

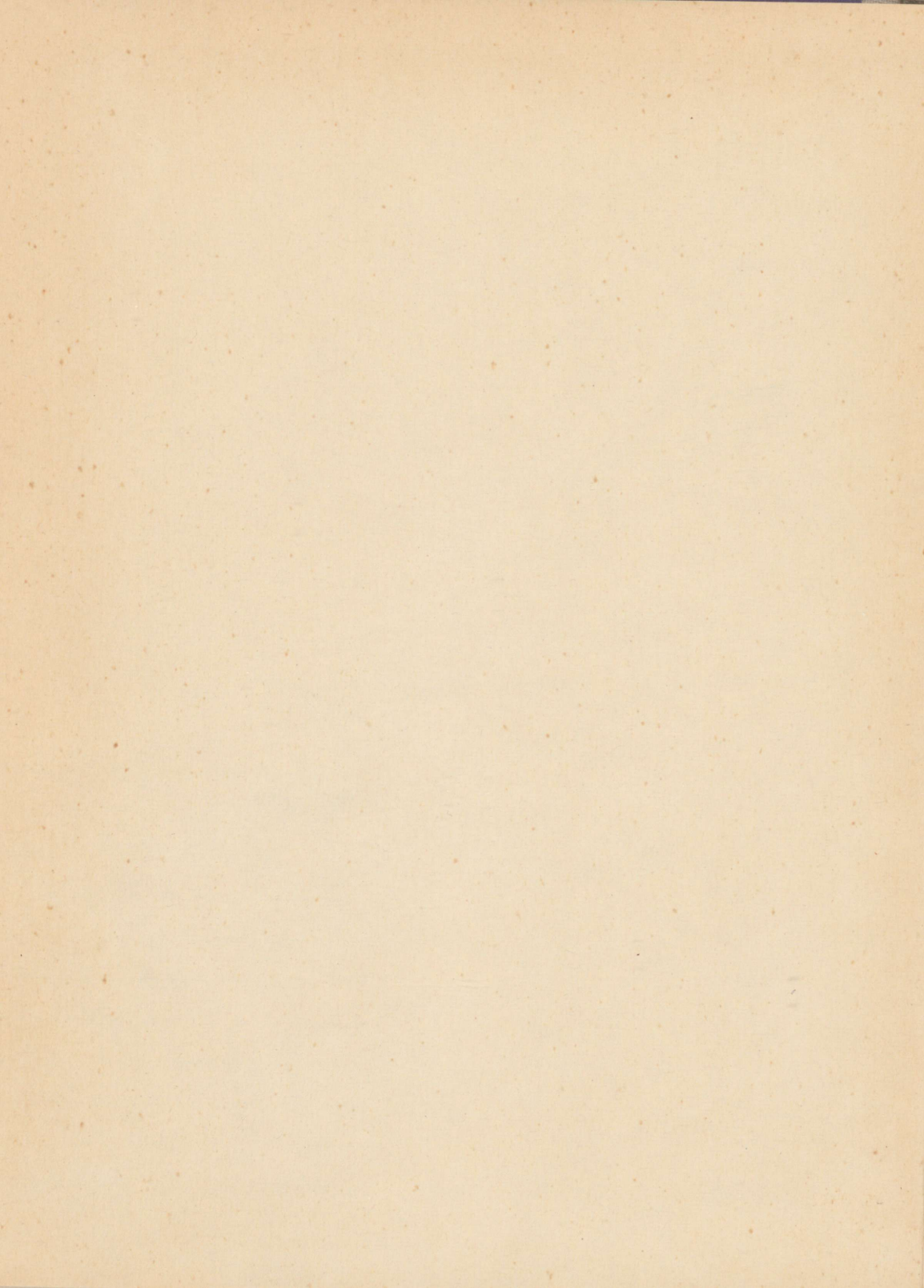

E. LOO

AKROBAATIKAT ESTRAADILT

A $\frac{81}{1138}$

11

IVA

A-31551

E. LOO

AKROBAATIKAT ESTRAADILT

KIRJASTUS „EESTI RAAMAT“
TALLINN 1971

7A1
L 72

KAANEKUJUNDUS JA ILLUSTRATSIOONID: S. LOIK

Tertu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
-H

Akrobaatika on kunstilise isetegevuse žanr, millel esteetilise nautingu kõrval on suur tähtsus meie tänapäeva noorte igakülgse füüsilise arendamisel. Akrobaatilised harjutused suurendavad vastupidavust, julgust, jõudu, elastsust, ilutunnet, reageerimiskiirust, osavust, koordineerimist, paindlikkust, ruumitaju, keha täielikku valitsemist jne. Regulaarselt korraldatavad kunstilise isetegevuse ülevaatused stimuleerivad akrobaatika viljelemist estraadilaval.

Akrobaatilisi harjutusi ja võtteid kasutatakse tänapäeval laialdaselt paljudes spordiliikides: põhivõimlemises, koolivõimlemises, iluvõimlemises, vette- ja suusahüpetes, kergejõustikus, sportlikes mängudes, sportvõimlemises jne. Mitte juhuslikult ei ole akrobaatikal suur tähtsus kosmonautide ettevalmistamisel. Ka tänapäeva ballett on akrobaatikata mõeldamatu.

Akrobaatiliste harjutuste mitmekülgsus ja vormide rikkus, alates lihtsamatest ja lõpetades üliraskete harjutustega, teevad akrobaatika nautitavaks ja võimetekohaseks erineva ettevalmistusega osavõtjatele.

Käesolevas raamatus kirjeldatud akrobaatilised etüüdid, üksikelemendid, püramiidid ja grupietüüdid on mõeldud näidistena peamiselt rajooni estraadilavadel tegelevatele akrobaatidele ja iseõppijatele repertuaari täiendamiseks. Antu varal võivad ka suurte võimetega akrobaadid koostada ja lavastada võimetekohaseid etüüde.

Etüüdide ja püramiidide kirjeldustes on akrobaatilised üksikelemendid, tõsted, tõstete kombinatsioonid ja liikumine antud kaheksa takti kaupa, kusjuures iga takti tegevus on kirjeldatud eraldi, mis hõlbustab etüüdi lavastamist valitud saatemuusika järgi.

Kui soovitakse lavastada akrobaatilist etüüdi, tuleb kõigepealt leida süžee. Seejärel valida saatemuusika, mis sobib lavastatava etüüdi iseloomuga, ja siis vastavate võimetega osatäitjad. Nüüd algab praktiline

tegevus: õpetatakse selgeks etüüdis ettenähtud akrobaatilised elemendid ja tõsted ning tõstete kombinatsioonid. Järgneb etüüdi koostamine ja lavastamine saatemuusika järgi koos liikumisega osade kaupa kuni etüüdi lõpliku viimistlemiseni.

Etüüdiks elemente ja tõsteid valides tuleb silmas pidada, et võimekas tüdrukute paar võib kasutada ka jõupaari või segapaari etüüdis esinevaid elemente ja tõsteid, ning vastupidi.

Tähtsaks komponendiks akrobaatiliste etüüdide esitamisel on saatemuusika. See peab olema kunstipärane ja kaasa aitama etüüdi iseloomu avamisel, peegelduma liigutuste, elementide või neist koosnevate kombinatsioonide rütmis, reguleerima etüüdis ettenähtud elementide ja liikumise täitmise tempot. Kõige elementaarsemad liigutused tuleb õppimise käigus sulatada muusika abil tempoga ühte.

Akrobaatilise etüüdi lavastamiseks valitud saatemuusika peab olema meloodiline ja rütmikindel. Tuleb meeles pidada, et akrobaatilise etüüdi esitus oleneb suurel määral saatemuusikast. Kui saatemuusika ei vasta etüüdi iseloomule, siis muutub ettekantav etüüd sisutuks ja väljendusvaeseks. Kunstiliselt kõrgeväärtuslikud akrobaatilised etüüdid halva saatemuusikaga mõjuvad häirivalt, ei haara, ei anna elamust.

Enne kui nõuda asjaosaliselt-akrobaadilt väljendusrikkust, peab tal täielikult selge olema etüüdis sooritatavate elementide iseloom, emotsionaalsed nüansid ja kooskõla muusikaga, sest tegemist ei ole mitte ainult liikumise, liigutuste, tõstete ja akrobaatiliste elementidega, vaid liikumise ja muusika ühendamise. Estraadilaval esinev akrobaat peab oskama muusikasse sisse elada, muusikat vastu võtta ja seda oma liigutustes ja liikumises edasi anda.

Väljendusrikkus saavutatakse ainult pikaajalise harjutamisega muusika saatel. See ilmneb pisisajades: peahoiakus, peapöördes, rühis, vaates, käte liigutustes, jalgade, käte ja keha asendeis, liikumises, tasakaalus jne.

AKROBAATILISED ETÜÜDID ÜHELE ESINEJALE

Etüüd nr. 1 Taktimõõt. $\frac{3}{4}$ (aeglates tempos).
Osavõtjad. Üks tüdruk.
Algasend. Valveseisang lava parempoolse külgkardina taga.
Lähteasend. Esipoolega pealtvaatajate poole. Käed all, jalad III positsioonis, parem ees.

Taktid 1—8. 1—2. Tirelring kõrvale (paremale), suunaga lava keskme poole, kusjuures teise takti lõpuks jäädakse esipoolega pealtvaatajate poole, käed all, jalad III positsioonis, parem ees.

3—4. Väljaaste paremaga kõrvale, ühtlasi väike pööre paremale. Käed liiguvad alt kaarega paremale-kõrvale, kusjuures käte liikumisega kaasneb (takti I osal) väike vetrumine põlvist. Vaade jääb vasakule.

5—6. Keharaskus kantakse paremale jalale. Käed liiguvad paremalt-kõrvalt ette-üles. Vaade on suunatud kätele.

7—8. Püsi.

Taktid 9—16. 9—10. Aeglane tirelring ette, misjärel laskutakse toengkükki.

11—12. Püsi toengkükis.

13—14. Põlvitus, käed sirgelt kõrval-ülal, sirge kehaga kallutus taha, pea on surutud taha.

15—16. Püsi.

Taktid 17—24. 17—18. Poolspagaat, kusjuures tahaviidud (vasak) jalg kõverdatakse põlvest ja jalalaba asetatakse vastu õlga. Käed küünarliigesest kõverdatult ees-ülal, pihkudega enda poole. Vaade suunatud pihkudele.

19—20. Püsi.

21—22. Ülakeha ette kallutades ja vasakut jalga sirutades asetatakse küünarvarred aluspinnale.

23—24. Minnakse tiriseisu küünarvartele.

Taktid 25—32. 25—28. Püsi.

29—30. Rindkere ette ja puusi taha surudes ning jalgu põlvist kõverdades sooritatakse tiriseis küünarvartel nurkselt.

31—32. Püsi.

Taktid 33—40. 33—34. Tiriseis küünarvartel, jalad poolspagaatasendis.

35—36. Püsi.

37—38. Viiakse jalad sirgelt üles.

39—40. Püsi.

Taktid 41—48. 41—42. Tuues pea rinnale, sooritatakse tiriseis turjal (turiseis).

43—44. Püsi.

45—46. Minnakse üle toengpõlvitusse, kusjuures vasak jalg viiakse sirgelt taha-üles.

Taktid 49—56. 49—50. Sooritatakse trel ette.

51—52. Sooritatakse kolmnurktiriseis.

53—56. Püsi.

Taktid 57—64. 57—58. Minnakse toengkükki.

59—60. Minnakse toengkükist kaarsilda.

61—64. Püsi.

Taktid 65—72. 65—66. Sooritatakse aeglane trelring taha ja seejärel laskutakse spagaati.

67—68. Ülakeha ette kallutades viiakse käed sirgelt taha-üles.

69—72. Püsi.

Taktid 73—80. 73—74. Kätega aluspinnale toetudes minnakse põlvitus-istesse, kusjuures parem jalg jääb sirgelt ette. Ülakeha ette kallutades asetatakse käed kaarega sirgelt parema jala põiale.

75—76. Püsi.

77—78. Sooritatakse arabesk, tugijalaks jääb parem jalg.

79—80. Püsi.

Taktid 81—88. 81—82. Paremat jalga põlvest kõverdades liiguvad käed üles, paralleelselt aluspinnaga.

83—84. Püsi.

85—86. Tugijalga sirutades viiakse käed kõrvale olajoone kõrgusele.

87—88. Püsi arabeskseisus.

Taktid 89—96. 89—90. Paremat jalga põlvest kõverdades sooritatakse poolpööre vasakule, kusjuures tõustakse aeglaselt püsti ja tuuakse vasak jalg parema jala juurde aluspinnale.

91—92. Viiakse parem jalg põlvest kõverdatult ette-üles. Rindkeret paremale pöörates viiakse parem käsi kõrvale-alla ja vasak kõrvale-üles. Vaade paremale käele.

93—94. Püsi.

95. Sooritatakse parema jala hoog taha-üles, kusjuures ülakeha pööratakse parema küljega pealtvaatajate poole ja paremat jalga sammu võrra taha aluspinnale asetades kallutatakse ülakeha sirgelt ette (vasak jalg on põlvest kõverdatud). Käed lödvendatult ees-ülal, pihkudega ettepoole.

96. Keha sirutades tuuakse parem jalg vasaku juurde. Pöördudes esipoolega pealtvaatajate poole, viiakse käed kaartega kõrvalt alla, pea langetatakse rinnale.

Etüüd nr. 2 Taktimõõt. $\frac{3}{4}$.

Osavõtjad. Üks tüdruk.

Algasend. Valveseisang lava parempoolse külgekardina taga, esipoolega lava keskme poole.

Lähteasend. Sama, nagu oli algasend.

Märkus. Saatemuusika eelmängu ajal (viimased neli takti) sooritatakse kaks tirelringi ette vahelduva käte ja jalgade toetusega (araabia ratas) lava keskme suunas, kus võetakse lähteasend, esipoolega pealtvaatajate poole. Käed jäävad kõrvale õla-joone kõrgusele.

Taktid 1—8. 1—2. Pöördudes kerelainetusega veerand pööret paremale, viiakse käed ettevalmistavasse positsiooni ja parem jalg sirgelt ette, varvaste toetusega aluspinnale.

3—4. Rindkere taha painutades viiakse käed sirgelt kõrvale-üles.

5—8. Püsi.

Taktid 9—16. 9—10. Laskutakse aeglaselt kaarsilda, nii et parem jalg jääb sirgelt ette aluspinnale.

11—12. Sooritatakse aeglane tirelring taha, kusjuures hoog antakse parema ja tõuge vasaku jalaga.

13—14. Tõustakse püsti ja laskutakse uuesti kaarsilda.

15—16. Kordub 11. ja 12. takti tegevus.

Taktid 17—24. 17—20. Libisetakse aeglaselt spagaati ja võetakse asend joon. 1.

21—24. Püsi.

Taktid 25—32. 25—26. Pöördudes esipoolega pealtvaatajate poole, viiakse käed sirgelt ülajoone kõrgusele.

27—28. Võetakse harkiste (joon. 2) ja kallutatakse ülakeha ette.

29—32. Püsi.

Taktid 1—8 kordamisel. 1—4. Pöördudes ülakehaga vasakule, asetatakse käed aluspinnale (ettepoole vasakut jalga). Seejärel viiakse vasak jalg kaarega parema jala juurde, jäädes kõhuli aluspinnale.

5—6. Surutakse end aeglaselt toenglamangusse.

7—8. Püsi.

Taktid 9—16 kordamisel. 9—12. Minnakse toenglamangust pöördega paremale kaarsilda. Järgneb pörlemine kaarsillas (kruvisild). 12. takti lõpuks jäädakse kaarsilda, vasaku küljega pealtvaatajate poole.

13—16. Püsi.

Taktid 17—24 kordamisel. 17—18. Minnakse põlvitusse (joon. 3 a).

19—20. Põlvituses kallutatakse ülakeha sirgelt taha, pöördega vasakule, kusjuures käed liiguvad läbi ettevalmistava ja I positsiooni sirgelt kõrvale ülajoone kõrgusele (joon. 3 a).

21—24. Püsi.

Taktid 25—32 kordamisel. 25—26. Viiakse keha otseasendisse ja käed paralleelselt ette.

27—28. Ülakeha ette kallutades asetatakse küünarvarred aluspinnale ja sooritatakse tiriséis küünarvartel (joon. 3 b).

29—32. Püsi.

Taktid 33—40. 33—36. Viiakse jalad spagaati.

37—38. Viiakse jalad uuesti kokku (joon. 3 b).

39—40. Püsi.

Taktid 41—48. 41—42. Jalgu põlvist kõverdades asetatakse jalalabad vastu pead (joon. 4 a).

43—44. Püsi.

45—46. Asetatakse jalad üle pea aluspinnale ja võetakse kätega sääre allosast kinni (joon. 4 b).

47—48. Püsi.

Taktid 49—56. 49—50. Asetatakse pihud aluspinnale ja minnakse kaarsilda. Seejärel sooritatakse kinnine kaarsild (joon. 4 c).

51—56. Püsi.

Taktid 57—64. 57—60. Vallandatakse käed ja tõustakse aeglaselt püsti, misjärel sooritatakse arabesk. Tugijalaks jääb parem jalg.

61—64. Püsi.

Taktid 33—40 kordamisel. 33—34. Võetakse püstiasend ja viiakse käed paralleelselt ette õlajoone kõrgusele.

35—36. Aeglane tirelring taha.

37—38. Aeglane tirelring taha.

39—40. Jäädakse arabeski. Tugijalaks jääb parem jalg.

Taktid 41—48 kordamisel. 41—42. Tuuakse vasak jalg parema jala kõrvale aluspinnale ja käed kõrvalt kaarega alla. Järgnevalt sooritatakse kerelainetus ette, kusjuures käed liiguvad alt-tagant kaarega üles. Liikumine lõpetatakse üldise tugeva sirutusega. Vaade on suunatud sõrmedele.

43—44. Tiriseis kätel.

45—48. Püsi.

Taktid 49—56 kordamisel. 49—50. Kõverdades käsi küünarliigestest, sooritatakse tirel ette. Järgnevalt tõustakse püsti ja sooritatakse arabesk. Tugijalaks jääb parem jalg.

51—52. Võetakse asend joon. 6 a.

53—56. Püsi (joon. 6 a).

Taktid 57—64 kordamisel. 57—58. Vabastatakse vasak jalg hoidest ja sooritatakse arabesk paremal jalal, kusjuures käed viiakse kõrvale-üles.

59—60. Astudes vasaku jalaga sammu ette, langetatakse pea rinnale.

Viies käed taha, veeretakse üle turja ja selja (vt. liikumist joon. 6 b) ning tõustakse püsti.

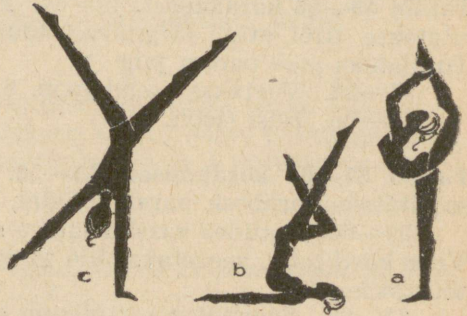
61—62. Sooritatakse tirelring ette vahelduva käte ja jalgade toetusega (araabia ratas).

63—64. Sooritatakse tirelring kõrvale-vasakule (hundiratas) vasakul käel (joon. 6 c) ja lahkutakse lavalt.

Etüüd nr. 3 Kirjeldatav etüüd «Võimlemine rippuval köiel» on mõeldud näidisena, mille varal on võimalik koostada etüüdi vastavalt võimetele.

Etüüdiks kasutatav köis (läbimõõduga 3 cm) peab olema punutud nii, et selle ümbert saab vabalt peoga kinni haarata. Soovitav on köie ülemise otsa külge (enne kinnitusklambrit) paigutada keerdraud, et köis annaks esinemise ajal keerlemisvõimalusi. Köie alumise otsa külge tuleb asetada raskus, nii et see ei puudutaks aluspinda. Köiele kinnitatakse kaks silmust, mis kannavad esineja täiskaalu. Silmused tuleb asetada köiele vähemaaga $\frac{2}{3}$ esineja keha pikkusest.

Enne etüüdi koostamist rippköiel tuleb harjuda keha ebaharilike asenditega kõrguses. Tuleb arendada käte, jalgade, kõhu- ja seljalihaseid ning keha üldist paindlikkust, samuti käte ja jalgade «lahtisust». Esma-

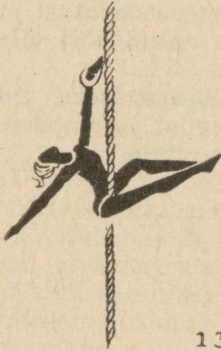
10

11

12

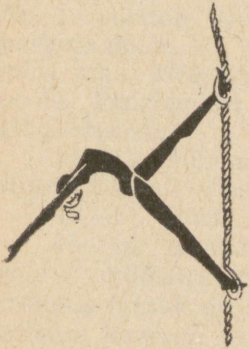
13

14

15

16

17

18

kordselt rippkõiele minnes tuleb kasutada kaitsevööd. Enne rippkõiele minekut peab kindlasti kontrollima kõie kinnitust ja kaitsevöönööri ning selle kinnituse tugevust.

Joonisel 7 kujutatud asendis, pärast kõie põimimist ümber jala, tuleb jalg maksimaalselt sirutada. Ettepoole viidud vasak käsi suruda tugevasti vastu kõit. Selles poosis võib vabajala asendit muuta ja rindkeret rohkem ette kallutada. Ülakeha hästi vastu kõit surudes on võimalik ka parem käsi kõiest lahti lasta.

Joonisel 8 antud asendis tuleb ümber kõie põimitud jalg maksimaalselt sirutada, surudes samal ajal reie ülaosa tugevasti vastu kõit. Ülakeha ette kallutades surutakse vasak õlg võimalikult taha.

Joonisel 9, 10 ja 11 antud asendis tuleb kasutada silmust käe sidetamiseks kõiega. Asendid nõuavad jõudu ja pinget, pisemgi lödvendus võib asendi nurja ajada. Neis asendites võib kõis ringlema hakata.

Joonisel 12 toodud asend on üks raskematest ja nõuab eriti tugevat jalgade pingsust.

Asendid joonisel 13, 14, 15, 16, 17 vajavad tugevat sirutust ja pinget. Asendit joonisel 18 on kergem sooritada, kui sirutatud käsi viia sirgelt nööri taha ja suruda õlavars tugevasti vastu kõit.

Asendit joonisel 18 võib kasutada etüüdi lõpetamiseks. Libistudes mööda kõit alla, vabastatakse parem jalg põimingust ja hoitakse kätega tugevasti kõiest kinni, kuni jalad puudutavad aluspinda.

AKROBAATILISED ETÜÜDID KAHELE ESINEJALE

ETÜÜDID KAHELE TÜDRUKULE

Etüüd nr. 1 Taktimõõt. $\frac{3}{4}$.
Osavõtjad. Kaks tüdrukut.
Algasend. Ülemine partner (edaspidi tähistatud nr. 1) seisab vasakul ja alumine partner (edaspidi nr. 2) paremal pool lava külgekardina taga, esipoolega pealtvaatajate poole.
Lähteasend. Mõlemad viivad käed sirgelt õlajoone kõrgusele.

Taktid 1—8. 1—2. Mõlemad sooritavad tirelringi kõrvale (hundiratas) lava keskmee suunas, misjärel pöörduetakse vastamisi.

3—4. Mõlemad sooritavad tirelringi ette vahelduva käte ja jalgade toetusega (araabia ratas) või aeglase tirelringi ette (ülevise), kusjuures nr. 1 möödub pealtvaatajate poolt.

5. Mõlematel arabeskses, kusjuures nr. 1 jääb tugijalaks vasak ja nr. 2 paremal jalg.

6—8. Püsi.

Taktid 9—16. 9—10. Mõlemad asetavad arabeskis oleva jala aluspinnale. Nr. 1 sooritab $\frac{1}{4}$ -ringise pöörde paremale, liikudes ise sirgjoonel lava keskmee poole. Nr. 2 sooritab samaaegselt pöörde vasakule ja liigub nr. 1 selja taha. Mõlemad jäävad pärast pöörlemist esipoolega pealtvaatajate poole. Pöörlemisel liiguvad käed läbi ettevalmistava ja I positsiooni III positsiooni.

11—12. Mõlemad kallutavad ülakeha vasakule ja viivad parema jala sirgelt kõrvale-üles (joon. 19). Vaade suunatakse kätele.

13—14. Püsi.

15—16. Asetades parema jala aluspinnale, sooritatakse tirelring kõrvale (hundiratas) paremale. Seejärel ühendatakse paremad käed pihkseongus (vasak on sirgelt kõrval). Nr. 1 liigub, alustades parema jalaga, väikese kaarega nr. 2 paremale küljele. Seejärel ühendatakse paremad käed küünarvarsseongus.

Taktid 1—8 kordamisel. 1—2. Nr. 1 sooritab üle ühendatud paremate käte aeglase tirlringi ette, kusjuures nr. 2 abistab teda, asetades oma vasaku käe selja tagant ümber vöökoha (joon. 20 a). Pärast aeglast tirlringi ette võtavad mõlemad asendi joon. 20 b.

3—4. Püsi.

5—6. Mõlemad sooritavad aeglase tirlringi ette.

7—8. Nr. 1 sooritab poolpöörde vasakule. Seejärel võtavad mõlemad asendi joon. 21.

Taktid 9—16 kordamisel. 9—10. Püsi.

11—12. Mõlemad sooritavad poolspagaadi ja võtavad asendi joon. 22.

13—14. Püsi.

15—16. Mõlemad sooritavad nurkiste (joon. 23).

Taktid 17—24. 17—18. Mõlemad asetavad jalad aluspinnale ja ühendavad 18. taktil käed ranneseongus.

19—20. Nr. 2 laskub selili aluspinnale ja viib nr. 1 oma sirgetele jalgadele rõhthoenglamangusse (joon. 24), misjärel võetakse asend joon. 24.

21—24. Püsi.

Taktid 25—32. 25—26. Nr. 1 võtab nr. 2 säärtest kinni ja langetab õlad (keha on sirge) nr. 2 ette-üles viidud kätele (joon. 25) ning sooritab tiriseisu, toetudes õlgadega nr. 2 kätele.

27—28. Püsi (joon. 25).

29—30. Nr. 1 kõverdab parema jala põlvest ja asetab selle nr. 2 ette-üles viidud vasaku jala päkale (joon. 25, pidevjoon) ning viib käed sirgelt kõrvale-taha. Nr. 2 asetab parema jala sirgelt aluspinnale.

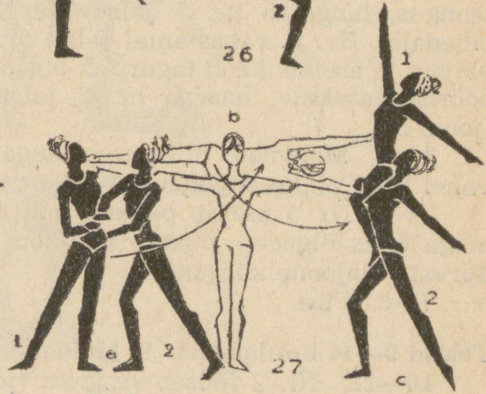
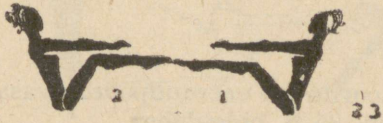
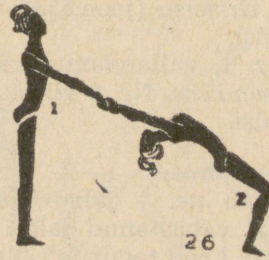
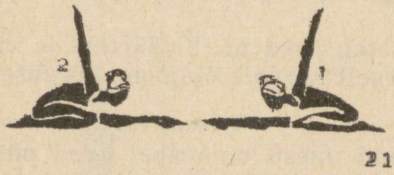
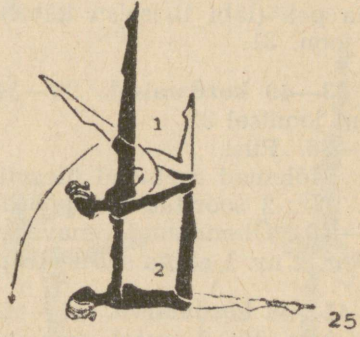
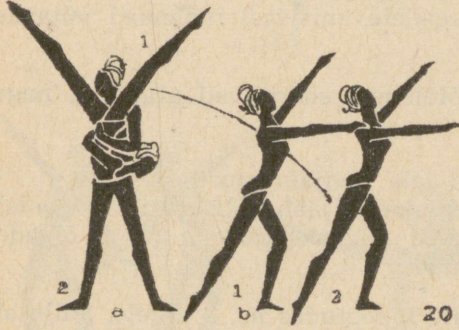
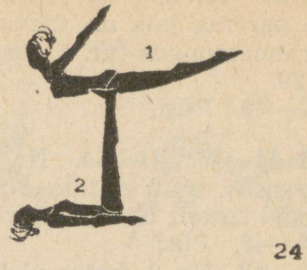
31—32. Püsi.

Taktid 17—24 kordamisel. 17—18. Nr. 1 maandub üle pea (aeglane tirlring ette) nr. 2 pea juurde, misjärel nr. 2 asetab vasaku jala aluspinnale.

19—20. Nr. 1 sooritab pöörde vasakule (jääb esipoolega nr. 2 poole), ja ühendanud käed omavahel ranneseongus, abistab nr. 2 tõusmisel (joon. 26).

21—24. Ühendanud paremad käed ranneseongus, asetab nr. 2 oma vasaku käe ühendatud paremate käte alt nr. 1 seljale (joon. 27 a) ja viib nr. 1 üle oma vasaku õla ristselili oma turjale (joon. 27 b, pidevjoon). Järgnevalt vallandab nr. 2 parema käe, ja haarates sama käega ümber nr. 1 jalgade, toob ta nr. 1 oma paremale õlale isteasendisse, millele järgneb asend joon. 27 c.

Taktid 25—32 kordamisel. 25—28. Nr. 1 asetab parema jala risti nr. 2 paremale reiele ja sooritab arabeski. Nr. 2, hoides nr. 1 parema käega selja tagant (vöökohalt) kinni, kallutab ülakeha sirgelt taha ja viib vasaku käe sirgelt kõrvale-alla. Nr. 1 viib käed sirgelt kõrvale-taha (joon. 28).

Taktid 33—40. 33—36. Nr. 2 toob vasaku jala parema jala juurde. Nr. 1 asetab parema jala nr. 2 vasaku jala reiele. Seejärel ühendatakse sisekäed ranneseongus (nr. 1 vasak ja nr. 2 parem käsi) ning võetakse asend joon. 29.

37—40. Püsi.

Taktid 41—48. 41—44. Nr. 1 pöördub esipoolega nr. 2 poole ja jääb püstiasendis nr. 2 reitele. Nr. 2 hoiab nr. 1 reitest (tagantpoolt). Nr. 1 viib käed sirgelt üles ja sooritab painutuse taha.

45—46. Püsi.

47—48. Nr. 2, lastes ülakehast järele (joon. 30) nii, et nr. 1 maandub üle oma pea (läbi tiriseisu kätel) jalgadele, misjärel mõlemad võtavad asendi joon. 31.

Taktid 33—40 kordamisel. 33—34. Mõlemad sooritavad arabeski, nagu näidatud joonisel 32.

35—36. Püsi.

37. Mõlemad asetavad ülesviidud jala tugijala juurde.

38. Nr. 2 sooritab poolpöörde vasakule (jääb seljaga nr. 1 poole).

39—40. Ühendanud omavahel käed pihkseongus üle nr. 2 õlgade, laskub nr. 2 nr. 1 abiga selili aluspinnale.

Taktid 41—48 kordamisel. 41—42. Nr. 1, toetudes nr. 2 kätele, kallutab ülakeha ette. Nr. 2 asetab oma jalad nr. 1 õlgadele, misjärel nr. 1 läheb nr. 2 jalgadele tiriseisu (joon. 33), toetudes õlgadega nr. 2 jalgadele.

43—44. Püsi.

45—46. Nr. 1, vallandanud käed, asetab need nr. 2 sääretele ja viib jalad spagaatasendisse. Nr. 2 viib käed sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele.

47—48. Püsi.

Taktid 1—8 kordamisel. 1—2. Ühendanud uuesti omavahel käed pihkseongus, langetab nr. 1 jalad aluspinnale (võimalikult nr. 2 puusade lähedale). Nr. 2, vabastanud jalad nr. 1 õlgade alt, kõverdab need pisut põlvist ja asetab käed tagurpidi õlgade juurde aluspinnale. Nr. 1 sooritab pöörde vasakule, haarab nr. 2 jalgadest ja abistab viimast tõusmisel (joon. 34).

3—4. Mõlemad, olles esipoolega teineteise poole, ühendavad omavahel käed pihkseongus.

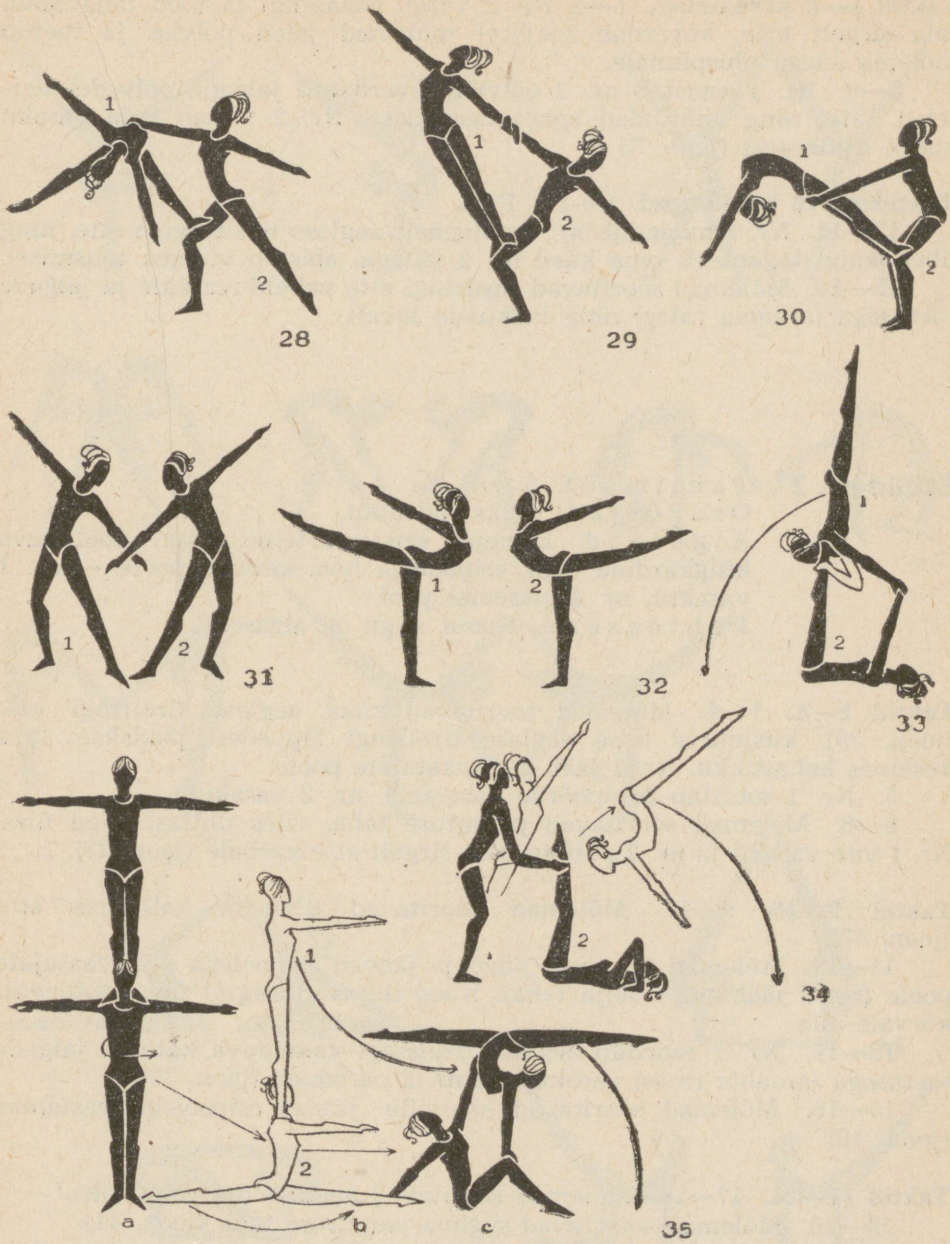
5—6. Nr. 1 asetab parema jala nr. 2 paremale reiele ja läheb nr. 2 abiga tema õlgadele püstiseisu (joon. 35 a). Mõlemad viivad käed sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele.

7—8. Püsi.

Taktid 9—16 kordamisel. 9. Mõlemad sooritavad veerandpöörde vasakule.

10—12. Nr. 2 libiseb spagaati (joon. 35 b, pidevjoon).

13—16. Püsi.

Taktid 1—8 kordamisel. 1—4. Nr. 2 võtab isteasendi ja toob tahaviidud jala sirgelt ette, kõverdab seejärel mõlemad jalad põlvist ja toetub mõlema käega aluspinnale.

5—8. Nr. 1 sooritab nr. 2 põlvist kõverdatud jalgade põlvedel tiri-seisu kätel ning viib jalad spagaatasendisse. Nr. 2 toetab teda vasaku käega rindkerest (joon. 35 c).

Taktid 9—16 kordamisel. 9—12. Püsi.

13—14. Nr. 1 maandub nr. 2 põlvedelt aeglase tirelingiga ette, ning ühendanud tagant-alt oma käed nr. 2 kätega, abistab viimast tõusmisel.

15—16. Mõlemad sooritavad tirelingi ette vahelduva käte ja jalgade toetusega (araabia ratas) ning lahkuvad lavalt.

Etüüd nr. 2 Taktimõõt. $\frac{3}{4}$ või $\frac{6}{8}$.

Osavõtjad. Kaks tüdrukut.

Algasend. Esinejad seisavad teine teisel pool lava külgekardina taga, esipoolega lava keskme poole — nr. 1 vasakul, nr. 2 paremal pool.

Lähteasend. Sama, nagu oli algasend.

Taktid 1—8. 1—4. Mõlemad sooritavad kaks aeglast tirelingi ette (joon. 36), kusjuures teise aeglase tirelingi lõppedes jäädakse lava keskmes kohastikku. Nr. 1 jääb pealtvaatajate poole.

5. Nr. 1 sooritab poolpöörde paremale, nr. 2 vasakule.

6—8. Mõlemad sooritavad painutuse taha, viies ühtlasi käed üles. Nr. 1 viib vasaku ja nr. 2 parema jala sirgelt ette varbale (joon. 37).

Taktid 9—16. 9—10. Mõlemad sooritavad ülakeha kallutuse ette (joon. 38).

11—12. Mõlemad tõusevad püsti ja jäävad esipoolega pealtvaatajate poole (nr. 2 jääb nr. 1 selja taha). Käed liiguvad sirgelt üles ja ülevalt kõrvale-alla.

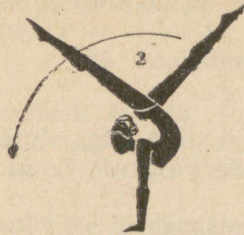
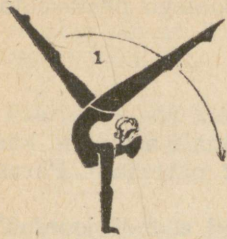
13—14. Nr. 1 sooritab aeglase tirelingi vahelduva käte ja jalgade toetusega (araabia ratas) vasakule ja nr. 2 paremale (joon. 39).

15—16. Mõlemad sooritavad kaarsilla, jäädes esipoolega vastamisi (joon. 40).

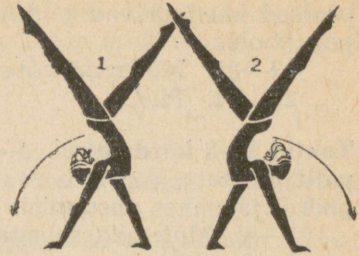
Taktid 17—24. 17—18. Mõlemad sooritavad aeglase tirelingi taha.

19—20. Mõlemad sooritavad sügava painutuse taha (joon. 41).

21—24. Püsi.

36

39

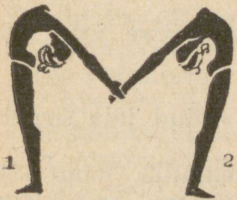
37

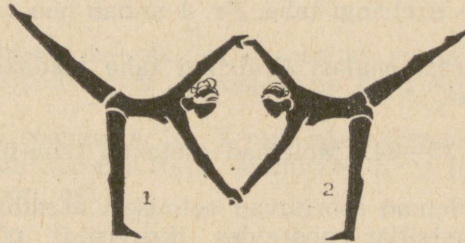
38

40

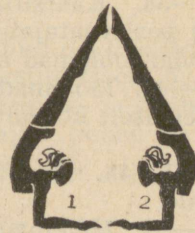
41

42

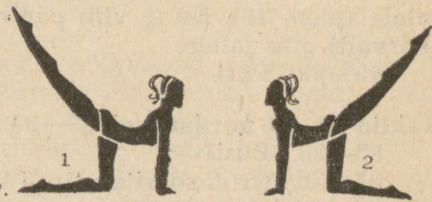
43

44

45

46

Taktid 25—32. 25—26. Mõlemad tõusevad püsti nii, et pealtvaatajate-poolsed käed jäävad pihkseongusse, ja pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole.

27—28. Mõlemad võtavad asendi joon. 42.

29—32. Püsi.

Taktid 1—8 kordamisel. 1—2. Ülesviidud jalga aluspinnale asetades, käsi vallandamata, sooritab nr. 1 pöörde vasakule ja nr. 2 paremale. Pärast pööret jäädakse vastamisi.

3—4. Mõlemad sooritavad poolspagaadi ja võtavad asendi joon. 43.

5—8. Püsi.

Taktid 9—16 kordamisel. 9—12. Mõlemad sooritavad tiriseisu küünarvartel ja asetavad jalatallad vastamisi (joon. 44).

13—16. Püsi.

Taktid 17—24 kordamisel. 17—20. Nr. 1 langetab jalad sirgelt aluspinnale, misjärel nr. 2 asetab jalad nr. 1 reitele (joon. 45).

21—24. Püsi.

Taktid 25—32 kordamisel. 25—26. Mõlemad sooritavad küünarvartele toetudes aeglase tirelringi taha. Nr. 1 annab hoo vasaku ja nr. 2 parema jalaga.

27—28. Pärast aeglast tirelringi taha jäädakse asendisse joon. 46.

29—32. Püsi.

Taktid 33—40. 33—34. Mõlemad asetavad taha-üles viidud jala sirgelt aluspinnale.

35—36. Mõlemad sooritavad eelmisest asendist kaarsilla (joon. 47).

37—38. Kaarsillas pööreldes (kruvisild) pöördutakse esipoolega (peaga) pealtvaatajate poole. Olles esipoolega (kõhuga) aluspinna poole, sooritavad mõlemad aeglase tirelringi ette.

39—40. Mõlemad, jäädes esipoolega pealtvaatajate poole, langetavad käed aeglaselt kõrvalt alla.

Taktid 41—48. 41—42. Nr. 1 sooritab tirelringi kõrvale-vasakule ja nr. 2 paremale.

43—44. Mõlemad libisevad spagaati ja kallutavad ülakeha etteviidud jalale (joon. 48). Nr. 1 viib parema ja nr. 2 vasaku käe sirgelt kaarega (kõrvalt) ette jalale.

45—48. Püsi.

Taktid 33—40 kordamisel. 33—34. Mõlemad sooritavad nurkiste (joon. 49).

35—36. Püsi.

37—38. Nr. 2 sooritab tireli taha ja tõuseb püsti. Nr. 1 asetab põlvist kõverdatud jalad aluspinnale.

39—40. Nr. 2 läheb üle nr. 1 pea tema põlvedele tiriseisu kätele, kusjuures nr. 1 abistab teda hoidega vöökohalt. 40. taktil asetab nr. 1 vasaku käe nr. 2 rindkerele ja toetub parema käega aluspinnale. Järgneb asend joon. 50.

Taktid 41—48 kordamisel. 41—44. Püsi.

45—46. Nr. 2 viib jalad aluspinnaga paralleelselt.

47—48. Nr. 2 asetab, jalgu põlvist kõverdades, tallad vastu pead.

Taktid 49—56. 49—50. Nr. 2 asetab nr. 1 abiga jalad aluspinnale, tõuseb püsti, ja ühendanud käed omavahel pihkseongus, tõmbab ka nr. 1 püsti.

51—52. Nr. 2 viib käed paralleelselt üles, asetab vasaku jala sirgelt sammu kaugusele ette varbale ja sooritab painutuse taha. Nr. 1 ühendab oma käed küünarvarsseongus nr. 2 kätega ja sooritab arabeski, kusjuures tugijalaks jääb vasak jalg (joon. 51).

53—56. Püsi.

Taktid 57—64. 57—58. Mõlemad sooritavad aeglase tirelingi taha (joon. 52).

59—60. Mõlemad sooritavad sügava painutuse taha (joon. 53).

61—64. Püsi.

Taktid 49—56 kordamisel. 49—50. Nr. 1 sooritab spagaadi. Nr. 2 tõuseb püsti, ja pöördudes esipoolega nr. 1 poole, viib käed sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele.

51—52. Nr. 1 on spagaadis. Nr. 2 viib käed sirgelt üles ja ülakeha ette kallutades sooritab tiriseisu kätel, kusjuures nr. 1 toetab teda jalga-dest vasaku käega (joon. 54).

53—56. Püsi.

Taktid 57—64 kordamisel. 57—58. Nr. 1, vallandanud nr. 2 jalad, kallutab ülakeha ette. Seejärel sooritab nr. 2 kohal kaarsilla (joon. 55).

59—60. Nr. 2 sooritab kaarsillas pöörde paremale ja jääb pärast pööret toengkükki, nii et vasak külg on pealtvaatajate poole. Nr. 1 toob etteviidud jala parema jala juurde ja sooritab toengküki.

61—62. Püsi.

63. Mõlemad sooritavad tireli ette.

64. Mõlematel aeglane tireling, ette.

Taktid 1—8 kordamisel. 1—2. Mõlemad pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole ja viivad käed sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele, pihkudega allapoole. Nr. 2 on nr. 1 selja taga.

3—4. Mõlemad sooritavad tirelingi kõrvale-vasakule.

5—6. Nr. 2 pöördub parema küljega pealtvaatajate poole ja viib käed sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele. Nr. 1 pöörduv vasakule, liigub

kolme sammuga nr. 2 ette, jäädes temaga vastamisi. Käed liiguvad alt kaarega kõrvale õlajoone kõrgusele.

7—8. Nr. 2 sooritab tiriseisu kätel. Nr. 1 asetab nr. 2 jalad vastu oma õlgu ja sooritab arabeski, kusjuures parem jalg jääb tugijalaks (joon. 56).

Taktid 9—16 kordamisel. 9—12. Püsi.

13—14. Nr. 2 tõuseb püsti ja viib käed sirgelt kõrvale-üles. Nr. 1 sooritab samal ajal aeglase tirelringi ette ja jääb kaarsilda.

15—16. Nr. 2 viib käed sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele. Nr. 1 on kaarsillas.

Taktid 17—24 kordamisel. 17—20. Nr. 2, toetudes rindkerega nr. 1 kaarsillale, sooritab tiriseisu (joon. 57).

21—24. Püsi.

Taktid 25—32 kordamisel. 25—26. Nr. 2 viib jalad aluspinnaga paralleelselt.

27—28. Nr. 2 viib jalad põlvist kõverdatult vastu pead.

29—30. Nr. 2 langetab jalad aluspinnale ja tõuseb püsti ning pöördub esipoolega pealtvaatajate poole. Nr. 1 tõuseb püsti ja pöördub samuti esipoolega pealtvaatajate poole. Mõlemad viivad käed sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele, pihkudega allapoole.

31. Mõlemad sooritavad tirelringi kõrvale, nr. 1 vasakule ja nr. 2 paremale.

32. Mõlemad langetavad käed ja võtavad valveseisangu.

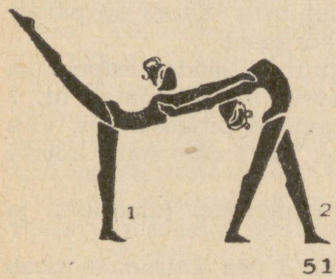
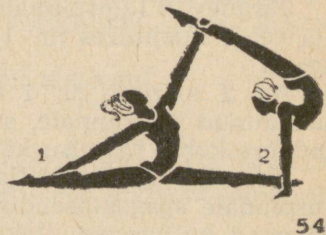
Etüüd nr. 3 Proovige ise etüüdi muusikasse seada, võttes aluseks siin antud akrobaatilised elemendid ja liikumise.

O s a v õ t j a d. Kaks tüdrukut.

Alg- ja lähteasend. Esinejad seisavad, nr. 1 paremal ja nr. 2 vasakul pool lava külgekardina taga, esipoolega lava keskme poole.

Mõlemad sooritavad hoojooksult kaks aeglast tirelringi ette vahelduva käte ja jalgade toetusega (araabia ratas), liikudes üle lava, kusjuures nr. 1 möödub pealtvaatajate poolt. Seejärel pööratakse esipoolega pealtvaatajate poole, kusjuures käed viiakse kõrvale-üles.

Pöördudes esipoolega vastamisi, langetatakse käed sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele. Mõlemad sooritavad tirelringi kõrvale lava keskme suunas. Pärast tirelringi kõrvale jääb nr. 2 nr. 1 selja taha. Mõlemad

sooritavad kolmveerandpöörde paremale ja asetavad põlvest kõverdatud parema jala varvasseisus ette aluspinnale. Rindkere paremale pöörates viiakse käed küünarliigestest kõverdatult kõrvale-alla.

Nr. 1 sooritab poolküki, nr. 2 läheb nr. 1 reitele tiriseisu kätele. Nr. 1 abistab teda hoidega vöökohast. Nr. 2 viib jalad spagaati. Nr. 2 viib jalad uuesti kokku ja toob nad grupeeritult oma käte vahelt alla-ette ning sirutab siis uuesti. Hetkelise peatuse järel laskub nr. 2 nr. 1 abiga aluspinnale harkistesse ning kallutab seejärel ülakeha ette. Nr. 1 sooritab tiriseisu kätel nr. 2 kohal.

Nr. 1 langetab jalad aluspinnale, tõuseb püsti ja liigub täispöördega lava keskme poole, jäädes pärast pööret esipoolega nr. 2 poole. Nr. 2 sooritab tireli taha, misjärel mõlemad ühendavad käed ranneseongus. Nr. 2 asetab jalad nr. 1 põlvedele ja tõuseb nr. 1 abiga tema põlvedele püsti. Seejärel asetab nr. 1 oma käed teineteise järel nr. 2 reitele (ettepoole). Nr. 2 viib käed sirgelt kõrvale olajoone kõrgusele.

Järgnevalt (aluspinnale tulemata) sooritab nr. 2 arabeski nr. 1 parema jala reiel, kusjuures nr. 1 abistab teda parema käe hoidega nr. 2 selja tagant.

Nr. 2 sooritab nr. 1 abiga (nr. 1 reielt) aeglase tirelringi ette, ja maandunud aluspinnale, sooritab spagaadi. Seejärel sooritab nr. 1 nr. 2 rindkere kohal tiriseisu kätel.

Nr. 1 kallutab keha (jalgade asendit muutmata) vasakule ja maandub aluspinnale spagaatasendis nr. 2 kõrvale, vasaku küljega viimase poole. Mõlemad kallutavad ülakeha ette ja asetavad käed sirgelt ees olevale jalale.

Järgnevalt sooritavad mõlemad nurkiste, kusjuures sääred on paral-leelselt põrandaga ja käed sirgelt ees olajoone kõrgusel.

Nr. 2 tõuseb püsti ja liigub nr. 1 jalgade juurde, jäädes esipoolega nr. 1 poole. Nr. 1 laskub selili aluspinnale, ja asetanud oma jalad nr. 2 puusadele (ettepoole) ning ühendanud käed omavahel pihkseongus, viib nr. 2 oma sirgetele jalgadele rõhttoenglamangusse. Nr. 2 võib soovi korral rõhttoenglamangus oma keha asendit muuta.

Nr. 2 sooritab tiriseisu, hoides kätega nr. 1 säärtest (alaosast) ja toetudes õlgadega nr. 1 sirgelt etteviidud kätele.

Järgnevalt langetab nr. 2 jalad aluspinnale nr. 1 pea juurde, sooritab poolpöörde paremale, ja omavahel käsi pihkseongus ühendades, abistab nr. 1 tõusmisel. Mõlemad sooritavad käsi vallandamata pöörde paigal ning jäävad esipoolega vastamisi. Nr. 2 sooritab nr. 1 põlvedel arabeski, kusjuures nr. 1 oma ülakeha sirgelt võimalikult taha kallutab.

Nr. 1 laskub selili aluspinnale. Nr. 2, toetudes nr. 1 kätele ja jal-gadele, sooritab aeglase tirelringi ette. Nr. 2, maandunud aluspinnale nr. 1 pea juurde, abistab nr. 1 tõusmisel. Mõlemad pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole ja viivad käed sirgelt kõrvale olajoone kõrgusele.

Nr. 1 sooritab kaarsilla (jääb parema küljega pealtvaatajate poole). Nr. 2 läheb kaarsilda nr. 1 kaarsillale. Nr. 2, kõverdades käed küünar-

liigestest ja jalad põlvist, laskub selili nr. 1 kaarsillale, ning käsi aluspinnale asetades, sooritab aeglase tirelringi taha. Ühendades käed ranne-seongus nr. 2 kätega, abistab viimast tõusmisel.

Mõlemad sooritavad aeglase tirelringi ette vahelduva käte ja jalgade toetusega (araabia ratas) ning lahkuvad lavalt.

ETÜÜDID SEGAPAARIDELE

Etüüd nr. 1 Taktimõõt. $\frac{3}{4}$.
Osavõtjad. Poiss ja tüdruk.
Algasend. Poiss seisab paremal ja tüdruk vasakul pool lava külgekardina taga, esipoolega lava keskme poole.
Lähteasend. Sama, nagu oli algasend.

Taktid 1—16. 1—2. Poiss alustab parema ja tüdruk vasaku jalaga. Liigutakse külgekardinate tagant lava keskme poole. Käed liiguvad samal ajal läbi ettevalmistava ja I positsiooni II positsiooni.

3—4. Jõudnud lava keskele, käeulatus kaugusele teineteisest, ühendatakse sisekäed pihkseongus (poisi parem ja tüdruku vasak käsi). Poiss, pöördudes esipoolega pealtvaatajate poole, juhib tüdruku väikese kaarega enda ette nii, et 4. takti lõpuks jääb tüdruk poisi ette, parema küljega poisi poole. Tüdruku parem käsi liigub II positsioonist läbi ettevalmistava positsiooni I positsiooni ja sealt koos vasaku käega (mille poiss vallandab 4. takti I osal) II positsiooni. Poisi parem käsi liigub (pärast tüdruku vasaku käe vallandamist) läbi I positsiooni II positsiooni.

5—6. Tüdruk sooritab arabeski, kusjuures tugijalaks jääb vasak jalg. Poiss viib käed sirgelt kõrvale olajoone kõrgusele.

7—8. Poiss, pöördudes esipoolega tüdruku poole, sooritab poolküki, asetab vasaku käe tüdruku paremale reiele (ettepoole) ja parema käe tüdruku rindkere alla ning viib tüdruku rõhttoenglamangusse üles oma sirgetele kätele (joon. 58).

9—12. Püsi.

13—14. Poiss, andes 13. takti I osal parema käega tõuke üles, vallandab selle tüdruku rindkerelt ja haarab sama käega hetk hiljem (tüdruku kukkumismomendil) tüdruku selja tagant vöökoha ümbert kinni (joon. 58, pidevjoon) ning asetab tüdruku enese ette aluspinnale. Seejärel sooritab tüdruk arabeski, kusjuures tugijalaks jääb parem jalg. Käed ühendatakse omavahel pihkseongus.

15—16. Püsi.

Taktid 1—16 kordamisel. 1—3. 1. takti I osal tõuseb tüdruk paremal jalal varvasseisu, misjärel mõlemad sooritavad kolmveerandpöörde vasakule, jäädes pärast pööret vasaku küljega pealtvaatajate poole.

4. Tüdruk, asetanud arabeskis olnud jala tugijala juurde, sooritab ühendatud paremate käte all veel poolpöörde vasakule, jäädes pöörde lõpul esipoolega poisi poole.

5—6. Mõlemad, vallandanud käed, liiguvad kaks sammu tagurpidi lava külje poole, kusjuures käed viiakse sirgelt õlajoone kõrgusele. Liikumisel lähevad käed läbi I positsiooni II positsiooni.

7—8. Püsi.

9—10. Mõlemad liiguvad teineteise juurde, kusjuures poiss alustab liikumist vasaku, tüdruk parema jalaga. Tüdruk asetab käed poisi õlgadele ja poiss tüdruku puusadele (ettepoole).

11—12. Poiss viib tüdruku puusatõstesse (joon. 59).

13—16. Püsi.

Taktid 17—32. 17. Tüdruk asetab vasaku käe sirgelt poisi õlale. Poiss viib tüdruku tõstesse toetusega tüdruku vasakule puusale (joon. 60 a). Tüdruk hargitab jalad.

18—20. Püsi.

21—24. Poiss sooritab koos tüdrukuga täispöörde vasakule, mille kestel poiss viib tüdruku arabeskseisu oma vasakule käele (joon. 60 b).

25—28. Püsi.

29—30. Tüdruk langetab ülakeha ette-alla ja haarab langedes parema käega poisi selja tagant (joon. 61 a). Poiss paneb parema käe tüdruku seljale (haardega vöökohast) ja asetab tüdruku poolspagaati enda ette aluspinnale, misjärel võetakse asend joon. 61 b.

31—32. Püsi.

Taktid 33—48. 33—34. Tüdruk tõuseb püsti, kusjuures poiss abistab teda kätest.

35—36. Tüdruk sooritab ühendatud käte all täispöörde vasakule, misjärel võetakse asend joon. 62.

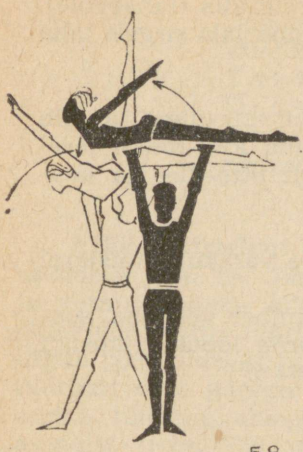
37—40. Püsi.

41—42. Tüdruk toob parema jala vasaku jala juurde, pöördub vasaku küljega pealtvaatajate poole, laskub keharaskusega jalale ja tõstab seejärel vasaku jala põlvest kõverdatult ette-üles ning viib käed läbi ettevalmistava ja I positsiooni III positsiooni. Poiss sooritab samal ajal poolküki, asetab parema käe tüdruku seljale (vaagnaluu lähedale) ja võtab vasaku käega tüdruku vasaku jala säärest (alaosast) kinni.

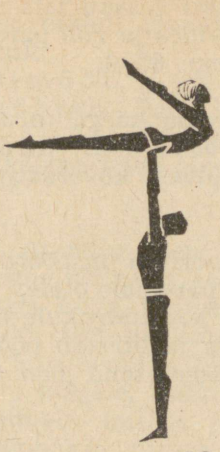
43—44. Poiss viib tüdruku seljatõstesse (joon. 63 a).

45—48. Püsi.

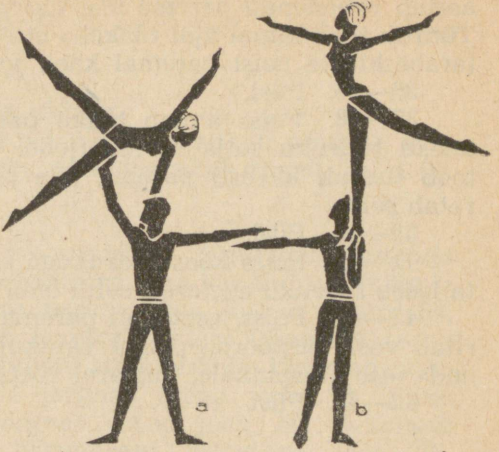
Taktid 33—48 kordamisel. 33—34. Poiss, haarates uuesti vasaku käega tüdruku vasaku jala säärest, annab tõuke parema käega ette-üles ning

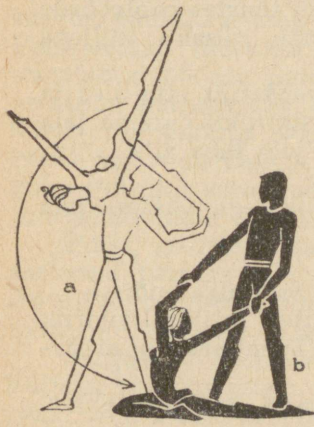
58

59

60

61

63

62

64

asetab vabanenud parema käe tüdruku vasaku jala reie alla (tahapoole). Tüdruk toob samal ajal ülakeha ette-üles ja viib parema jala sirgelt taha (arabesktooste poisi paremal käel, joon. 63 b).

35—36. Püsi.

37—38. Poiss annab tõuke parema käega (pisut ette-üles) ja viib uuesti tüdruku seljatõestesse (joon. 63 a). Poisi parema käe tõuke järel toob tüdruk kiiresti parema jala põlvest kõverdatult ette-üles ja kaaretab selja.

39—40. Püsi.

41—42. Poiss koos tüdrukuga sooritab täispöörde vasakule, misjärel ta laseb tüdruku aeglaselt selili oma paremale õlale.

43—44. Poiss, asetanud parema käe tüdrukule ümber vöökohta, sooritab veel täispöörde paigal vasakule ja libistab pöörde lõpuks tüdruku enda ette aluspinnale, misjärel võetakse asend joon. 64 a.

45—48. Püsi.

Taktid 49—64. 49—50. Mõlemad tõusevad püsti, kusjuures poiss pöördub parema küljega pealtvaatajate poole. Tüdruk sooritab tõustes poolpöörde vasakule, liikudes ühtlasi samal ajal poisi ette (jääb vasaku küljega pealtvaatajate poole).

51—52. Tüdruk tõstab parema jala põlvest kõverdatult ette-üles ja asetab käed poisi õlgadele. Poiss asetab parema käe tüdruku parema jala reiele (ettepoole) ja vasaku käe pihu tüdruku sama jala laba alla.

53—54. Poiss viib tüdruku eest arabesktoostesse.

55—56. Tüdruk kallutab ülakeha ette, võttes kätega vasaku jala säärest kinni (joon. 64 b).

57—60. Püsi.

61. Tüdruk vallandab jala hoidest ja viib keha tõste algasendisse.

62. Poiss annab mõlema käega väikese tõuke üles, misjärel tüdruk sooritab (õhus) veerandpöörde vasakule ja maandub isteasendis poisi sirgetele kätele (joon. 64 c).

63—64. Poiss asetab tüdruku enda ette aluspinnale. Seejärel lahku-takse lavalt.

Etüüd nr. 2 Kirjelduses antud akrobaatilised tõsted on liikumise järjekorras, millest kinni pidades võib etüüdi iseseisvalt muusikasse seada. Etüüd on ette nähtud siluettidena, kusjuures etüüdi ettekandmisel on valgustatud ainult lava foon. Esinejaid saadab värviline punktvalgustus (soovitav lilla). Esinejad on üleni mustas riietuses, et nad valgustatud foonil paistaksid siluettidena.

Eesriie avaneb aeglaselt saatemuusika eelmängu ajal. Lõpuks, etüüdi lõppasendi fikseerimisel, pimeneb lava täielikult.

Taktimõõt. $\frac{3}{4}$ või $\frac{6}{8}$.

Osavõtjad. Poiss ja tüdruk.

Alg- ja lähteasend. Tüdruk seisab eesriide avanes kõrgendatud alusel, poiss tema ees asendis joon. 65.

Etüüdi kirjeldus. Asendist joon. 65 minnakse sujuva liikumisega asendisse joon. 66. Järgnevalt poiss, asetanud parema käe tüdruku kõhule ja võtnud vasaku käega kinni tüdruku parema jala säärest (joon. 66, pidevjoon), viib tüdruku tõstesse oma paremale käele (joon. 67) ning liigub koos tüdrukuga lava keskele. Jõudnud lava keskele, langetab poiss tüdruku oma paremale küljele, millele järgneb asend joon. 68. Poiss asetab tüdruku aluspinnale, millele järgneb asend joon. 69. Eelmisest asendist (joon. 69) minnakse sujuva liikumisega asendisse joon. 70. Asendi muutmine toimub sujuvalt, kuid jõuliselt. Järgnevalt sooritab tüdruk painutuse taha ja viib parema jala põlvest kõverdatult ette-üles. Poiss toetab tüdrukut parema käega kukla tagant (joon. 71). Tüdruk, sooritanud pöörde paremale, liigub poisi paremale küljele, kust poiss, asetanud parema käe tüdrukule ümber vöökohta, viib tüdruku tiriseisu kätel oma parema jala reiele. Tüdruk, kandes keharaskuse paremale käele, vabastab vasaku käe poisi reielt (joon. 72). Eelmisest asendist viib poiss tüdruku asendisse joon. 73. Poiss surub oma rindkere jõuliselt ette ja suunab vaate ette-üles.

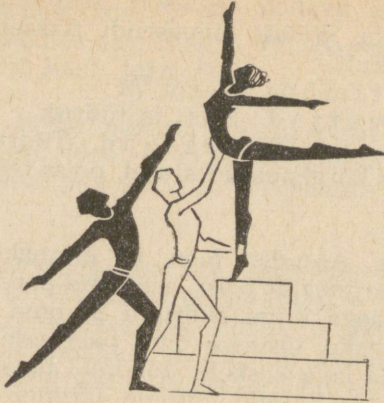
Poiss, asetanud käed pihkudega tüdruku õlavarte alla, ja tüdruk, asetanud parema jala poisi vasakule puusale, võtavad asendi joon. 74. Antud asendist viib poiss tüdruku poolpöördega aluspinnale endast paremale, millele järgneb asend joon. 75.

Järgnevalt sooritavad mõlemad poolpöörde paremale (jäädes vasaku küljega pealtvaatajate poole). Poiss viib tüdruku tagant arabesktõstesse (joon. 76). Poiss, sooritanud tõste, asetab tüdruku vasaku jalalaba oma parema käe õlavarrele ning vabastab tüdruku jala hoidest, misjärel võetakse asend joon. 77. Asendi kindluse mõttes võib tüdruk põimida oma vasaku jalalaba poisi parema õlavarre ümber, nagu on joonisel 78. Selles asendis sooritab poiss koos tüdrukuga poolpöörde vasakule. Pärast pööret langetab tüdruk ülakeha ette, sooritab poisi abiga aeglase tirelringi ette ning maandub aluspinnale. Poiss abistab tüdrukut tirelringi sooritamisel, asetades oma vasaku käe tüdruku seljale.

Järgnevalt sooritab tüdruk aeglase tirelringi ette vahelduva käte ja jalgade toetusega (araabia ratas). Poiss sooritab samal ajal kaheringise pöörde vasakule (liikumisega lava vasakpoolse külje suunas). Järgneb asend joon. 79 a. Mõlemad liiguvad pöördega vasakule lava keskele, kus võetakse asend joon. 79 b.

65

66

67

68

69

70

71

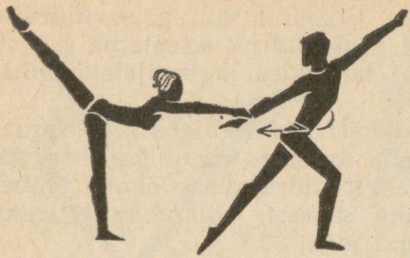
72

73

74

75

76

77

78

a

b

a

79

80

81

82

83

Järgnevalt pöördub tüdruk esipoolega poisi poole, asetab käed paralleelselt poisi vasakule küünarvarrele. Seejärel viib poiss tüdruku tõstesse, nagu on näha joonisel 80. Tõstel peab tüdruk sooritama tugeva vasaku jala hoo (võib ka parema jalaga) taha-üles ja tugijalaga aluspinnalt energilise tõuke otse üles.

Edasi libistab poiss tüdruku, paremat kätt küünarliigesest kõverdades ja vasakut kätt tüdruku vasaku õla alla asetades, asendisse joon. 81. Asetanud vasaku käe enda ja tüdruku vahelt tüdrukule vöökoha ümber ning võtnud parema käega kinni tüdruku säärest, viib poiss tüdruku aluspinnale endast vasakule. Järgneb asend joon. 82.

Tüdruk, tõusnud poisi abiga püsti (poiss vallandab tüdruku parema jala), sooritab vasaku jala päkal poolpöörde vasakule, ja asetanud parema jala vasaku jala ette aluspinnale, võtab koos poisiga asendi joon. 83. Järgneb seljatõste (joon. 84 a).

Poiss, sooritanud tüdrukuga seljatõste, liigub koos tüdrukuga kõrgendatud aluspinnale, kus saatemuusika lõppedes viimasel taktil võetakse asend joon. 84 b.

Etüüd nr. 3 Taktimõõt. $\frac{2}{4}$, *paso doble* rütmis.

Osavõtjad. Poiss ja tüdruk

Algasend. Poiss vasakul ja tüdruk paremal pool lava külgakardina taga, esipoolega lava keskme poole.

Lähteasend. Sama, nagu oli algasend.

Taktid 1—8. 1—4. Mõlemad liiguvad kergete kõnnisammudega lava keskele, kus neljanda takti lõpuks võetakse asend joon. 85 a.

5. Poiss viib tüdruku tõstesse, nagu on näidatud joonisel 85 b.

6—8. Püsi.

Taktid 9—16. 9—10. Poiss, andes tõuke, viskab tüdruku üles, misjärel tüdruk sirutub ja maandub poisi kätele puusatõstesse (joon. 86). Sama tõstet võib sooritada ka nii, et enne tõuke andmist kõverdab poiss käed küünarliigestest ja tüdruk asetab käed poisi õlgadele.

11—16. Poiss sooritab viske, misjärel tüdruk maandub asendisse joon. 87. Maandumisele järgneb kohe kohal pöörlemine vasakule.

Taktid 17—24. 17—23. Poiss koos tüdrukuga pöörleb vasakule (joon. 87).

24. Poiss, lõpetanud pöörlemise, asetab tüdruku aluspinnale enda ette.

Taktid 25—32. 25—26. Tüdruk sooritab paigal poisi ees poolpöörde (jäab esipoolega poisi poole), misjärel sisekäed (poisi vasak ja tüdruku parem) ühendatakse pihkseongus.

84

85

86

87

88

89

90

92

91

27—28. Poiss laskub tüdruku abiga asendisse joon. 88.

29. Tüdruk, vallandanud parema käe seongust, asetab käed sirgelt poisi reitele ja läheb tiriseisu kätele. Järgneb asend joon. 88.

30—32. Püsi.

Taktid 33—40. 33—35. Võetakse asend joon. 89.

36—40. Püsi.

Taktid 41—48. 41—44. Poiss viib tüdruku isteasendisse oma kätele (joon. 90).

45—46. Püsi.

47—48. Poiss annab tüdrukule tõuke ette-üles. Tüdruk sooritab salto taha (joon. 90) ja maandub poolkükki aluspinnale.

Taktid 49—56. 49—50. Mõlemad sooritavad tirelringi taha.

51—52. Mõlemad, tõustes püsti, viivad käed paralleelselt ette.

53—54. Mõlemad sooritavad tireli ette.

55—56. Mõlemad tõusevad püsti ja ühendavad omavahel käed rannevõttes.

Taktid 57—64. 57. Tüdruk asetab vasaku jalalaba risti poisi parema jala labale.

58—59. Võetakse asend joon. 91.

60—64. Püsi.

Taktid 65—72. 65—66. Poiss asetab tüdruku aluspinnale. Tüdruk, jäädes tiriseisu rindkerel, hargitab jalad.

67—68. Poiss sooritab tüdruku hargitatud jalgade vahelt lendtireli ette (joon. 92, pidevjoon) ja jääb selili aluspinnale (joon. 92). Tüdruk sooritab kaarsilla, tõuseb püsti ja võtab asendi joon. 92.

69—70. Püsi.

71—72. Tüdruk pöördub esipoolega poisi poole ja liigub poisi pea juurde. Poiss viib käed üle õlgade aluspinnale, pihkudega ülespoole. Tüdruk astub poisi pihkudele, misjärel poiss viib tüdruku üles oma sirgetele kätele.

Taktid 73—80. 73—74. Poiss, kõverdades käsi küünarliigestest, viib jalad sirgelt ette-üles ja asetab tüdruku isteasendisse oma sirgetele jalgadele, misjärel tüdruk sooritab painutuse taha.

75—76. Püsi (joon. 93).

Taktid 81—88. 81—82. Tüdruk sooritab tiriseisu kätel käte toetusega poisi rindkerele ja asetab jalalabad vastu oma pead (joon. 94 a).

83—84. Püsi.

85—86. Tüdruk sirutab jalad põlvist sirgeks, misjärel poiss asetab oma jalalabad tüdruku puusade alla (joon. 94 b).

87—88. Poiss toob tüdruku aluspinnale. Järgneb asend joon. 94 c.

Taktid 89—96. 89—92. Püsi (joon. 94 c).

93—94. Mõlemad, pöördunud esipoolega aluspinna poole, sooritavad tireli ette, tõusevad püsti ja võtavad asendi joon. 95.

95—96. Poiss asetab oma parema käe tüdruku põlvest kõverdatusel ette-üles viidud parema jala reiele (ettepoole) ja vasaku käe tüdruku sama jala talla alla ning viib tüdruku eest arabesktõstesse.

Taktid 97—104. 97—98. Tüdruk võtab asendi joon. 96.

99—104. Püsi.

Taktid 105—112. 105—108. Tüdruk vallandab taha-üles viidud jala hoidest. Poiss, kõverdades käsi küünarliigestest, asetab tüdruku aluspinnale oma selja taha (joon. 97, pidevjoon). Järgneb asend joon. 97.

109—112. Püsi.

Taktid 113—120. 113—114. Tüdruk sooritab kaarsillast aeglase tirelingi taha, kusjuures ta hargitab jalad. Järgneb asend joon. 98 a (pidevjoon), millest minnakse asendisse joon. 98 b.

115—116. Püsi.

117—120. Poiss laskub selili aluspinnale ja sirutub. Tüdruk, maanudunud jalgadega aluspinnale, sooritab aeglase tirelingi taha (joon. 98 c).

Taktid 121—128. 121—122. Tüdruk tõuseb püsti, ühendab käed poisi kätega ranneseongus ja abistab poissi tõusmisel. Järgneb poisi harkhüpe tahapoole ja tüdruku tireli ette (poiss sooritab harkhüppe üle tüdruku). Pärast mainitud liikumist jäävad mõlemad vasaku küljega pealtvaatajate poole.

123—124. Poiss viib tüdruku seljatõstesse (joon. 99 a).

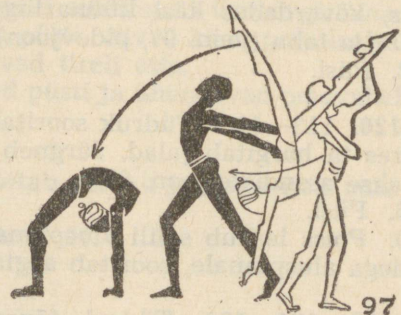
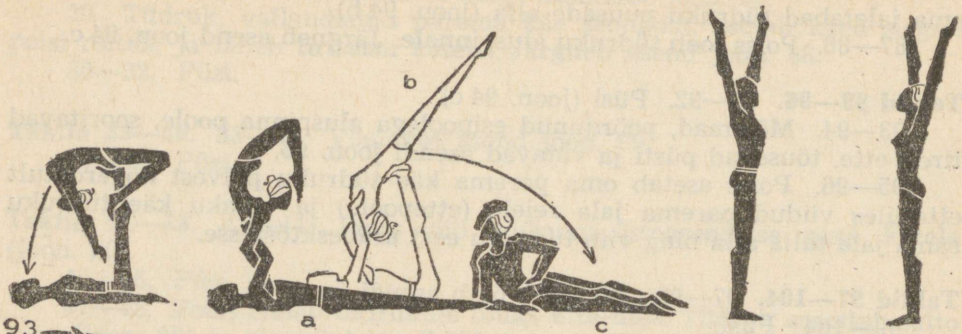
125—128. Püsi.

Taktid 129—136. 129—130. Poiss, pöörates paremat kätt paremale (kogu käsivarre ulatuses) ja pöördudes ise pisut vasakule, viib tüdruku tõstesse, nagu on näidatud joonisel 99 b.

131—134. Püsi.

135—136. Poiss asetab tüdruku aluspinnale endast vasakule. Tüdruk libiseb spagaati, millele järgneb asend joon. 100.

Taktid 137—144. 137—142. Tüdruk võtab harkiste, kallutab ülakeha ette ja võtab kätega sääre allosast kinni. Poiss, haarates kätega tüdruku õlavartest (tagantpoolt) ning alustades pöörlemist kohal, viib tüdruku tõstesse, nagu on näidatud joonisel 101.

143—144. Poiss, aeglustades pöörlemist (tüdruk vallandab jalad hoidest), asetab tüdruku aluspinnale ja abistab tüdrukut maandumisel (hoidega õlavarrest). Pärast tüdruku maandumist pöörduvad mõlemad esipoolega pealtvaatajate poole ja võtavad valveseisangu.

ETÜÜDID KAHELE POISILE

Etüüd nr. 1 Taktimõõt. $\frac{2}{4}$ või $\frac{3}{4}$.
Osavõtjad. Kaks poissi.
Alg- ja lähteasend. Mõlemad seisavad lava keskel, esipoolega pealtvaatajate poole, nr. 2 paremal ja nr. 1 vasakul pool.

Taktid 1—8. 1—2. Nr. 1, pöördudes paremale, liigub nr. 2 ette ja laskub poolkükki. Nr. 2 asetab oma käed nr. 1 reitele ja sooritab tiriseisu kätel, kusjuures nr. 1 abistab teda hoidega vöökohast (joon. 102).

3—4. Püsi.

5—6. Nr. 1 asetab oma käed teineteise järel nr. 2 õlavartele ja laskub istesse (joon. 103).

7—8. Püsi.

Taktid 9—16. 9—10. Nr. 2 langetab jalad nr. 1 õlgadele ja tõuseb viimase õlgadele püsti. Seejärel võetakse asend joon. 104.

11—12. Püsi.

13—14. Nr. 1 asetab jalad aluspinnale ja tõuseb koos nr. 2 püsti ning pöördub esipoolega pealtvaatajate poole. Mõlemad viivad käed sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele.

15—16. Püsi.

Taktid 17—24. 17—18. Nr. 2 teeb koos nr. 1 veerandpöörde paremale. Mõlemad viivad käed paralleelselt ette.

19—20. Nr. 2 sooritab tiriseisu kätel toetusega nr. 1 rindkerele, kusjuures nr. 1 toetab teda rindkerest (joon. 105).

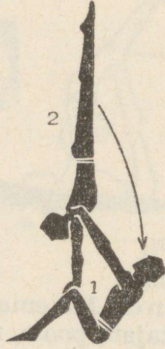
21—24. Püsi.

Taktid 25—32. 25—28. Nr. 1 laskub koos nr. 2 istesse ja sealt selili aluspinnale (joon. 106).

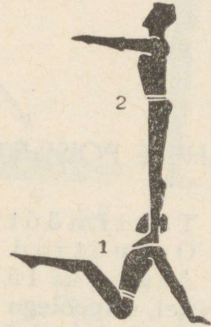
29—32. Püsi.

102

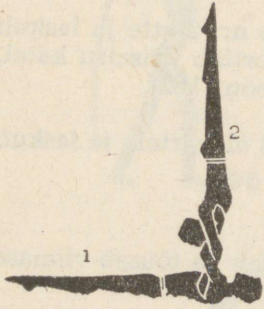
103

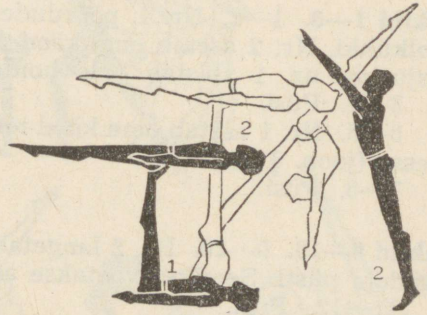
104

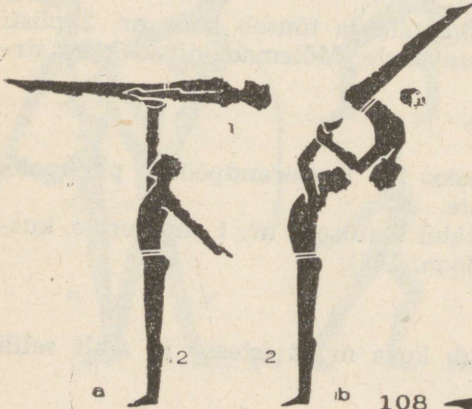
105

106

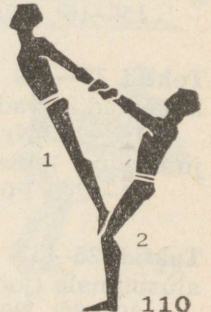
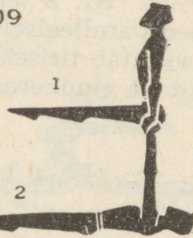

107

108

109

110

Taktid 33—40. 33—34. Nr. 1 viib jalad sirgelt ette-üles, misjärel nr. 2 laskub nr. 1 abiga selili tema jalgadele (joon. 107). Mõlemad viivad käed alla vastu külgi.

35—36. Püsi.

37—38. Nr. 1 surub end koos nr. 2 turiseisu (joon. 107, pidevjoon).

39—40. Püsi.

Taktid 41—48. 41—42. Nr. 1, kõverdades jalgu põlvist, sooritab tõuke ette-üles, misjärel nr. 2 maandub upselt üle oma pea aluspinnale (joon. 107).

43—44. Nr. 1 laskub selili aluspinnale, kõverdab jalad põlvist ning viib käed sirgelt ette-üles. Nr. 2, ühendades käed nr. 1 kätega ranne-seongus, abistab nr. 1 tõusmisel. Mõlemad pöörduvad esipoolega pealt-vaatajate poole ja võtavad valveseisangu.

Taktid 49—56. 49. Mõlemad sooritavad pöörde paremale.

50. Nr. 1 viib käed sirgelt kõrvale ja tõstab vasaku jala põlvest kõverdatult ette-üles. Nr. 2 sooritab poolküki, asetab parema käe nr. 1 seljale (puusade kohale) ja võtab vasaku käega nr. 1 vasaku jala sääre allosast kinni.

51—52. Nr. 2 viib nr. 1 tõstesse, nagu on näidatud joonisel 108 a.

53—56. Püsi.

Taktid 57—64. 57. Nr. 2 asetab oma vasaku käe parema käe juurde nr. 1 puusade alla. Seejärel võtab nr. 1 nr. 2 randmetest kinni.

58. Nr. 2, kõverdades jalgu põlvist ja käsi küünarliigestest, annab tõuke ette-üles. Nr. 1 kallutab samal ajal ülakeha taha ja viib jalad nurkselt ette-üles ning maandub üle oma pea aluspinnale nr. 2 selja taha (joon. 108 b).

59—60. Nr. 2, viies käed küünarliigestest kõverdatult üle õlgade taha, ühendab need pihkseongus nr. 1 kätega ja laskub nr. 1 abiga selili aluspinnale.

61—62. Nr. 1 läheb nurktoengusse nr. 2 sirgetele ette-üles viidud kätele (joon. 109).

63—64. Püsi.

Taktid 65—72. 65—66. Nr. 2 kõverdab jalad põlvist. Seejärel asetab nr. 1 jalad nr. 2 põlvedele.

67—68. Nr. 1, kandes kogu keha raskuse jalgadele, sirutub ja tõmbab enda järel nr. 2 poolküki. Võetakse asend joon. 110.

69—72. Püsi.

Taktid 73—80. 73—74. Nr. 2 viib nr. 1 tiriseisu kätel oma kõverdatud kätele.

75—76. Püsi.

77—78. Nr. 2 surub (või viib tempoga) nr. 1 üles oma sirgetele kätele.

79. Püsi.

80. Nr. 2 annab tõuke pisut ette-üles ja vallandab käed, misjärel nr. 1 hargitab jalad ja maandub aluspinnale nr. 2 ette. Mõlemad pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole ja võtavad valveseisangu.

Etüüd nr. 2 Taktimõõt. $\frac{2}{4}$.
Osavõtjad. Kaks poissi.
Alg- ja lähteasend. Mõlemad seisavad lava vasakpoolse külgakardina taga, esipoolega lava keskme poole, nr. 1 ees ja nr. 2 tema selja taga.
Saatemuusika eelmängu ajal liiguvad mõlemad hariliku kõnnisammuga lava keskele, pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole ja võtavad valveseisangu.

Taktid 1—8. 1. Mõlemad teevad veerandpöörde paremale.

2. Nr. 2 asetab käed nr. 1 vöökohale. Nr. 1 asetab käed nr. 2 randmetele (joon. 111).

3. Nr. 1 sooritab nr. 2 abiga salto taha (joon. 111).

4. Nr. 2 laskub nr. 1 abiga selili aluspinnale, misjärel nr. 1 läheb nr. 2 sirgetele kätele nurktoengusse (vt. joon. 109).

5—6. Püsi.

7—8. Nr. 2 kõverdab jalad põlvist. Nr. 1 asetab parema jala nr. 2 vasakule ja vasaku jala tema paremale põlvele, sooritab seejärel poolpöörde paremale, kannab keharaskuse jalgadele ja tõuseb nr. 2 põlvedel püsti ning tõmbab nr. 2 enda järel poolkükki (joon. 112). Järgneb asend joon. 112.

Taktid 9—16. 9—12. Püsi.

13—14. Nr. 1 asetab parema jalalaba nr. 2 reitele nii, et kand jääb nr. 2 vasaku ja varbad parema jala reiele, ning viib seejärel oma vasaku jalalaba nr. 2 kaela taha. Järgneb asend joon. 113.

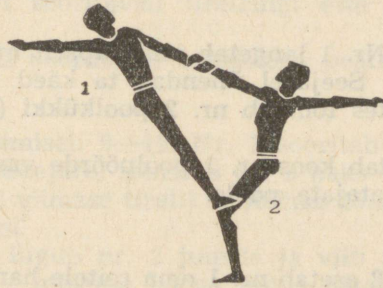
15—16. Püsi.

Taktid 17—24. 17—18. Nr. 1, pöördudes esipoolega aluspinna poole, vallandab vasaku jala nr. 2 kaela tagant ja sooritab tireli ette. Nr. 2 sooritab tirelringi taha (või tireli tagurpidi). Mõlemad tõusevad püsti ja võtavad asendi joon. 114 a.

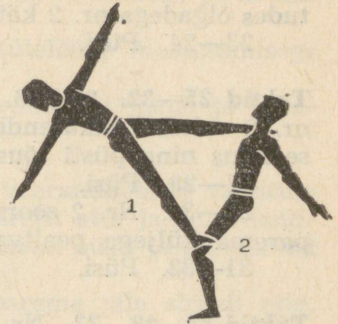
19—20. Nr. 1 asend on endine. Nr. 2 sooritab tireli ette ja jääb aluspinnale isteesendisse, jalad sirgelt aluspinnal.

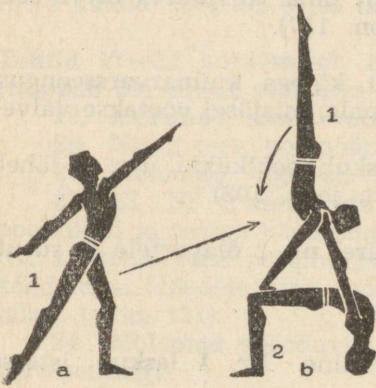
111.

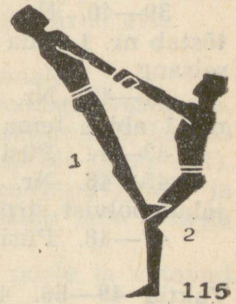
112

113

114

115

116

117

118

21—22. Nr. 2 sooritab kaarsilla pea toetusega aluspinnale ja viib käed paralleelselt ette. Nr. 1 liigub nr. 2 juurde, asetab käed nr. 2 reitele ja õlad tema paralleelselt etteviidud kätele ning sooritab tiriseisu, toetudes õlgadega nr. 2 kätele (joon. 114 b).

23—24. Püsi.

Taktid 25—32. 25—26. Nr. 1 langetab jalad upselt nr. 2 reitele ja võtab nr. 2 reitel kükkasendi. Seejärel ühendab ta käed nr. 2 kätega pihkseongus ning püsti tõustes tõmbab nr. 2 poolkükki (joon. 115).

27—28. Püsi.

29—30. Nr. 2 sooritab koos nr. 1 poolpöörde vasakule, jäädes nüüd parema küljega pealtvaatajate poole.

31—32. Püsi.

Taktid 33—48. 33. Nr. 2 asetab nr. 1 oma reitele harkistesse (joon. 116). Mõlemad viivad käed sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele.

34. Mõlemad kallutavad ülakeha sirgelt taha, kusjuures nr. 1 asetab oma jalalabad nr. 2 õlavarte alla (joon. 117).

35—38. Püsi.

39—40. Nr. 2, ühendanud käed nr. 1 kätega küünarvarsseongus, tõstab nr. 1 enda kõrvale püstiseisu aluspinnale, misjärel võetakse valviseisang.

41—42. Nr. 1 liigub nr. 2 ette ja laskub poolkükki. Nr. 2 läheb nr. 1 abiga tema reitele tiriseisu kätele (vt. joon. 102).

43—44. Püsi.

45—46. Nr. 1 asetab käed teineteise järel nr. 2 õlavartele ja surub jalad põlvist sirgeks (joon. 118).

47—48. Püsi.

Taktid 49—56. 49—50. Nr. 2 asend on endine. Nr. 1 laskub istesse (joon. 119).

51—52. Püsi.

53—54. Nr. 2 viib oma jalad ühendatud käte vahelt läbi aluspinnale nr. 1 jalgade vahele. Mõlemad pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole ja võtavad asendi, nagu on näidatud joonisel 119 (pidevjoon).

55—56. Püsi.

Taktid 57—64. 57—58. Mõlemad võtavad isteasendi. Nr. 1 asetab käed üle nr. 2 õlgade tema rindkerele. Nr. 2 viib oma käed kõverdatult üle oma õlgade taha ja asetab need nr. 1 rindkerele, misjärel nr. 1 viib nr. 2 oma rindkerele tiriseisu kätele (joon. 120).

59—64. Püsi.

Taktid 1—8 kordamisel. 1—2. Nr. 2 langetab jalad aluspinnale nr. 1 õlgade juurde. Ühendanud käed omavahel ranneseongus, liigub nr. 2

harkasendis nr. 1 kohale. Nr. 1 kägardub (köverdab jalad põlvist ja puusast).

3—4. Nr. 2 sooritab tugeva tõmbe ette-üles. Nr. 1 sirutub ja maandub väikese lennu järel nr. 2 ette aluspinnale.

5—6. Mõlemad sooritavad tirelingi ette (üelööök) maandumisega paremale jalale.

7—8. Mõlemad pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole ja võtavad valveseisangu.

Taktid 9—16 kordamisel. 9—12. Nr. 1 sooritab veerandpöörde vasakule ja nr. 2 paremale. Seejärel sooritab nr. 2 kaks tirelit ette ja nr. 1 lend-tireli ette (üle nr. 2 viimase tireli). Mõlemad tõusevad püsti ja pöörduvad esipoolega vastamisi.

13—14. Nr. 1 liigub nr. 2 juurde ja viib parema jala sirgelt ette, mille kannast nr. 2 mõlema käega kinni võtab.

15—16. Nr. 1, toetudes etteviidud parema jala kannaga tugevasti nr. 2 kätele, sooritab salto taha. Nr. 2 abistab teda tõukega jalast.

Taktid 17—24 kordamisel. 17—18. Nr. 1 sooritab harkhüppe ette-üles (hüppab üle tirelit sooritava nr. 2). Nr. 2 teeb samal ajal tireli ette.

19. Mõlemad sooritavad tireli ette.

20. Nr. 2 teeb poolpöörde vasakule ja nr. 2 paremale.

21. Mõlemad liiguvad lava keskele, jäädes esipoolega vastamisi.

22—23. Nr. 2 asetab kämblad teineteise peale (pöialseongus), laskub poolkükki ja asetab käed oma põlvedele, pihkudega ülespoole (joon. 121). Nr. 1 asetab oma parema (või vasaku) jala nr. 2 ühendatud kätele ja käed tema õlgadele ning sooritab salto taha. Nr. 2 abistab teda tõstega jalast (joon. 121).

24. Mõlemad pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole ja võtavad valveseisangu.

Etüüd nr. 3 Taktimõõt. $\frac{3}{4}$ (aeglasemas tempos).

Osavõtjad. Kaks poissi.

Algasend. Nr. 1 seisab vasakul ja nr. 2 paremal pool lava külgekardina taga, esipoolega lava keskmee poole.

Lähtesend. Sama, mis oli algasend.

Taktid 1—8. 1—2. Mõlemad liiguvad lava keskele. Jõudnud lava keskele, ühendavad käed pihkseongus.

3—4. Nr. 1 asetab oma vasaku käe nr. 2 pea peale ja läheb hüppega (toetudes vasaku käega nr. 2 pea peale ja parema käega tema paremale

käele) nr. 2 õlgadele püstiseisu. Mõlemad viivad käed sirgelt kõrvale
õlajoone kõrgusele.

5—8. Püsi.

Taktid 9—16. 9—10. Mõlemad viivad käed alla.

11—12. Nr. 2 sooritab veerandpöörde vasakule. Ühendanud käed
omavahel pihkseongus, viib nr. 2 nr. 1 tiriseisu kätele oma kõverdatud
kätele.

13—16. Püsi.

17—18. Nr. 2 surub nr. 1 üles oma sirgetele kätele.

19—20. Püsi.

21—22. Nr. 1 toob oma jalad upselt ühendatud käte vahelt läbi ja
jäab nr. 2 sirgetele kätele nurktoengusse.

23—24. Püsi.

Taktid 25—32. 25—26. Nr. 1 kallutab ülakeha taha ja laskub selili
nr. 2 sirgetele kätele.

27—28. Püsi.

29—30. Nr. 2 pöördub esipoolega pealtvaatajate poole.

31—32. Nr. 2 asetab nr. 1 enda ette aluspinnale.

Taktid 33—40. 33—34. Nr. 2 asetab oma käed nr. 1 vöökohale. Nr. 1
haarab nr. 2 randmetest kinni. Järgnevalt viib nr. 2 nr. 1 enda ette
rõhtasendisse, kusjuures nr. 1 jääb parem külg aluspinna poole.

35—36. Nr. 2 kallutab nr. 1 vasakule.

37—38. Nr. 2, pöördudes vasaku küljega pealtvaatajate poole, üla-
keha ette kallutades, viib nr. 1 enda hargitatud jalgade vahele.

39—40. Nr. 2, pöördudes esipoolega pealtvaatajate poole, asetab
nr. 1 aluspinnale endast paremale.

Taktid 41—48. Nr. 41. Mõlemad sooritavad veerandpöörde paremale.

42—43. Nr. 1 ulatab oma käed alt taha, millest nr. 2 pihkseongus
kinni võtab.

44. Nr. 2, pöördudes parema küljega pealtvaatajate poole, viib
samal ajal nr. 1 oma pea peale püstiseisu. Vallandanud käed, viiakse
need sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele.

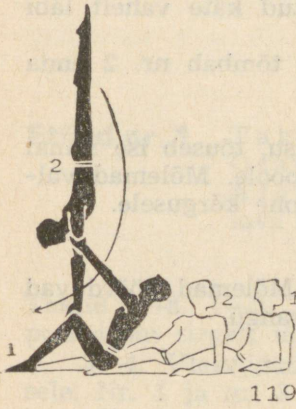
45. Püsi.

46—48. Nr. 2 sooritab veerandpöörde paremale. Seejärel nr. 1 soo-
ritab nr. 2 pea peal poolküki.

Taktid 49—56. 49—52. Püsi.

53—54. Nr. 1 tõuseb nr. 2 pea peal püsti ja viib käed sirgelt kõr-
vale õlajoone kõrgusele. Nr. 2 istub aluspinnale.

55—56. Püsi.

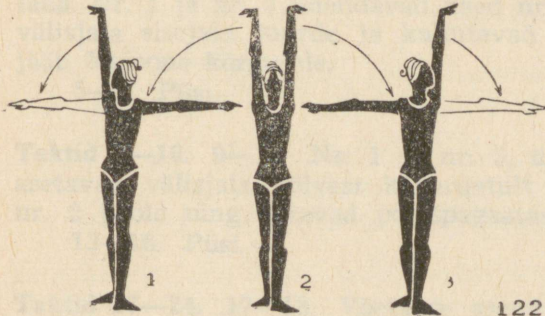
119

120

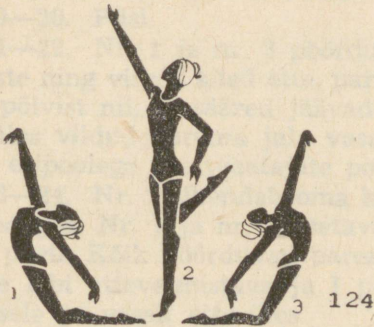
121

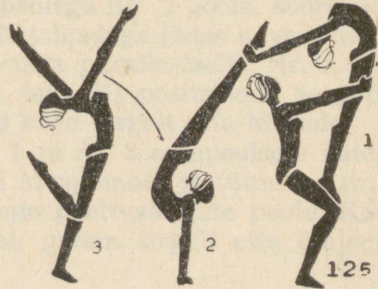
122

123

124

125

Taktid 57—64. 57—60. Nr. 1 asend endine. Nr. 2 sooritab kolmveerandpöörde paremale, jäädes pärast pööret aluspinnale isteesendisse, parem külg pealtvaatajate poole.

61—64. Püsi.

Taktid 65—72. 65—66. Ühendanud käed omavahel pihkseongus, läheb nr. 1 tiriseisu kätele nr. 2 kätele.

67—68. Nr. 2 laskub selili aluspinnale.

69—70. Nr. 1 toob jalad grupeeritult ühendatud käte vahelt läbi ja asetab need nr. 2 põlvedele.

71—72. Nr. 1 tõuseb nr. 2 põlvedele püsti ja tõmbab nr. 2 enda järel poolkükki.

Taktid 73—80. 73—74. Püsi.

75—76. Nr. 2 viib nr. 1 oma õlgadele püstiseisu, tõuseb ise samal ajal püsti ning pöörduv esipoolega pealtvaatajate poole. Mõlemad valandavad käed ja viivad need sirgelt kõrvale olajoone kõrgusele.

77—78. Püsi.

79. Nr. 2 teeb pöörde paremale.

80. Nr. 1 sooritab nr. 2 õlgadelt salto taha. Mõlemad pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole ja võtavad valveseisangu.

AKROBAATILISED ETÜÜDID KOLMELE ESINEJALE

Etüüd nr. 1 Taktimõõt. $\frac{3}{4}$.
Osavõtjad. Kolm tüdrukut.
Alg- ja lähteasend. Osavõtjad seisavad kõrvuti
lava keskel, esipoolega pealtvaatajate poole.

Taktid 1—8. 1—2. Kõikide käed liiguvad läbi ettevalmistava, I ja III positsiooni sirgelt üles, seejärel võetakse asend joon. 122.

3—4. Ülesviidud käed langetatakse sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele. Nr. 1 ja nr. 3 asetavad sisejalalaba vastu nr. 2 omapoolset jalalaba. Nr. 1 ja nr. 3 ühendavad käed nr. 2 kätega ranneseongus, toovad välisjala sisejala juurde ja kallutavad keha sirgelt kõrvale. Väliskäsi jääb õlajoone kõrgusele.

5—8. Püsi.

Taktid 9—16. 9—12. Nr. 1 ja nr. 3, toetudes vaba käega aluspinnale, asetavad välisjala põlvest kõverdatult aluspinnale, pöörduvad seljaga nr. 2 poole ning võtavad poolspagaatasendi. Järgneb asend joon. 123.

13—16. Püsi.

Taktid 17—24. 17—18. Võetakse asend joon. 124.

19—20. Püsi.

21—22. Nr. 1 ja nr. 3 pöörduvad esipoolega nr. 2 poole, sooritavad nurkiste ning viivad käed ette, paralleelselt jalgadega (istes kõverdatakse jalad põlvist nii, et sääred jäävad aluspinnaga paralleelselt). Nr. 2 toob taha-üles viidud parema jala vasaku jala taha III positsiooni, ja pöördues esipoolega pealtvaatajate poole, viib käed sirgelt alla-kõrvale.

23—24. Nr. 2 ühendab oma käed nr. 1 ja nr. 3 omapoolsete kätega pihkseongus. Nr. 1 ja nr. 3 asetavad jalad aluspinnale ja tõusevad nr. 2 abiga püsti. Kõik pöörduvad parema küljega pealtvaatajate poole. Käed viiakse läbi ettevalmistava ja I positsiooni, parem sirgelt ette õlajoone kõrgusele ja vasak ette-üles.

Taktid 25—32. 25—28. Nr. 2, laskudes poolkükki, viib nr. 1 oma reitele püstiseisu. Nr. 3 võtab samal ajal asendi, nagu on näidatud joonisel 125, ja takt hiljem sooritab tiriseisu kätel. Seejuures hoiab nr. 1 teda kätega jalgadest (joon. 125).

29—32. Püsi.

Taktid 33—40. 33—34. Nr. 3 langetab jalad aluspinnale ja tõuseb püsti. Nr. 1 hüppab nr. 2 reitelt aluspinnale. Nr. 2 tõuseb püsti.

35—36. Kõikide käed liiguvad läbi ettevalmistava ja I positsiooni II positsiooni.

37—40. Püsi.

Taktid 41—48. 41—42. Nr. 1 ja nr. 2 sooritavad poolpöörde paremale, jäädes pärast pööret vasaku küljega pealtvaatajate poole. Kõik toovad käed ettevalmistavasse positsiooni.

43—44. Nr. 3 ja nr. 2 ühendavad käed omavahel ranneseongus. Seejärel nr. 2 laskub nr. 3 abiga aluspinnale selili. Järgnevalt viivad nr. 1 ja nr. 3 käed läbi ettevalmistava ja I positsiooni II positsiooni, nr. 2 aga sirgelt kõrvale aluspinnale.

45—48. Nr. 3 sooritab tiriseisu kätel, toetudes õlgadega nr. 2 põlvedele. Nr. 1 sooritab tiriseisu kätel nr. 2 rindkerel. Nr. 2 toetab teda kätega rindkerest.

Taktid 49—56. 49—52. Püsi.

53—54. Nr. 3 ja nr. 1 langetavad jalad aluspinnale. Nr. 3 võtab asendi joon. 126. Nr. 1 ühendab käed nr. 2 kätega pihkseongus ja abistab viimast tõusmisel.

55—56. Nr. 2, käsi vallandamata, sooritab väljaaste vasaku jalaga kõrvale. Nr. 1, asetades vasaku jala nr. 2 vasakule reiele, läheb nr. 2 õlgadele püstiseisu. Seejärel viivad mõlemad käed paralleelselt ette.

Taktid 57—64. 57—58. Nr. 3, kallutades ülakeha ette, sooritab tiriseisu küünarvartel, toetudes peaga oma kokkupandud kätele (joon. 126). Nr. 2 võtab nr. 3 säärtest kinni.

59—60. Nr. 1 kallutab ülakeha ette, asetab käed nr. 2 õlavartele, õlad nr. 3 jalalabadele ja sooritab tiriseisu (joon. 126).

61—64. Püsi.

Taktid 65—72. 65—66. Nr. 1 maandub aluspinnale nr. 2 ja nr. 3 vahekohta (tahapoole). Seejärel sooritavad kõik toengküki.

67—68. Kõik tõusevad püsti ja võtavad asendi joon. 127.

69—72. Püsi.

Taktid 73—80. 73—74. Nr. 1 ja nr. 2 vahetavad kohad ning pöörduvad seejuures vastamisi. Nr. 3 pöördub seljaga nende poole.

75—76. Nr. 2 laskub nr. 1 abiga selili aluspinnale. Nr. 2 asetab jalad nr. 1 puusade alla (ettepoole). Nr. 1, hoides kätega nr. 2 säärtest, sooritab tiriseisu, toetudes õlgadega nr. 2 ette-üles viidud kätele (joon. 128). Nr. 3 sooritab painutuse taha ja asetab käed sirgelt nr. 1 õlgadele (joon. 128).

77—80. Püsi.

Taktid 81—88. 81—82. Nr. 1 kõverdab parema jala põlvest ja asetab põlve nr. 2 vasaku jala tallale, vabastab käed ja viib need sirgelt kõrvale-taha (joon. 128). Nr. 2 langetab parema jala sirgelt aluspinnale. Nr. 3 toob parema jala põlvest kõverdatult ette-üles (joon. 128).

83—88. Püsi.

Taktid 89—96. 89—90. Nr. 3 tõuseb püsti, pöördub esipoolega nr. 1 ja nr. 2 poole ning viib käed sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele. Nr. 1 maandub aluspinnale nr. 2 jalgade juurde, ühendab käed nr. 2 kätega piikseongus ja abistab viimast tõusmisel.

91—92. Nr. 1 ja nr. 2 vahetavad kohad, käsi vallandamata.

93—96. Nr. 1 läheb nr. 2 abiga tema reitele püstiseisu. Nr. 2 abistab teda hoidega reitest (tagantpoolt). Nr. 3 sooritab kaarsilla. Nr. 1 painutab taha, asetab käed sirgelt nr. 3 puusadele, ja vasakut jalga põlvest ette-üles kõverdades, läheb nr. 3 kaarsillale tiriseisu kätele. Nr. 2 sooritab arabeski, kusjuures tugijalaks jääb parem jalg (joon. 129).

Taktid 97—104. 97—100. Püsi.

101. Nr. 2 vabastab nr. 1 jala. Nr. 1 maandub aluspinnale nr. 3 käte lähedale.

102. Nr. 3 tõuseb püsti. Nr. 2 asetab vasaku jala aluspinnale parema jala juurde.

103. Kõik võtavad asendi joon. 130.

104. Püsi kuni saatemuusika lõpuni.

Etüüd nr. 2 Taktimõõt. $\frac{3}{4}$.

Osavõtjad. Kolm tüdrukut.

Alg- ja lähteasend. Osavõtjad seisavad lava keskel kõrvuti, esipoolega pealtvaatajate poole. Nr. 2 seisab keskel, teistest pisut eespool.

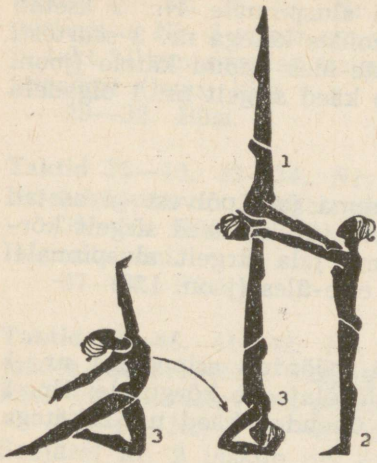
Taktid 1—16. 1—2. Esinejad võtavad asendi joon. 131.

3—4. Püsi.

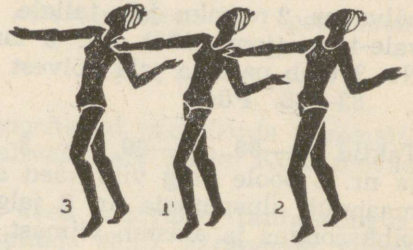
5—6. Kõik võtavad asendi joon. 132.

7—8. Püsi.

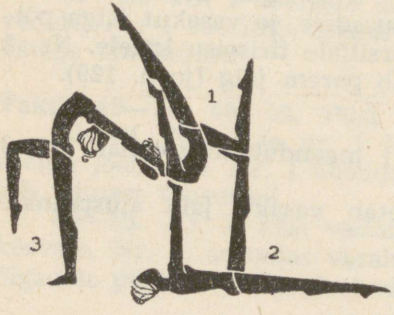
9—10. Kõik asetavad vasaku jala aluspinnale. Nr. 1 ja nr. 3 teevad vasaku jala päkal üheringise pöörde vasakule. Nr. 2 liigub samal ajal

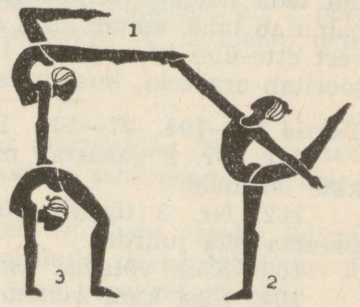
126

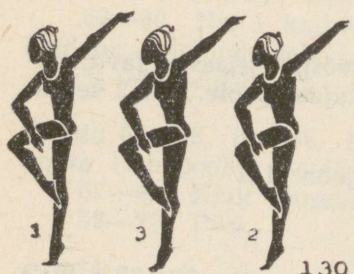
127

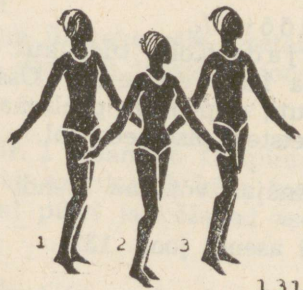
128

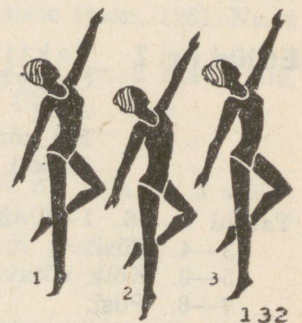
129

130

131

132

pöördega vasakule tahapoole. Pöörde ajal on kõigil käed ettevalmistavas positsioonis. Kõik võtavad asendi joon. 133.

11—12. Püsi.

13—14. Kõik sooritavad aeglase tirelringi ette ja võtavad asendi joon. 134.

15—16. Püsi.

Taktid 17—32. 17—18. Võetakse asend joon. 135.

19—20. Püsi.

25—26. Nr. 1 ja nr. 3 sooritavad painutuse taha, käed on kõrval-üleval. Nr. 2 sooritab paigal aeglase tirelringi ette. Järgnevalt võetakse asend joon. 136.

27—32. Püsi.

Taktid 33—48. 33—34. Nr. 1 ja nr. 3 tõusevad püsti. Nr. 2 pöördub samal ajal esipoolega pealtvaatajate poole ja viib käed sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele, kusjuures sõrmed on suunatud ülespoole. Nr. 1 sooritab pöörde paremale ja nr. 3 vasakule ning mõlemad liiguvad väikese kaarega nr. 2 ühele joonele. Käed liiguvad alt kaarega üles ja sealt kõrvale õlajoone kõrgusele. Järgneb asend joon. 137.

35—36. Püsi.

37—38. Kõik sooritavad tugijala päkal pöörde paremale.

39. Kõik sooritavad tugijala päkal pöörde vasakule.

40. Kõik sooritavad tugijala päkal pöörde paremale.

41—42. Kõik sooritavad (võtet vallandamata) arabeski, kusjuures tugijalaks jääb parem jalg.

43—44. Püsi.

45. Kõik pöörduvad (võtet vallandamata) esipoolega pealtvaatajate poole.

46. Püsi.

47—48. Eelmist võtet vallandades võtavad nr. 1 ja nr. 3 asendi joon. 138. Nr. 1 ja nr. 3, hoides nr. 2 kätest, abistavad nr. 2 aeglase tirelringi sooritamisel ette (joon. 138). Järgneb asend (48-nda takti lõpuks) joon. 139.

Taktid 49—64. 49—52. Püsi.

53—54. Võetakse asend joon. 140.

55—56. Püsi.

57—58. Nr. 2 kallutab ülakeha ette, asetab käed nr. 1 ja nr. 2 põlvest kõverdatud jala reitele. Nr. 1 ja nr. 3 asetavad sisekäed nr. 2 vasaku jala reiele ja väliskäed tema omapoolse õla alla. Seejärel sooritab nr. 2 tiriseisu nr. 1 ja nr. 3 kõverdatud jala reiel, kusjuures viimased teda abistavad.

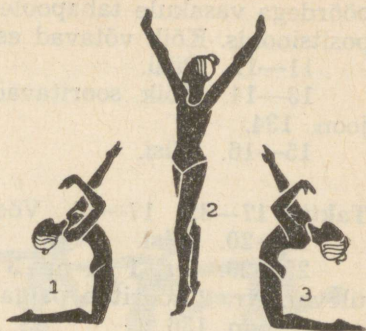
59—64. Püsi.

133

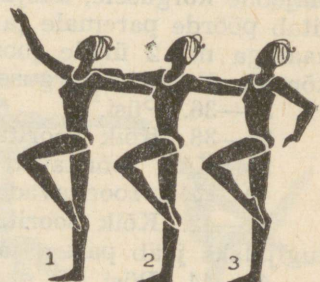
134

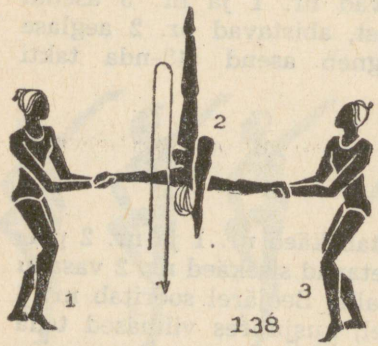
135

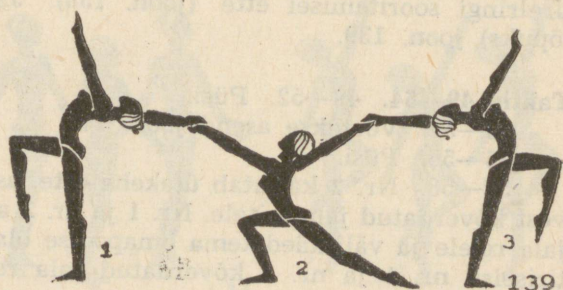
136

137

138

139

Taktid 65—80. 65—66. Nr. 1 ja nr. 3 asetavad vabakäed nr. 2 vöökohale. Nr. 2 sooritab eelmiste abiga aeglase tirelringi ette. Pärast maandumist teeb nr. 2 pöörde vasakule, jäädes seljaga pealtvaatajate poole. Järgneb asend joon. 141.

67—68. Püsi.

69—70. Nr. 1 ja nr. 3 vallandavad sisekäed hoidest ja sooritavad toengküki. Nr. 2 tõuseb püsti, jäädes seljaga pealtvaatajate poole.

71—72. Püsi.

73—74. Nr. 2 pöördub esipoolega pealtvaatajate poole ja viib käed kõrvale õlajoone kõrgusele. Nr. 1 ja 3 pöörduvad seljaga nr. 2 poole ja sooritavad toengküki.

75—76. Eelmisest asendist (asendit kinni pidamata) minnakse asendisse joon. 142.

77—80. Püsi.

Taktid 81—96. 81—84. Nr. 2 vallandab nr. 1 ja nr. 3 jalad, misjärel viimased tõusevad püsti. Nr. 3 pöördub vasaku ja nr. 1 ning nr. 2 parema küljega pealtvaatajate poole. Järgnevalt sooritab nr. 2 tiriseisu kätel, kusjuures nr. 3 toetab teda jalgadest. Järgneb nr. 1 tiriseis kätel jalgade toetusega nr. 2 reitele. Nr. 3 asetab nr. 2 jalad oma õlgadele ja käed tema reitele ning sooritab arabeski, kusjuures tugijalaks jääb parem jalg (joon. 143).

85—88. Püsi.

89—90. Nr. 1 ja nr. 2 langetavad jalad aluspinnale ning tõusevad püsti. Järgneb asend joon. 144.

Taktid 97—112. 97—98. Nr. 1, pöördudes esipoolega nr. 2 poole, ühendab oma käed pihkseongus nr. 2 kätega. Nr. 2 laskub nr. 1 abiga selili aluspinnale. Nr. 3 astub samal ajal kaks sammu tagasi ja viib käed sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele. Sõrmed on suunatud ülespoole.

99—100. Nr. 1 pöördub seljaga nr. 2 poole. Nr. 2 asetab oma jalad nr. 1 istmiku alla ja viib nr. 1 istesse oma sirgetele jalgadele. Nr. 1 teeb painutuse taha ja viib käed ette-üles. Nr. 3 sooritab tiriseisu kätel ja viib jalad poolspagaati. Nr. 1 võtab kätega kinni nr. 3 tahaviidud jalast.

101—104. Püsi.

105—106. Nr. 3 toob pärast hoide vallandamist jalad aluspinnale ja võtab asendi joon. 145. Nr. 1 asetab käed aluspinnale ja kätele toetudes toob jalad aluspinnale. Ühendades käed nr. 2 kätega pihkseongus, abistab ta viimast tõusmisel.

107—108. Nr. 1 ja nr. 2 pöörduvad esipoolega nr. 3 poole. Nr. 1 ja nr. 3 ühendavad käed omavahel pihkseongus. Nr. 3 laskub nr. 1 abiga selili aluspinnale. Nr. 3 viib käed sirgelt ette-üles. Nr. 1 pöördub seljaga nr. 3 poole ja laskub selili nr. 3 hargitatud jalgade vahele, kusjuures ta toetub õlgadega nr. 3 ette-üles viidud kätele (joon. 146). Nr. 2 asetab

käed nr. 1 jalgadele, astub seejärel tema reitele ja sooritab tiriseisu, toetudes õlgadega nr. 1 ette-üles viidud kätele (joon. 146).

109—112. Püsi.

Taktid 113—128. 113—114. Nr. 2 viib jalad poolspagaatasendisse.

115—116. Püsi.

117—118. Nr. 2 viib jalad endisse asendisse tagasi.

119—120. Nr. 2 toob jalad aluspinnale nr. 3 jalgade juurde, ühendab käed nr. 1 kätega ranneseongus ning abistab nr. 1 ja nr. 3 tõusmisel. Nr. 3 asetab põlvist kõverdatud jalad aluspinnale ja hoidega nr. 1 õlgadest tõuseb viimasega koos püsti.

121. Nr. 2 pöördub seljaga nr. 1 ja nr. 3 poole. Järgneb asend joon. 147.

122—124. Püsi.

125—126. Kõik sooritavad trelringi kõrvale-vasakule.

127. Kõik võtavad asendi joon 147.

128. Püsi kuni saatemuusika lõpuni.

Etüüd nr. 3 Taktimõõt. $\frac{3}{4}$.

Osavõtjad. Üks tüdruk ja kaks poissi.

Alg- ja lähteasend. Esinejad seisavad laval, esipoolega pealtvaatajate poole: tüdruk ees-keskel, poisid tema kõrval, pisut tagapool. Kõigil on jalad III positsioonis, parem ees. Saatemuusika eelmängu viimasel taktil viiakse käed ettevalmistavasse positsiooni.

Taktid 1—8. 1—2. Tüdruk sooritab arabeski, kusjuures tugijalaks jääb parem jalg. Ülakeha ette kallutatades viib ta käed läbi I positsiooni II positsiooni.

Poisid pöörduvad esipoolega tüdruku poole ja asetavad jala (poiss nr. 1 vasaku, poiss nr. 2 parema) sirgelt ette varvastele. Kandes keharraskuse tugijalale, viiakse käed läbi I positsiooni II positsiooni. Vaade suunatakse tüdrukule.

3—4. Püsi.

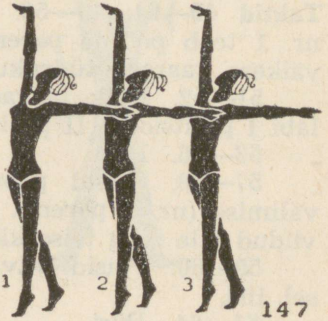
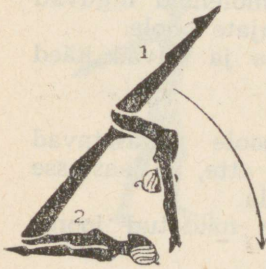
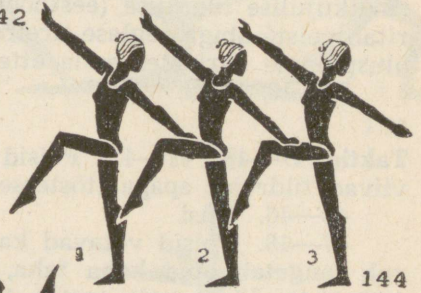
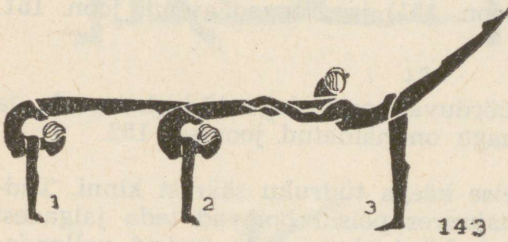
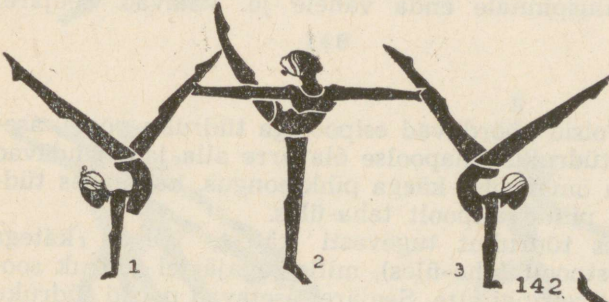
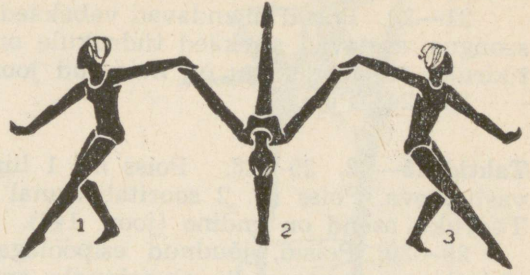
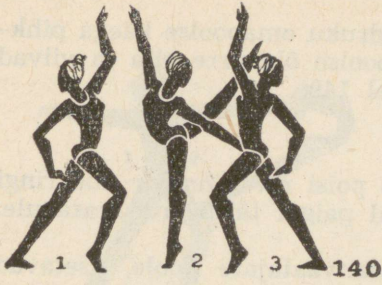
5—6. Tüdruku asend endine. Poisid liiguvad tüdruku juurde.

7—8. Poisid asetavad ühe (nr. 1 vasaku ja nr. 2 parema) käe tüdruku omapoolse õlavarre alla ja teise käe tüdruku omapoolse reie alla (ettepoole) ning viivad tüdruku üles oma sirgetele kätele.

Taktid 9—16. 9—12. Püsi.

13—14. Poisid koos tüdrukuga sooritavad pöörde nii, et poiss nr. 1 jääb seljaga pealtvaatajate poole.

15—16. Järgnevalt võetakse asend joon. 148.

Taktid 17—24. 17—20. Püsi.

21—22. Poisid ühendavad vabakäed tüdruku omapoolse käega pihkseongus, asetavad sisekäed tüdrukule omapoolse õlavarre alla ja viivad tüdruku tõstesse, nagu on näidatud joonisel 149.

23—24. Püsi.

Taktid 25—32. 25—28. Poiss nr. 1 liigub poisi nr. 2 ümber ühe ringi vastupäeva. Poiss nr. 2 sooritab samal ajal paigal täispöörde vasakule. Tüdruku asend on endine (joon. 149).

29—30. Poisid, jõudnud esipoolega pealtvaatajate poole, asetavad tüdruku spagaatasendis aluspinnale enda vahele ja võtavad seejärel asendi joon. 150.

31—32. Püsi.

Taktid 33—40. 33—34. Poisid pöörduvad esipoolega tüdruku poole, asetavad tüdrukupoolse käe tüdruku omapoolse õlavarre alla ja ühendavad seejärel teise käe tüdruku omapoolse käega pihkseongus, kusjuures tüdruk pöörab enne seongut pihud altpoolt taha-üles.

35—36. Poisid, hoides tüdrukut tugevasti kätest, teevad kätega ringikujulise liigutuse (eestpoolt taha-üles), mille tagajärjel tüdruk sooritab poiste abiga aeglase tirelringi ette. Seejärel asetavad poisid tüdruku aluspinnale harkistes enda ette (joon. 151) ja võtavad asendi joon. 151.

37—40. Püsi.

Taktid 41—48. 41—42. Poisid pöörduvad esipoolega tüdruku poole ja viivad tüdruku spagaattõstesse, nagu on näidatud joonisel 152.

43—46. Püsi.

47—48. Poisid võtavad ka teise käega tüdruku säärest kinni. Tüdruk langetab oma keha taha, kusjuures poisid hoiavad teda jalgadest (säärtest). Järgnevalt asetab tüdruk käed aluspinnale (poisid vallandavad tüdruku jalad), sooritab aeglase tirelringi ette ning tõuseb püsti.

Taktid 49—64. 49—50. Tüdruk sooritab aeglase tirelringi ette. Poiss nr. 1 teeb pöörde paremale ja nr. 2 vasakule ning mõlemad liiguvad väikese kaarega tüdruku juurde, esipoolega pealtvaatajate poole.

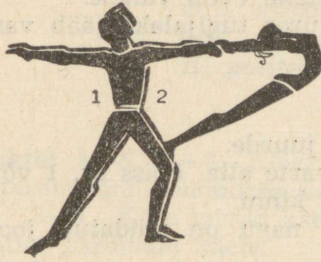
51—52. Kõik teevad vasaku jalaga väljaaste ette ja viivad käed läbi I positsiooni II positsiooni.

53—56. Püsi.

57—58. Poisid pöörduvad esipoolega tüdruku poole ja asetavad välimise (nr. 1 parema ja nr. 2 vasaku) käe tüdruku ette, väljaastesse viidud jala ning teise käe tüdruku parema jala reie alla.

59—60. Poisid viivad tüdruku tõstesse, nagu on näidatud joonisel 153.

61—64. Püsi.

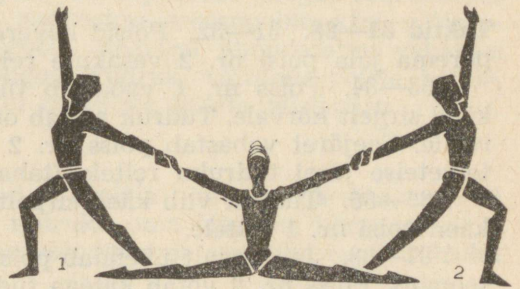
148

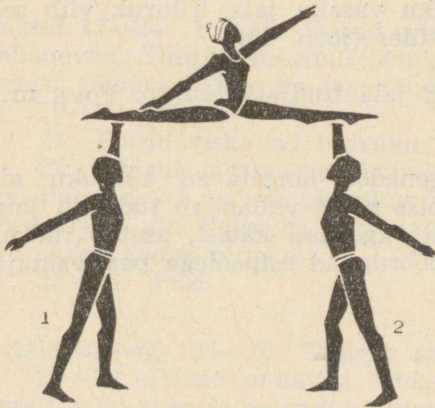
149

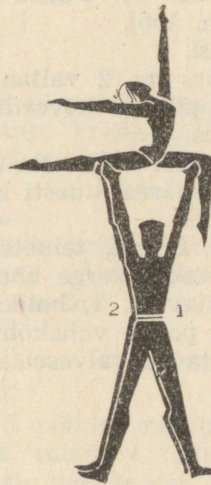
150

151

152

153

Taktid 65—72. 65—66. Poisid sooritavad pöörde koos tüdrukuga nii, et poiss nr. 1 jääb seljaga pealtvaatajate poole (joon. 153).

67—68. Poisid asetavad tüdruku aluspinnale enda vahele.

69—70. Tüdruk sooritab arabeski, kusjuures tugijalaks jääb vasak jalg. Poisid võtavad asendi joon. 154.

71—72. Püsi.

Taktid 73—80. 73. Poisid liiguvad tüdruku juurde.

74. Poiss nr. 2 asetab käed tüdruku õlavarte alla. Poiss nr. 1 võtab parema käega tüdruku parema jala säärest kinni.

75—76. Poisid viivad tüdruku tõstesse, nagu on näidatud joonisel 155.

77—80. Püsi.

Taktid 81—88. 81—82. Poisid kõverdavad käed, misjärel tüdruk asetab parema jala poisi nr. 2 vasakule reiele.

83—84. Poiss nr. 1 vabastab tüdruku vasaku jala hoidest ja viib käed sirgelt kõrvale. Tüdruk asetab oma vasaku jala poisi nr. 2 paremale reiele. Seejärel vabastab poiss nr. 2 tüdruku käed ja asetab oma käed teineteise järele tüdruku reitele (tahapoole).

85—86. Tüdruk viib käed sirgelt taha-üles, painutab taha ja asetab käed poisi nr. 1 reitele.

87—88. Järgnevalt ühendab poiss nr. 1 käed tüdruku kätega ranne-seongus. Poiss nr. 2 võtab kätega tüdruku säärest (alaosast) kinni.

Taktid 89—96. 89. Poisid viivad tüdruku kaarsillas üles oma sirgetele kätele (joon. 156).

90. Püsi.

91. Poiss nr. 2 vallandab tüdruku vasaku jala. Tüdruk viib selle sirgelt (või põlvest kõverdatuselt) ette-üles (joon. 156).

92. Püsi.

93. Tüdruk toob ette-üles viidud jala tugijala juurde. Poiss nr. 2 võtab selle säärest uuesti kinni.

94. Püsi.

95—96. Poisid, teineteisest kaugenedes, langetavad tüdruku alla, misjärel antakse kerge hoog üles. Poiss nr. 2 vallandab tüdruku jalad. Seejärel poiss nr. 1, hoides tüdrukut tugevasti kätest, asetab tüdruku aluspinnale poiste vahekohta. Kõik pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole ja võtavad valveseisangu.

Etüüd nr. 4 Taktimõõt. $\frac{2}{4}$.
Osavõtjad. Üks tüdruk ja kaks poissi.
Alg- ja lähteasend. Esinejad seisavad laval kõrvuti, esipoolega pealtvaatajate poole, tüdruk pisut eespool poiste vahekojal, käed ettevalmistavas ja jalad III positsioonis, parem ees. Vaade on otse.

Taktid 1—8. 1—2. Kõik viivad käed ettevalmistavast positsioonist I positsiooni, kusjuures vaade suunatakse paremale käele.

3—4. Kõik viivad käed I positsioonist II positsiooni. Vaade on suunatud paremale käele.

5—6. Poisid pöörduvad esipoolega tüdruku poole ja sooritavad väljaaste ette (poiss nr. 1 vasaku, poiss nr. 2 parema jalaga). Kõverdades väljaastesse viidud jalga põlvest, asetatakse samapoolne käsi väljaastesse viidud jala reiele, pihk ülespoole. Seejärel ühendatakse vabakäsi tüdruku omapoolse käega pihkseongus. Tüdruk, toetudes poiste kätele, läheb väikese hüppega poiste reitel olevatele kätele püstiseisu.

7—8. Püsi.

Taktid 9—16. 9—10. Poisid toovad välisjala (nr. 1 parema, nr. 2 vasaku) sisejala kõrvale ja viivad tüdruku oma õlajoone kõrgusele.

11. Poisid vallandavad väliskäed seongust ja asetavad need tüdruku omapoolse jala säärele.

12. Poisid viivad tüdruku püstiasendis üles oma sirgetele kätele. Kõik viivad vabakäed läbi I positsiooni sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele.

13—16. Püsi.

Taktid 17—24. 17—18. Poisid viskavad tüdruku üles, misjärel käed vabanevad. Tüdruk sooritab lennu ülesirutatult. Poisid, pöördudes vastamisi, püüavad tüdruku maandumisel kõhuli oma kätele.

19—20. Püsi.

21. Poisid viskavad tüdruku uuesti üles.

22. Tüdruk grupeerib lennul ja maandub poiste kätele isteesendis. Poiss nr. 1 püüab tüdrukut vasaku käega selja tagant ja parema käega reite alt. Poiss nr. 2 püüab tüdrukut parema käega selja tagant ja vasaku käega reite alt.

23—24. Püsi.

Taktid 25—32. 25—26. Tüdruk sirutab jalad põlvist sirgeks.

27—28. Poisid annavad tõuke üles-taha, misjärel tüdruk sooritab upselt salto taha ja maandub aluspinnale poiste vahekohta.

29—32. Püsi.

Taktid 33—40. 33—34. Poisid pöörduvad esipoolega tüdruku poole ja asetavad käe (nr. 1 parema, nr. 2 vasaku) tüdruku omapoolsele õlale (sõrmed tahapoole). Vabakäed asetatakse tüdruku omapoolsele reiele (ettepoole). Tüdruk asetab käed poiste välimistele õlgadele.

35—36. Poisid, pöördues seljaga pealtvaatajate poole, viivad tüdruku õlgadele tiriseisu kätele.

37—40. Püsi.

Taktid 41—48. 41—44. Tüdruk toob jalad upselt ette-alla. Poisid asetavad vabakäed tüdruku omapoolse reie alla ja viivad tüdruku isteasendis üles oma sirgetele kätele.

45—48. Püsi.

Taktid 49—56. 49—50. Poisid annavad tōuke üles. Tüdruk sirutub, sooritab lennu õhus ja maandub seejärel kõhuli poiste kätele.

51. Püsi.

52. Poisid viskavad tüdruku uuesti üles. Tüdruk sooritab õhus ülesirutatult horisontaalselt täispöörde paremale ja maandub taas kõhuli poiste kätele.

53. Püsi.

54—55. Poisid viskavad tüdruku uuesti üles. Tüdruk sooritab ülesirutatult salto ette ja maandub aluspinnale poiste ette. Poisid abistavad tüdrukut maandumisel hoidega omapoolsest õlavarrest.

56. Kõik pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole ja viivad käed läbi I positsiooni sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele.

Taktid 57—64. 57—58. Poisid pöörduvad parema küljega pealtvaatajate poole, kusjuures nr. 2 ühendab oma parema käe pihkseongus tüdruku vasaku käega ja juhhib tüdruku väikese kaarega enda ette (tüdruk jääb nüüd vasaku küljega pealtvaatajate poole). Liikumise lõppedes viivad kõik käed läbi I positsiooni sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele.

59—60. Püsi.

61—62. Tüdruk liigub poisi nr. 1 juurde, asetab käed tema õlgadele ja seejärel parema jala tema põialseongus olevatele kätele.

63—64. Tüdruk, toetudes kätega poisi nr. 2 õlgadele, surub poisi kätele asetatud jala sirgeks, misjärel poiss nr. 2 lennutab tüdruku üle oma pea. Tüdruk sooritab lennu õhus ja maandub ülesirutatult poisi nr. 1 sirgetele kätele. Viimane püüab tüdrukut puusadest.

Taktid 65—72. 65—66. Poiss nr. 1 annab tüdruku üle poisile nr. 2, kes võtab tüdruku jalalabadest kinni ja viib ta püstiseisu oma sirgetele kätele. Poiss nr. 1 viib pärast tüdruku üleandmist käed sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele.

67—68. Püsi.

69—70. Poiss nr. 2 pöörduv (koos tüdrukuga) esipoolega pealtvaa-

tajate poole, annab kerge tõuke üles, misjärel tüdruk kõverdab jalad põlvist ja puusadest ning maandub poiste kätele isteesendisse.

71—72. Püsi.

Taktid 73—80. 73—76. Tüdruk, toetudes kätega poiste omapoolsetele õlgadele, surub end sirgetele kätele nurktoengusse. Poisid ühendavad samal ajal käed omavahel järgmiselt: mõlemad võtavad parema käega kinni oma vasaku käe randmest ja seejärel vasaku käega vastasseisja parema käe randmest. Järgnevalt läheb tüdruk poiste ühendatud kätele püstiseisu, viies ühtlasi käed sirgelt üles, pihud ettepoole.

77—80. Püsi.

Taktid 81—88. 81—82. Poisid viskavad tüdruku üles. Tüdruk sooritab salto ette ja maandub poiste kätele isteesendisse.

83—84. Poisid viskavad tüdruku üles, misjärel tüdruk sirutub ja maandub poiste kätele püstiasendisse.

85—86. Püsi.

87—88. Poisid viskavad tüdruku üles. Tüdruk sooritab ülesirutatult salto taha ja maandub kõhuli poiste kätele.

Taktid 89—96. 89—90. Poisid viskavad tüdruku üles. Tüdruk sooritab väljasirutatult horisontaalse lennu õhus pöördega paremale ja maandub kõhuli poiste kätele.

91—92. Püsi.

93—94. Poisid viskavad tüdruku üles. Tüdruk grupeerib lennul ja maandub poiste kätele isteesendisse.

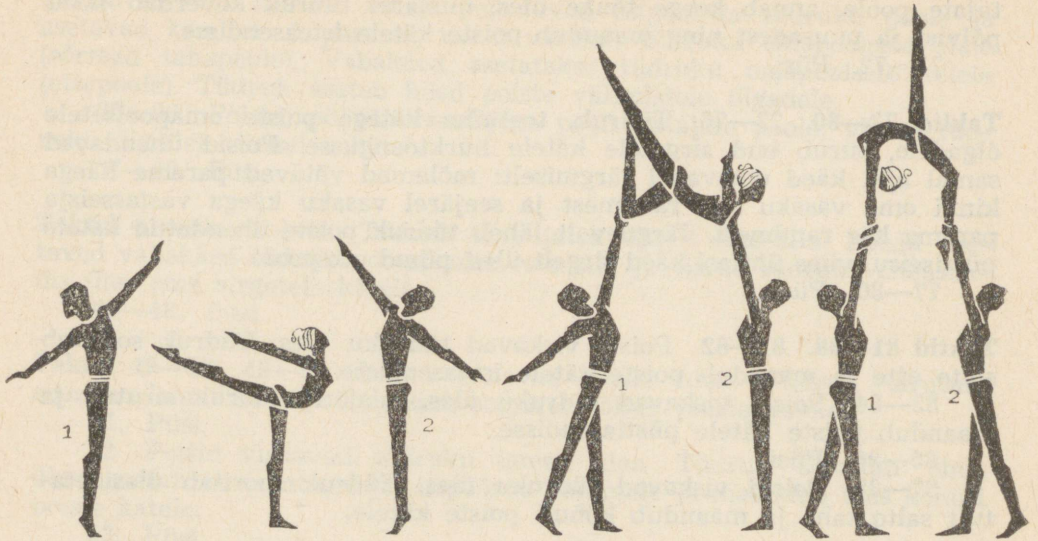
95. Püsi.

96. Poiste poolt järgneb vise üles-taha, misjärel tüdruk sooritab upselt salto taha ja maandub aluspinnale poiste vahekohta.

Taktid 1—8 kordamisel. 1—2. Poisid liiguvad tüdruku juurde, ühendavad käed (poiss nr. 1 parema, poiss nr. 2 vasaku) tüdruku omapoolse käega ranneseongus ning haaravad vabakäega tüdruku omapoolse jala säärest. Tüdruk on ülesirutatult poiste vahel.

3—7. Poisid, pööreldes kohal (nr. 1 paremale, nr. 2 vasakule), sooritavad tüdrukuga õhus ringe.

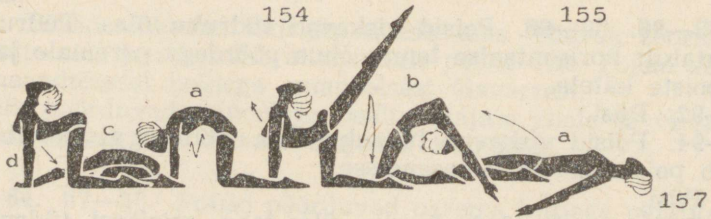
8. Poisid, hoides tüdrukut kätest, vallandavad tüdruku jalad hoidest ja asetavad tüdruku aluspinnale enda ette. Seejärel, vallandanud käteseongu, võtavad kõik valveseisangu, jäädes esipoolega pealtvaatajate poole.

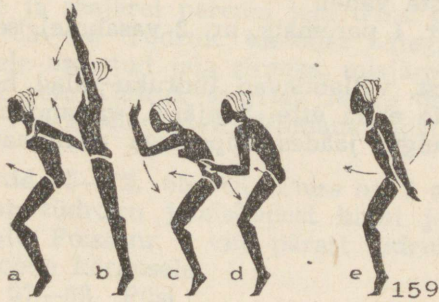
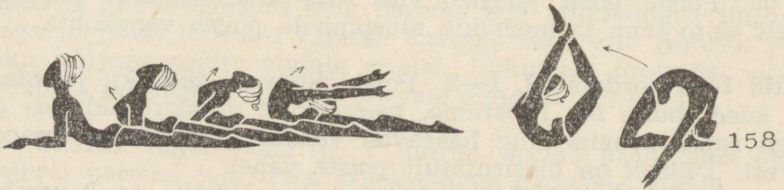
154

155

156

157

159

160

AKROBAATILISED ÜKSIKELEMENDID, TÕSTED, TÕSTETE KOMBINATSIOONID JA ASENDID

Järgnevad akrobaatilised üksikelemendid, tõsted, asendid, tõstete kombinatsioonid ja käteasendid on mõeldud selleks, et asjahuvilised akrobaadid võiksid nende varal arendada oma fantaasiat, kombineerida iseseisvalt akrobaatilisi etüüde, tõstete kombinatsioone ja liikumise vorme üleminekuks ühelt elemendilt või tõstelt teisele.

Joonistel 157a, b, c, d, e; 158; 159a, b, c, d, e ning 160a, b, c, d kujutatud kerelainetusharjutused arendavad lülisamba painduvust ja muudavad elastsemaks kogu lihastiku. Elastne sideaparaat võimaldab sooritada suurema ulatusega kerepainutusi ning soodustab käte ja jalgade liikumist.

Antud akrobaatilisi harjutusi võib kasutada edukalt ka akrobaatiliste sooloetüüdide koostamisel.

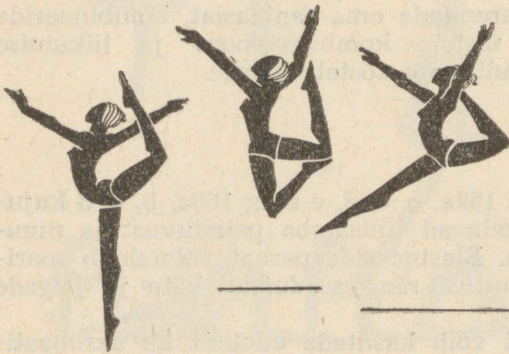
Hüpete ja lendude varal õpib akrobaat oma keha valitsema nii õhus kui ka maandumisel aluspinnale või alumise partneri kätele. Hüpped lülitavad täie pingega tööle lihaskonna ja närvisüsteemi ning arendavad nende harmoonilist koostööd. Hüpped arendavad julgust, vastupidavust, kiiret reageerimist, otsustusvõimet, ruumitaju, tasakaalutunnet, ja mis peamine — oma keha täielikku valitsemist. Hüpete hulka kuuluvad ka tirelid ja tireldamised kui hüppeid ettevalmistavad harjutused — lendtirelid kohapealt ja hoojooksult, tirelringid ette, taha ja kõrvale, saltod ette, taha, küljele, ülesirutatult, grupeeritult ning pööretega. Sellele lisanduvad hüpped äratõukega ühelt või kahelt jalalt koos jalgade sirutuse ja kõverdamisega ning ülakeha painutusega taha, mis pärinevad peamiselt iluvõimlemisest ja mida tänapäeval kasutatakse suure eduga ka akrobaatilistes etüüdides. Joonistel 161, 162 ja 163 kujutatud hüpped, mida võib edukalt kasutada etüüdide koostamisel, arendavad

161

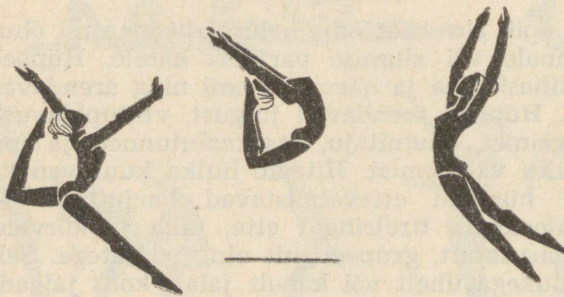
164

162

165

163

166

rühihoidu lennufaasis, jalgade sirutamist, kõverdamist, asendite ja liigutuste fikseerimist õhus. Hüpped arendavad äratõuget aluspinnalt, tempot, sujuvat maandumist ja tasakaalu säilitamist maandumisel.

Järgnevatel joonistel on toodud mõningad näidised üleminekuks asendist tõstesse, liikumine tõstelt tõstele ja üleminekul tõstelt asendisse.

Joonisel 164 näidatud asendist võib tüdruk pöördega paremale liikuda tõstesse joon. 165.

Joonisel 166 on antud asend, millest poiss viib tüdruku tiriseisu hoidega õlavartest (joon. 167a). Sellest asendist võib poiss viia tüdruku asendisse, nagu on näidatud joonisel 115, ja edasi joonisel 116 näidatud asendisse (vt. etüüd nr. 2 kahele poisile) või vabastada tüdruku käed hoidest ja ülakeha pisut ette kallutades libistada tüdruk mööda selga aluspinnale tiriseisu kätel (joon. 167b). Tüdruk hargitab jalad (joon. 167c), misjärel poiss asetab need oma õlavarte alla. Järgneb tüdruku salto taha (joon. 167d), kusjuures poiss abistab ülakeha ette kallutades tüdrukut jalgadest ja maandumisel õlavartest.

Joonisel 168a näidatud tõstesse viib poiss tüdruku oma turjalt ristküülililamangust. Poiss viskab tüdruku üles (joon. 168b, pidevjoon) ja juhib tüdruku mööda oma keha asendisse, nagu on joonisel 168b.

Joonisel 169a antud asendist libistab poiss tüdruku (järgneva tõste eeltempoks) ülesirutatult oma hargitatud jalgade vahele (joon. 169, pidevjoon) ja viib tüdruku sealt asendisse, nagu on joonisel 169b.

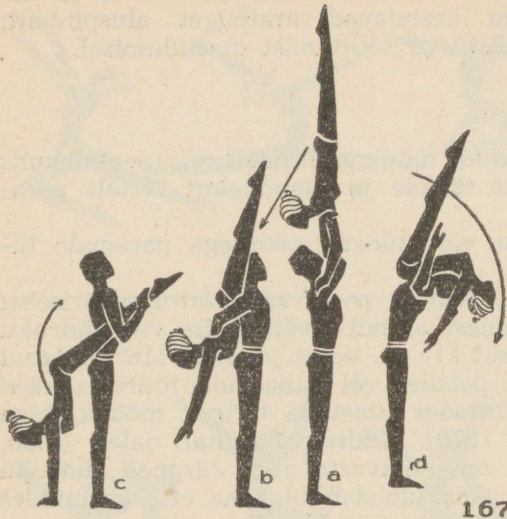
Joonisel 170 kujutatud liikumine sooritatakse järgmiselt. Seistes vastamisi, viib tüdruk oma käed sirgelt kõrvale ja langetab end sirgelt ette. Poiss püüab tüdruku õlavartest (alt, joon. 170a, pidevjoon), lennutab ta üles enda ette ja püüab haardega ümber reite (joon. 170a). Samast algasendist võib tüdruk sooritada ka salto upselt taha. Selleks hargitab tüdruk pärast ette-üles lennutamist jalad ja maandub harkistes poisi kättele. Järgneb salto taha poisi abiga, kas upselt või ülesirutatult (joon. 170b).

Joonisel 171 sooritatakse ringjoonel tirelring kõrvale (koos partneriga). Üks partneritest asetab oma käed teise partneri õlavarte alt tema õlgadele ja ristab jalad selliselt, et tirelringil vasakule viiakse vasak jalg üle parema ning tirelringil paremale parem jalg üle vasaku.

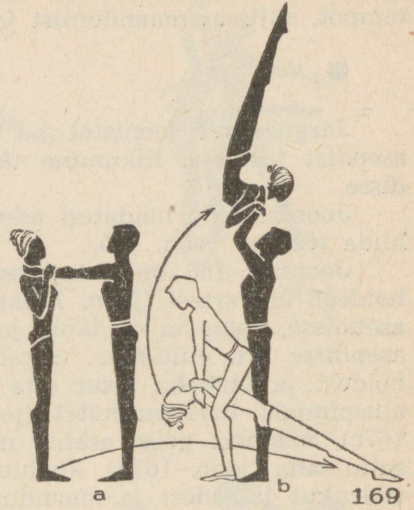
Joonistel 172a, b, c, d ja 173 on antud kätel tiriseisu mõningad variandid koos liikumise ja asendite muutmisega.

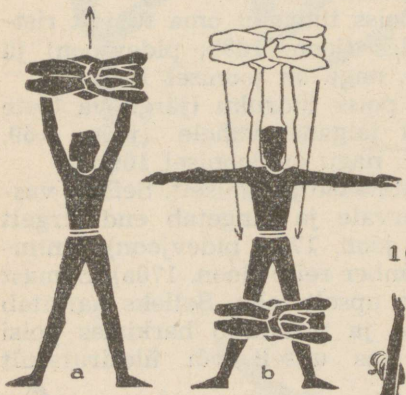
Akrobaatiliste elementide, tõstete ning asendite juures väljendavad käed kõige eredamalt emotsionaalseid varjundeid, viivad lõpule liiku-

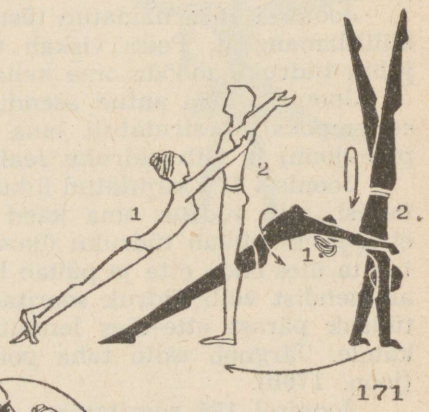
167

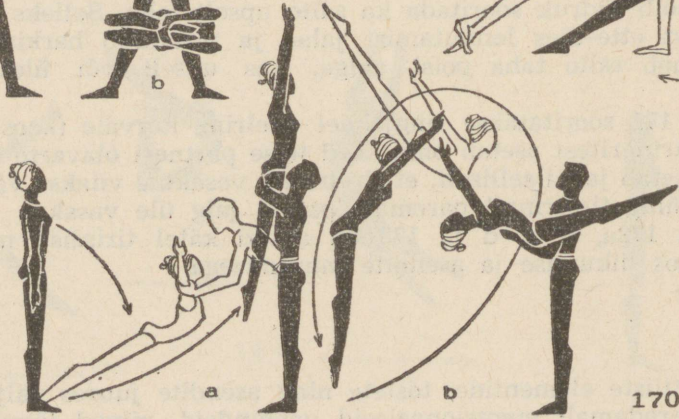
169

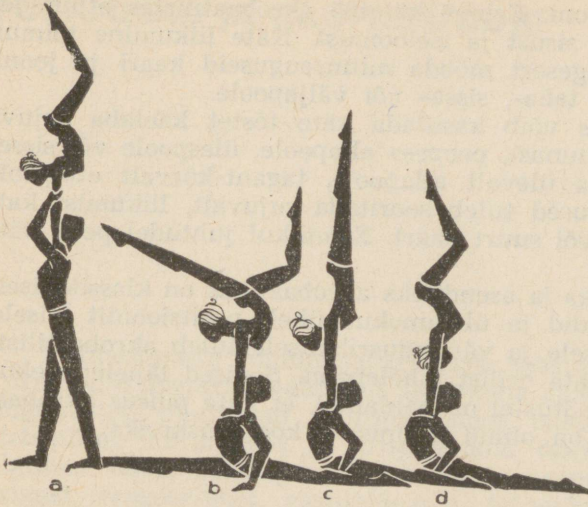
168

171

170

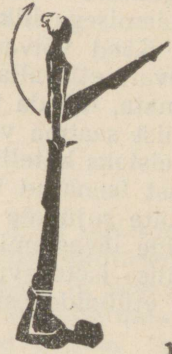
a

b

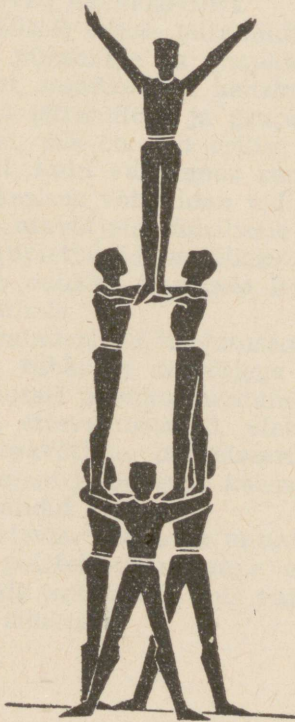
c

d

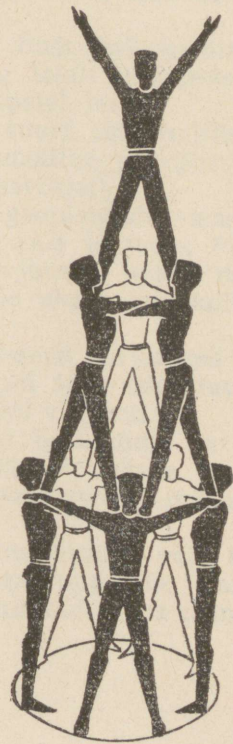
172

173

174

175

mise ja asendi kompositsiooni. Erinev kätetöö akrobaatilistes etüüdides sõltub akrobaatilise etüüdi sisust ja iseloomust. Käte liikumine toimub öla-, küünar- ja randmeliigesest mööda mitmesuguseid kaari ja jooni, peopesa alla-, üles-, ette-, taha-, sisse- või väljapoole.

Asendite fikseerimiseks võib kasutada käte tõstet kaelaba sujuva mahajäämisega liikumise suunast, peopesa allapoole, ülespoole või sissepoole. Käed võivad liikuda ülevalt allapoole, tagant-kõrvalt ettepoole ja ülevalt ette-alla. Liigutused tuleb sooritada sujuvalt, liikumist katkestamata, mööda väikest või suurt kaart. Enamikul juhtudel peab käte liikumist saatma vaade.

Teisteks käteliigutusteks ja asenditeks akrobaatikas on klassikalisest tantsust laenatud käteasendid ja üleminekud ühelt positsioonilt teisele.

Käte sujuvale liikumisele ja väljendusrikkusele tuleb akrobaatiliste etüüdide lavastamisel pöörata erilist tähelepanu. Senised tähelepanekud kunstilise isetegevuse ülevaatustel on näidanud, et käte puisus akrobaatiliste etüüdide esitamisel on olnud peamiseks komistuskiviks.

PÜRAMIIDID JA GRUPIETÜÜDID

Mitmesuguste võimlemisharjutuste seas on tähtis koht püramiididel. Püramiidid õpetavad valitsema oma keha kaalu ja inertsit mitmesugustes tingimustes, täiustavad koordineerimist, enesevalitsemist ja üldkehalist distsipliini. Püramiidid ja grupietüüdid õpetavad kooskõlastama oma liigutusi teiste osavõtjate liigutuste ja asenditega, arendavad osavust, julgust, reageerimist, vastupidavust, tahtejõudu, distsipliinitunnet ning suurendavad kollektiivsust.

Tavaliselt võtab püramiididest osa suurem hulk õpilasi-võimlejaid, mistõttu püramiide ja grupietüüde kasutatakse laialt massiesinemistel väljakutel, staadionidel, kehakultuurlaste pidustustel jne.

Kuna püramiidid ja grupietüüdid ei vaja suurt akrobaatilist ettevalmistust, siis on nad erilise koha võitnud kunstilise isetegevuse estraadilaval, kuid väiksemas koosseisus (3—12 osavõtjat).

Mitmekesisus võimaldab valida püramiide ja grupietüüde esinemiseks vastavalt osavõtjate füüsilisele ettevalmistusele, eale ja soole. Püramiidid ja grupietüüdid on üheks akrobaatiliste harjutuste osaks, mistõttu neid võib edukalt kasutada kooli võimlemis- ja akrobaatikakollektiivi treeningtunnis.

Ettevalmistavad harjutused kahekesi ja lihtsamad harjutused kolme, nelja või rohkema osavõtjaga võimaldavad tundi läbi viia huvitavalt isegi inventari täieliku puudumise korral saalis või väljakul.

Hästi ettevalmistatud, efektselt ülesehitatud püramiidid ja grupietüüdid, osavõtjate organiseeritus, nende liigutuste täpsus haaravad pealtvaatajaid ja panevad kaasa elama. Erilist huvi pakuvad mitmekordsed püramiidid.

Käesolevas raamatus antud püramiide ja grupietüüde võib kohendada nii poistele-tüdrukutele eraldi kui ka segagruppidele, vastavalt püramiidide iseloomule, mis vajavad ilmekuse andmiseks kas paindlikke või jäike siluette.

PEAMISTE PÜRAMIIDITÜÜPIDE LÜHIKE ISELOOMUSTUS

Püramiide võib iseloomustada järgmise kolme põhitüübiga:

- 1) suletud;
- 2) lahtine;
- 3) grupietüüd.

Suletud püramiidiks nimetatakse püramiidi, mis on tasapinnalisel alusel üles ehitatud kolmnurga- (joon. 174), nelinurga- või ringikujuliselt (joon. 175). Sellised püramiidid meenutavad väliselt torni. Hea vaadeldavuse tõttu on neid otstarbekohane esitada väljakutel, staadionidel ja teistes kohtades, kus vaatajad asuvad ringi ümber esinemiskoha.

Niisuguste püramiidide ehitamine ei ole keerukas, sest nähtav toetuspind kindlustab hea püsivuse. Seepärast on taolised püramiidid tavaliselt mitmekordsed (suure osavõtjate arvuga).

Lahtiseks püramiidiks nimetatakse püramiidi, mis on üles ehitatud tasapinnalisele alusele ühel sirgjoonel (joon. 176) kaarjalt (joon. 177) või avatud kolmnurga kujuliselt (joon. 178). Rikkalike kujundite ja tehnika poolest on nad kõige levinumad. Lahtisi püramiide on mugav vaadata ainult ühelt poolt, mistõttu neid esitatakse rohkem kooli ja isetegevuslaste estraadilaval. Lahtiste püramiidide üheks puuduseks on mitteküllaldane püsivus ette-taha suunas (väikese tasapinna tõttu). Seepärast nõuab mitmekordsete lahtiste püramiidide ehitamine osavõtjate suuremat ja pikemaajalist ettevalmistust ning spetsiaalsete meetodiliste võtete rakendamist õppimisel.

Grupietüüdiks nimetatakse püramiidi, mis koosneb kahest, kolmest või rohkemast väiksema osavõtjate arvuga koostatud püramiidist, mis pole omavahel otseselt sidestatud, kuid moodustavad siiski terviku (joon. 179, 180, 238). Tavaliselt on sellisel juhul keskmine grupp viidud taha lava sügavusse ja on oma ülesehituselt kas kõrgem või madalam. Lava esiäärel (nurkadel) asuvad kaks madalamat või kõrgemat püramiidi (joon. 179 üheksast osavõtjast koosnev, joon. 180 kuuest osavõtjast koosnev grupietüüd).

Grupietüüd ei vaja suurt akrobaatilist ettevalmistust ja tema puhul saab rakendada suuremat arvu osavõtjaid. Lisaks võimaldavad grupietüüdid moodustada äärmiselt lihtsaid, kuid maitsekaid kujundeid (mustreid) ja omavahel sümmeetrilisi ning asümmeetrilisi kombinatsioone nii kooli- ja estraadilaval kui ka suurematel esinemisplatsidel.

Ülesehitus koha järgi. Püramiidid jaotatakse kahte gruppi:

- 1) vahetult põrandale (aluspinnale) ehitatud püramiidid;
- 2) võimlemisriistadele või spetsiaalselt selleks valmistatud vahenditele ehitatud püramiidid (joon. 181, 182, 183, 184).

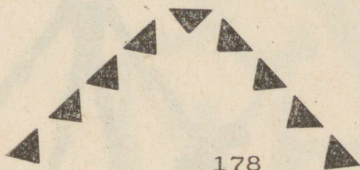
Põrandale (aluspinnale) ehitatavad püramiidid on kõige enam levinud, sest neid on võimalik esitada mistahes kohas. Niisuguseid püramiide

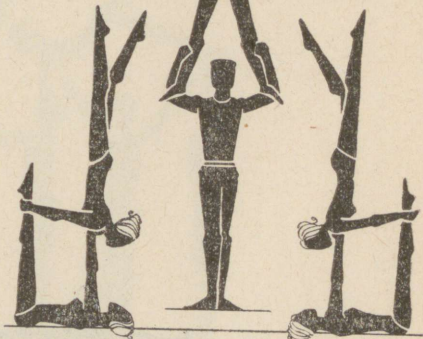
176

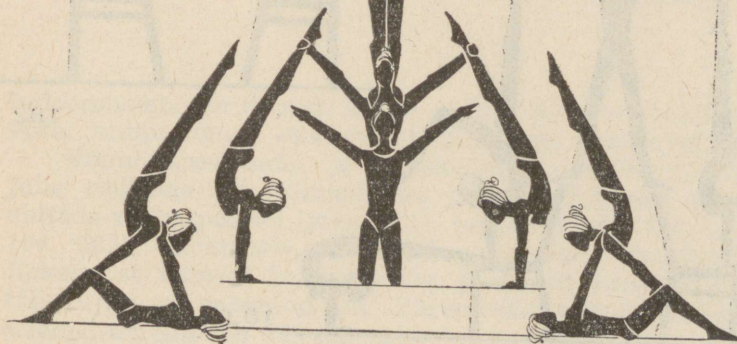
177

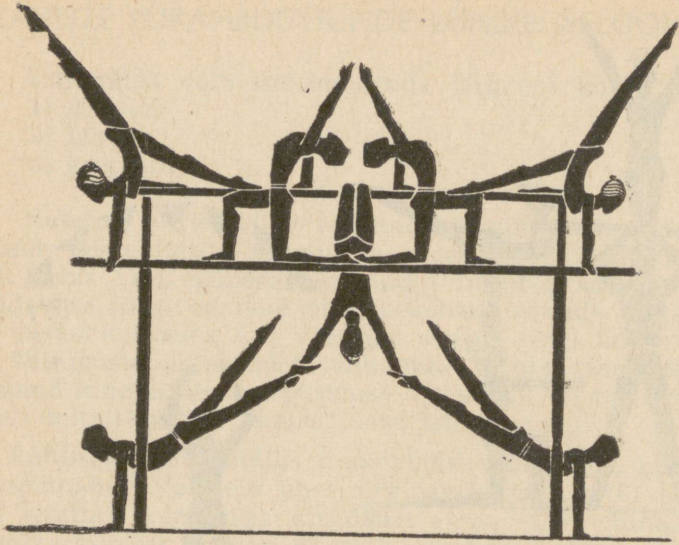
178

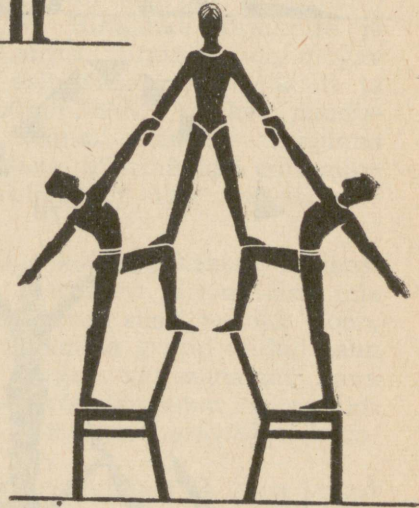
180

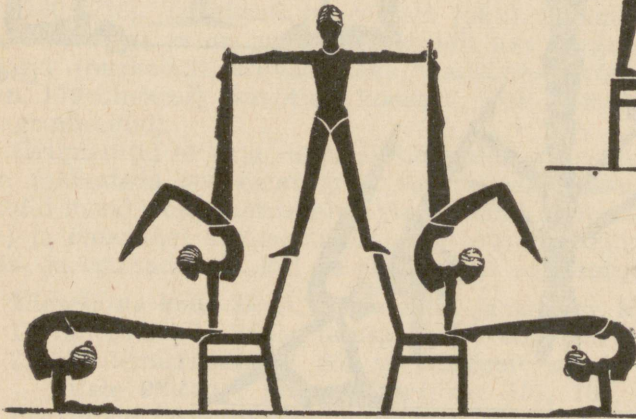
179

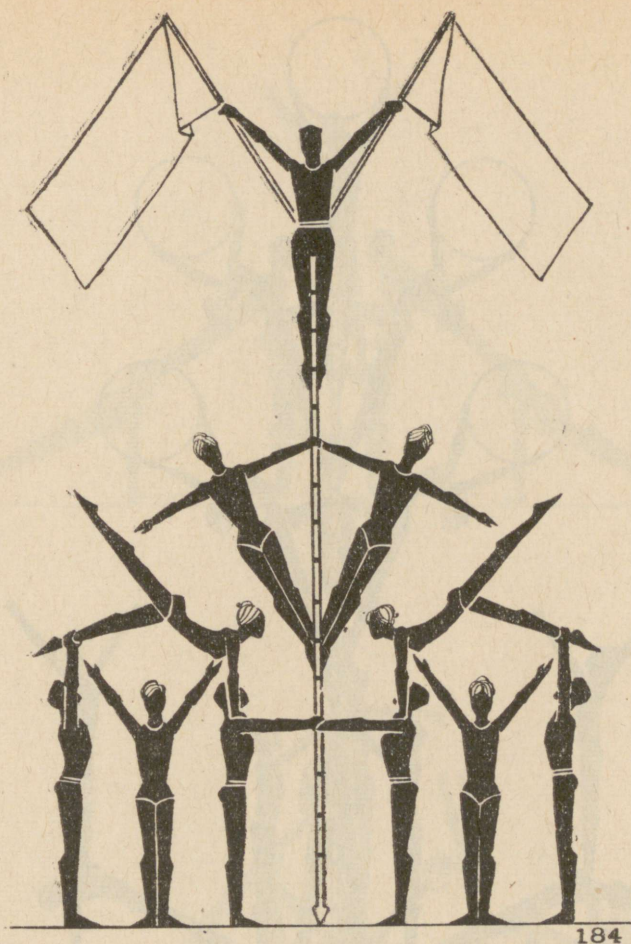
181

182

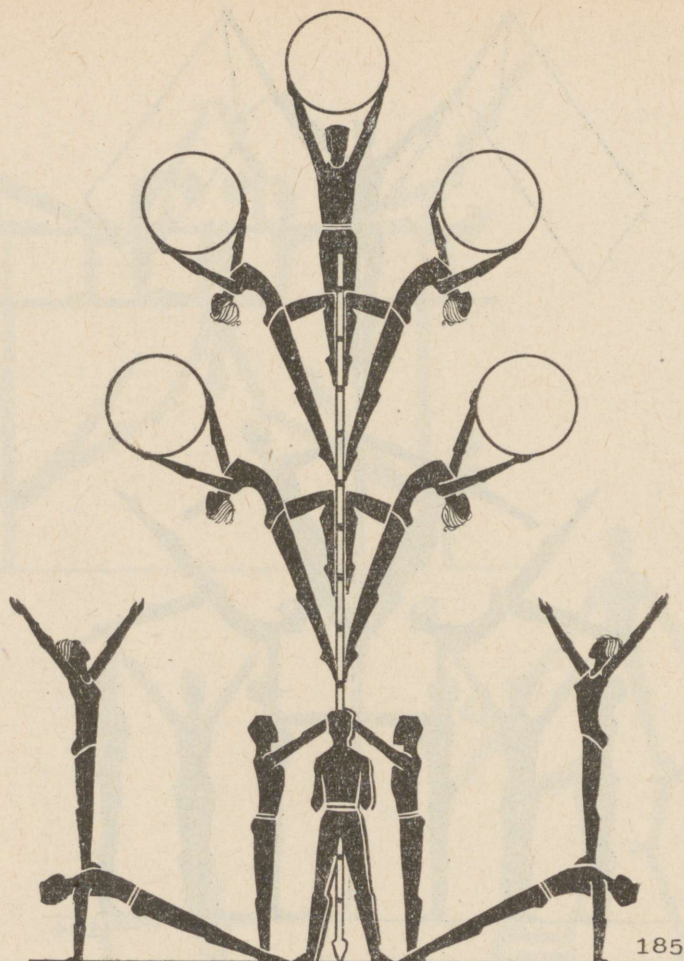
183

184

iseloomustab võrdlemisi lihtne ehitus ja nende ehitamisest võivad osa võtta mitmesuguse ettevalmistustasemega osavõtjad.

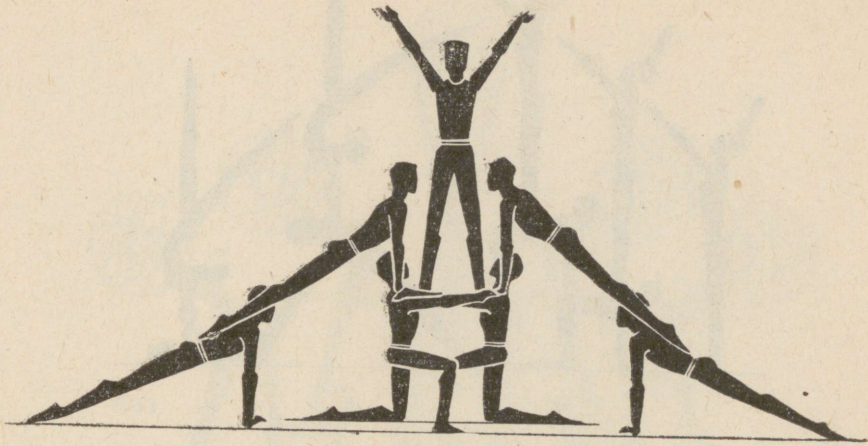
Võimlemisriistadel ja spetsiaalsetel vahenditel teevad püramiide juba suurema ettevalmistusega grupid. Selliseid püramiide võib üles ehitada rööbaspuudel (joon. 181), toolidel (joon. 182, 183), redelitel (joon. 184, 185), «hobustel», «kitsedel», kangidel, laudadel, treppidel jne. Rakendust leiavad ka kuubikud ja muud konstruktsioonid-platvormid, tähekujulised vahendid jm. Püramiidid võimlemisriistadel ja erilistel vahenditel sobivad nii estraadi- kui ka koolilavadele ja spordiväljakutele.

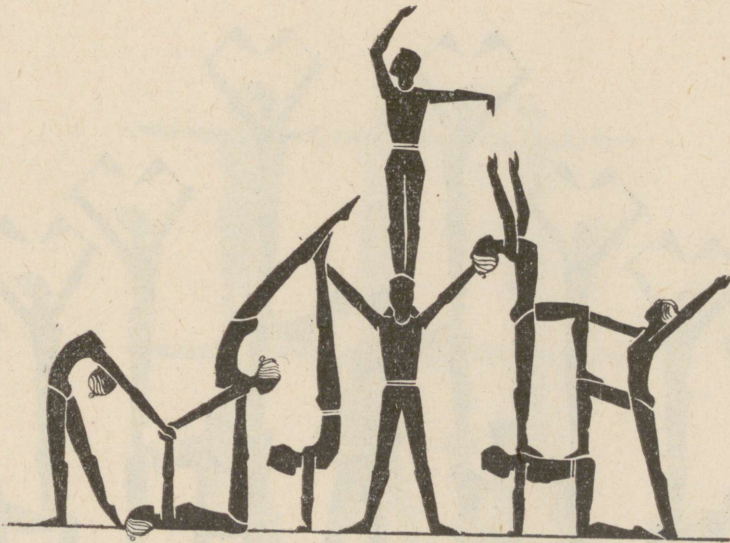
185

Välise kujunduse, kontuuri põhjal jaotatakse püramiidid nelja gruppi:

- 1) sümmeetrilise ehituse ja osavõtjate asetusega püramiidid (joon. 186);
- 2) püramiidid vahenditega (joon. 184, 185, 189, 190);
- 3) sisemise liikumisega püramiidid (joon. 254, 255, 256);
- 4) asümmeetrilised (joon. 187, 188), abstraktsed (joon. 272), temaatilised püramiidid (joon. 263, «Võidulipp»).

186

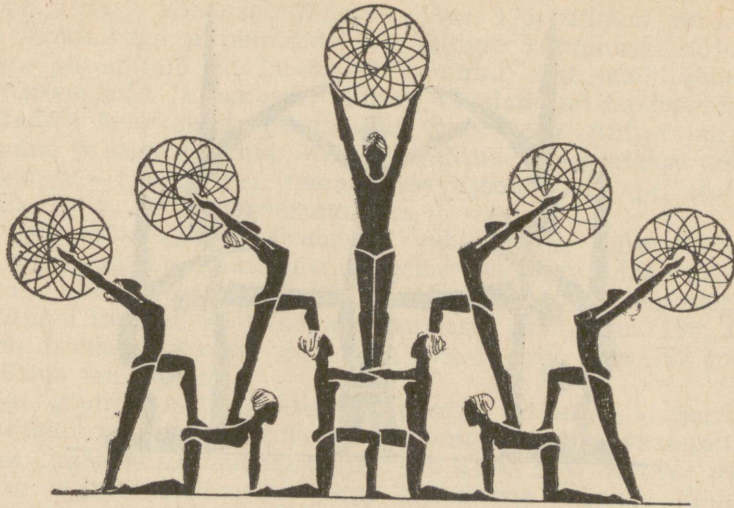
187

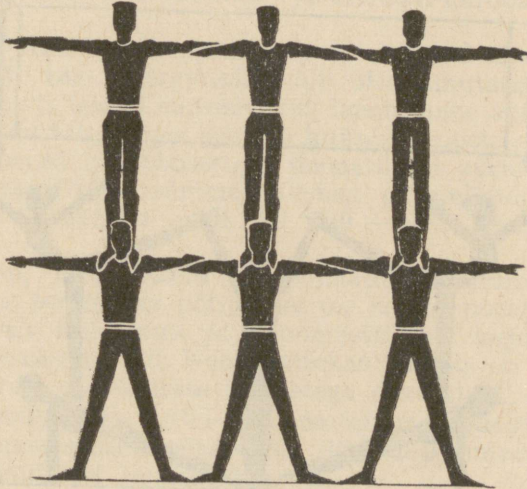
188

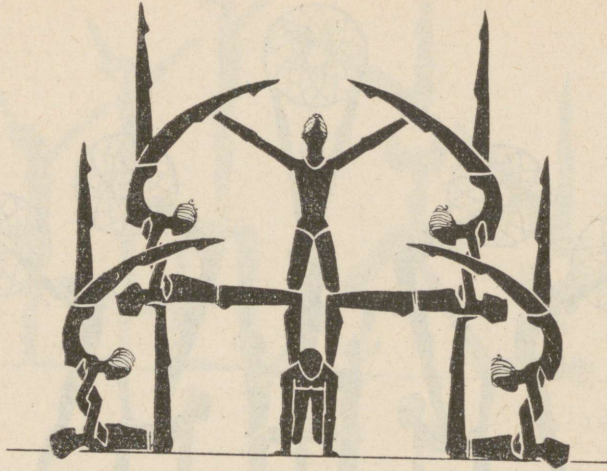
189

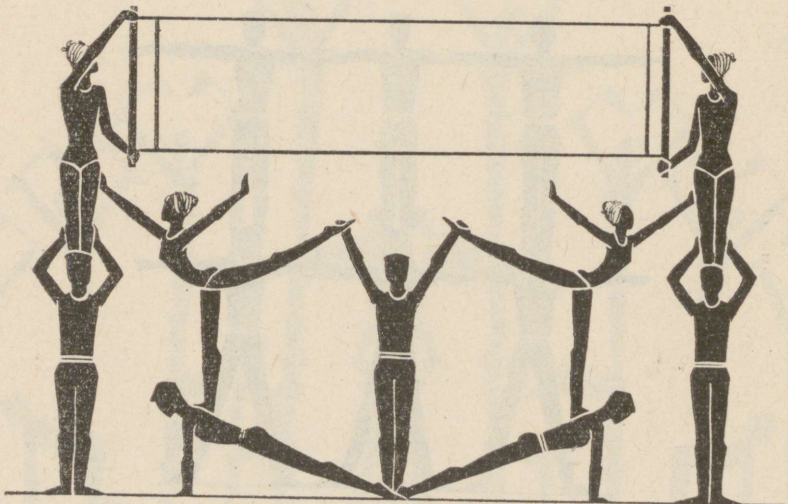
190

191

192

193

Esimene grupp jaguneb omakorda:

A. Kõrge keskkohaga püramiidid (joon. 186). Erinevalt tasapinnalistest (joon. 191) ja koonusekujulistest (joon. 175) suletud püramiididest on kõrge keskkohaga püramiididel võrdkülgse kolmnurga kuju. Kõrge keskkohaga püramiidid on laialdaselt levinud, sest nad võimaldavad rohkesti varieerimist ja pakuvad väliselt viimistletud harmoonilist pilti.

B. Madala keskkohaga püramiidid (joon. 192). Antud püramiidide liik on uudne ja vähe levinud. Mõnedel juhtudel kasutatakse neid püramiidide loosungite (joon. 193), temaatiliste (joon. 265) ja abstraktsete püramiidide (joon. 271) moodustamiseks.

Teise gruppi kuuluvad püramiidid vahenditega. Püramiidid vahenditega ja mitmesuguste kaunistavate esemetega on populaarsed eriti laste ja noorukite hulgas. Enamikul juhtudel kasutatakse vahenditega püramiidide pidulikel tähtpäevadel (kehakultuurilaste päev, joon. 185, 189, 190; Nõukogude armee aastapäev, joon. 184, 189; 1. mai, joon. 193 jne.), vastavalt eeskava temaatikale.

Kolmas grupp, nn. sisemise liikumisega püramiidid, saavad täiseffekti estraadilaval, ettekantuna siluettidena. Toredat vaatepilti pakuvad nad ka massesituses suurtel väljakutel. Efekt saavutatakse püramiidi fikseerimise ajal saatemuusika järgi esitatavate täpsete liigutustega (käte, jalgade, pea ja keha asendite muutmisega, vt. joon. 255). Estraadilaval pääsevad nad eriti mõjule, kui ettekande ajal on lava pime ja lava heledatoonilist tagafooni valgustatakse erinevate värvidega.

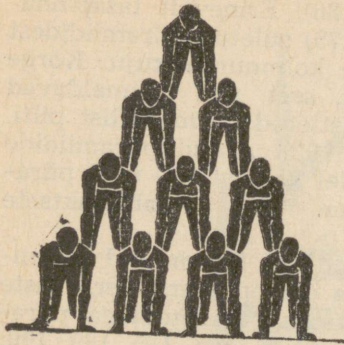
Taolisi püramiidide esitas meie vabariigis esmakordselt J. Kreuksi nim. Noorsoo Kultuuripalee tsirkuse- ja estraadi-akrobaatika rahvakollektiiv «Säde».

Neljas grupp hõlmab püramiide, mis on ehitatud sümmeetriat arvestamata (joon. 187, 188). Kõrgpunkt võib olla nihutatud ühele äärele. Üks osa on kõrgem ja teisest suurem ning laiem, teine aga rohkem kokku tõmmatud ja moodustab hoopis erineva kujundi (musteri, joon. 188). Sellesse gruppi kuuluvad ka abstraktsed temaatilised püramiidid, mis oma kujundi poolest tavalistest sümmeetrilistest püramiididest erinevad ja käsitlevad mingit temaatikat (joon. 264, 269 — «Sõjale ei», joon. 263 — «Võidulipp»).

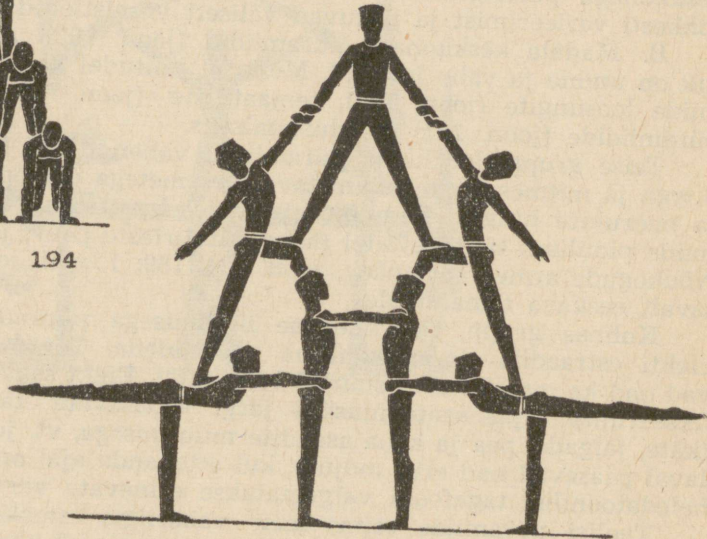
Asümmeetrilisi, abstraktseid ja temaatilisi püramiidide esitatakse üpris harva. Selle peamiseks põhjuseks on nende püramiidide uudsus. Vaatamata erinevale iseloomule ja asümmeetrilisele kujule on nad ehituselt hästi tasakaalustatavad. Nende ettekandmiseks on võimalik kasutada suuremat arvu ebavõrdsete võimetega osavõtjaid. Erinevalt sümmeetrilistest püramiididest, millel on enamasti monumentaalne staatiline iseloom, on asümmeetrilised püramiidid dünaamilisemad, mis teeb nad originaalseks ja küllaltki huvitavaks.

Osavõtjate asetuse järgi jagunevad püramiidid kolme gruppi:

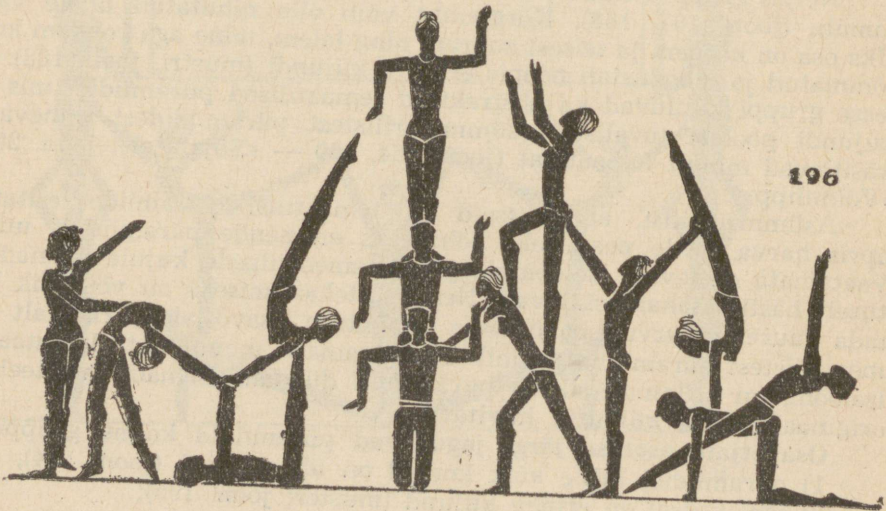
- 1) püramiidid, mille kõik korrad on ühesugused (joon. 194);
- 2) igal korral on erinev kujund (muster; joon. 195);

194

195

196

3) püramiidid, mis koosnevad erineva vormi ja raskusastmega asenditest ning liikumisest (joon. 196).

Praktika näitab, et keerukusega ei tohi liiale minna — see võtab püramiidilt efekti. Keerukate pooside ja erikujuliste asendite sisselülitamine ning ebakohaste vahendite kasutamine tekitab kirevuse, mis segab püramiidi harmoonilist kujundit ja väsitab vaatajat. Püramiidi ilu on olnud peamiselt täpsetest kujunditest ja uudsetest elementidest ning asenditest.

Ülesehitusviisilt jagunevad püramiidid kolme peamisse gruppi:

- 1) püramiidide ehitamine üksikult;
- 2) püramiidide ehitamine seostatult;
- 3) püramiidide ehitamine voolavalt.

Esimesel juhul seisavad osavõtjad algasendis, näiteks rivis lava sügavuses. Käskluse või muusika järgi liiguvad osavõtjad kohta, kuhu ehitatakse püramiid. Püramiid ehitatakse, fikseeritakse, lammutatakse ning seejärel liiguvad osavõtjad tagasi oma endisele kohale algasendisse. Nii kordub see iga püramiidi esitamise järel. Peab ütlema, et see moodus on vananenud ega õigusta end.

Teisel juhul ei lähe osavõtjad pärast püramiidi lammutamist enam tagasi algasendisse, vaid jäävad seisma samale kohale. Maandumisasendist liigutakse järgneva püramiidi ehitamise lähteasendisse. Seega moodustub pärast püramiidi lammutamist laval muster, mis iga püramiidi järel on erinev.

Kolmanda variandi puhul ei tule osavõtjad (ülemine kord) pärast püramiidi fikseerimist põrandale, vaid moodustavad kohe uue püramiidi. Eriti efektsed on niisugused püramiidid suure osavõtjate arvu korral. Selliste püramiidide kõige ilmekamateks kujunditeks on klump, vaas, purskkaev, lilleõied jne. Need moodustatakse tavaliselt erilisele platvormile, mida hoiab teatud arv püramiidist osavõtjaid (moodustades püramiidi alumise korra).

NÕUDED PÜRAMIIDIDE KOOSTAMISEL

Valides üht või teist püramiidi või grupietüüdi komplekti, mis tavaliselt koosneb 7—9 püramiidist, tuleb lähtuda sellest, kas püramiidid on ilusad ja küllalt efektsed, kas neid on kerge tajuda, kas nad on osavõtjatele jõukohased jne. Samuti peame olema teadlikud valitud püramiidide tehnilise keerukuse ja füüsilise koormuse vastavusest osavõtjate vanusele, sooliste iseärasustele ning ettevalmistustasemele.

Püramiidid lastele ja noortele

Valides püramiide 7—12-aastastele lastele, tuleb tingimata silmas pidada selle vanusegrupi anatoomilis-füüsilisi iseärasusi. Selles eas pole laps veel küllalt tugev, selgroog on täiskasvanu omast nõrgem ning järeleandlik ülemäärastel koormustel. Muskulatuur ei ole kohane suurt pingutust ja vastupidavust nõudvatele liigutustele ning asenditele.

Seejärel olgu sellele vanusegrupile valitud püramiidid iseloomult niisugused, mis ei põhjusta ülepingutust ega anna suurt ühesuunalist koormust. Peab veel märkima 7—12-aastaste laste hingamisorganite ja muskulatuuri (diafragma, ribidevaheliste lihaste) nõrka arengut, mistõttu püramiidides tuleb vältida pingutust põhjustavaid asendeid (painutused, pea alaspidi jt.). Füüsiline koormus ei tohi ületada osavõtja poolt kehakaalu. Püramiidide kujund peab olema lihtne ja selgelt loetav; kaunistamiseks võib kasutada vimplaid, palle, linte, värvilisi rõngaid jne.

Esinemiseks ettenähtud püramiidide arv kõigub 5—7 vahel.

12—15- ja 15—18-aastastel on luud tugevamad ja vastupidavamad, kuid selgroog ja rinnakorv jäävad siiski veel järeleandlikuks keha pikajajalisel ebanormaalsel asendil või ühesuunalisel lihastepingutusel. Selles vanuses suureneb lihaste maht ja jõud (kui 8-aastaselt lapsel moodustab lihaste kaal 27% kehakaalust, siis 15-aastaselt on see 33% ja 18-aastaselt juba 44%), kuid — eriti just 14—15-aastaste juures — pannakse tähele suuremat väsimist. Samuti kipuvad selles vanuses lapsed, eriti poisid, ülehindama oma võimeid.

15—18-aastaste lihasjõu ja vastupidavuse kasv lubab keerukamaid püramiide, kus igale osavõtjale langeb suurem koormus. Selles vanusegrupis võib kasutada juba mitmekordseid püramiide (ülemiste kordade raskuse ühtlase jaotusega). Koormus ühe osavõtja kohta ei tohi ületada tema kehakaalu. Ülemiste kordade ehitamiseks kasutatakse väiksema kehakaalu ja suurema osavuse ning ettevalmistustasemega lapsi. Esitavate püramiidide arv ei tohi ületada 7—8.

Kasutades tütarlapsi püramiidides, tuleb valida lihtsamaid ja vähem keerukaid püramiide. Segapüramiidides (poisid ja tüdrukud) kasutatakse tüdrukuid peamiselt ülemiste kordade moodustamiseks.

Valides akrobaatilisi harjutusi tütarlastele, mida nad püramiidis kasutavad, tuleb arvestada, et neil on poistega võrreldes nõrgemalt arenenud lihased ning vähem vastupidav luustik. Peale selle on tütarlastel raskuskese madalam, mis raskendab mõningate akrobaatiliste harjutuste sooritamist. Tütarlapsed ilmutavad kalduvust plastilisteks ja paindlikkust nõudvateks harjutusteks. Ei ole soovitatav sooritada püramiide, mis vajavad suurt kestva pingutust. Püramiidide arv komplektis ei võiks olla suurem kui 7—8.

Püramiidid meestele ja naistele

Meeste ja naiste jaoks valitakse püramiidid vastavalt osavõtjate füüsilisele ja tehnilisele ettevalmistusele. Algajatele mõeldud püramiidid koosnegu lihtsamatest elementidest ja ka ülesehitus olgu lihtsam, kergemate üleminekute ning lihtsamate liikumistega. Treenitud akrobaatide ja võimlejate puhul võib rakendada kõige erinevama iseloomu, raskuse ja keerukusega elemente. Püramiidid on tavaliselt 2—4-kordsed ja enamgi, ühel osavõtjal tuleb sageli kanda kahe inimese raskust. Püramiidide koostamisel võib kasutada kõiki võimlemis- ja akrobaatilisi harjutusi ning elemente, lähtudes muidugi osavõtjate ettevalmistustasemest.

PÜRAMIIDIDE ÕPETAMINE

Püramiidide õppimine hõlmab põhiliselt viit etappi:

- 1) kohaleminek püramiidi ehitamiseks;
- 2) püramiidi ehitamine;
- 3) püramiidi fikseerimine;
- 4) püramiidi lammutamine;
- 5) ümberpaiknemine järgmise püramiidi lähteasendisse.

Mainitule lisanduvad veel lavale (väljakule) tulek ja lavalt (väljakult) lahkumine.

Kohaleminek püramiidi ehitamiseks

Pärast lavale (väljakule) tulekut rivistuvad osavõtjad tavaliselt ühte või kahte viirgu (vastavalt vajadusele ja osavõtjate arvule). Varem kindlaksmääratud saatemuusika vastavate taktide ajal suunduvad osavõtjad püramiidi ehitamiseks lähtekohta. Liikumine toimugu kõige lühemat teed mööda. Olenevalt osavõtjate arvust ja lavastatavate püramiidide iseloomust peab saatemuusika vastavate taktide ajal liikuma panema ühe, kaks või koguni rohkem osavõtjat. Püramiidi (vaatamata osavõtjate arvule) ümbergrupeerimiseks ja lähteasendisse minekuks ei ole soovitatav kasutada saatemuusikast rohkem kui kaheksa takti. Liikumine kohalt kohale peab toimuma äärmiselt distsiplineeritult, üksteist segamata.

Kui püramiid ehitatakse ilma esialgsest rivist väljumata, siis sooritatakse ainult vastavad pöörded paremale või vasakule. Nn. voolavate püramiidide korral toimub kohaleminek ehitamiseks ainult üks kord, kusjuures ehitatud püramiidi ei lammutata täielikult, vaid osa kujun-

deid eelnevast püramiidist moodustavad voolava liikumise järel täiesti uued kujundid («klumbist» üleminek «vaasi» moodustamiseks jne.).

Püramiidide õpetamise käigus on vaja treenida kiiret ja veatut koha sissevõtmist igas püramiidis.

Püramiidide ehitamine

Kui hakatakse koostama püramiide või grupietüüde, tuleb enne ära õppida selleks vajalikud üksikelemendid. Iga püramiidi õppimine toimugu järgnevalt toodud järjekorras.

1. Foto, joonise, skeemi või elavnäidiste vaatamine. Üheaegselt fotode, skeemi jne. näitamisega tuleb juhtida tähelepanu vaadeldava püramiidi osade iseärasustele ning vastavate osatäitjate tegevusele.

2. Kohtade jaotamine ja osavõtjate järjestamine (nummerdamine), millele vastavalt iga osavõtja saab kindla tegevusplaani. Numbrite järjestus määratakse alates pikemast või lühemast.

Osade (tegevuse) jaotamisel tuleb arvestada iga osavõtja võimeid ja oskust: tugevamad ja vastupidavamad määratakse alla (alumise kord), kergemad ja osavamad moodustavad püramiidi ülemised korrad.

Igale osavõtjale tuleb näidata või selgitada liigutuste täitmise korda, õiget seismist, haarde tugevust ja õigsust, õlgadele tõstmise võtet jne. Võimaluse korral on soovitav paigutada osavõtjad aluspinnale (põrandale) lamamisasendis, igaüks oma kohale — vastavalt püramiidi kujundile (muustrile).

3. Keerukamate asendite, üleminekute, õlgadele ronimise ja tõstete õpetamine on vastutusrikkamaid perioode. Siis pööratakse tähelepanu ka püramiidi püsivusele, kinnitustele ja haarete tugevusele.

Püramiidi püsivuse kontroll toimub alt üles: milline on alumise korra asend (vajaduse korral tehakse parandusi), kas ülemiste kordade raskus jaotub alumistele ühtlaselt. Tuleb selgitada maandumist: misuguses suunas maha hüpata ja mida teha, kui püramiidi ähvardab lagunemine. Mitmekordsete püramiidide puhul ei tohi unustada õiget maandumist ja kaaslaste abistamist maandumisel. Maandumine oleneb püramiidi kõrgusest ja keerukusest ning nõuab iga kord eri variante.

Mitmekordsete püramiidide puhul tuleb kasutada julgendamist. Osavõtjate rohkuse korral on sellega raskusi. Kõne alla tuleks ainult kõige ülemise abistamine rippvööga. Ülemiste julgestamine on küllaltki keerukas ja väga tähtis on siin enda abistamine. Abistajateks kasutatakse ka püramiidiga mitte seotud, vabu akrobaate. Kui mõni osavõtjatest tunneb, et ta kaotab tasakaalu või ei suuda partnerit hoida, peab ta sellest kohe häälega märku andma, et õpetaja-treener või mõni vaba akrobaat kohale jõuaks. Õigel ajal antud signaal võimaldab õigeaegset abi. Esma-kordselt tuleks püramiid ehitada seinla lähedal, esipoolega seinla poole.

Kui püramiidi üksikelemendid on õpitud, ehitatakse püramiid esialgu lugemise järgi, kusjuures õppimise käigus olgu lugemine aeglane, et osavõtjad saaksid kindlalt teha kõik vajaliku ja et õpetaja-treener võiks anda näpunäiteid. Aja jooksul peab tempo järk-järgult kiirenema vajaliku määran. Kui püramiidi ehitamine on lugemise järgi selgeks õpitud, tuleb alustada treeningut muusika saatel. Kui püramiid on enam-vähem omandatud, tuleb hakata pöörama tähelepanu ehitamise tehnikale ja liigutuste täpsusele muusika suhtes. Püramiidi ehitamisel on peamiseks nõudeks, et kõik liigutused täidetakse tehniliselt õigesti ja määratud ajal, s. t. saatemuusika vastava takti või taktide vältel (ronimine). Mõne püramiidi puhul toimub tiibade vormistamine (tiriseisud, sillad) üheaegselt ülemise korra sissevõtmisega.

Paljudel juhtudel on kasulik kunstilise efekti saavutamiseks püramiidi lõppasend fikseerida järskliikumisega.

Püramiidi fikseerimine

Püramiid loetakse ehitatuks, kui kõik osavõtjad on oma asendi fikseerinud ega esine enam kõrvalisi liigutusi. Liikumine lõpetatakse alati saatemuusika 8., 16., 24. või 32. takti viimasel osal. Väheha osavõtjatega püramiidide puhul võib see toimuda (venimise vältimiseks) 4., 8., 12., 16. jne. taktil. Fikseerimise kestus ei tohi ületada kaheksat takti, mida on soovitatav mängida kiirendatud tempos.

Püramiidi lammutamine

Püramiid lammutatakse saatemuusika varem kindlaksmääratud taktide vältel. See peaks algama 1., 9., 17. või 24. taktil. Kui püramiidid koosnevad väiksemast arvust osavõtjatest ja püramiidi fikseerimine kestab ainult neli takti, siis peab lammutamine algama 1., 5., 9., 13., 17., 21., 25. või 29. taktil. Lammutamine toimub kas 4 või 8 takti vältel. Tegevus lammutamisel peab olema täpne ja korralik, vastasel juhul võib esineda kukkumisi ja traumasid. Iga osavõtja peab teadma, mis ajal (taktil), kuidas ning mil viisil ta asendist väljub, kui palju alumine partner teda aidata saab. Alumine partner peab olema teadlik, mil määral ta saab ülemist maandumisel aidata. Püramiidist vabanedes võtavad osavõtjad asendi sisse samas kohas, kuhu nad maandusid, pöördudes ühtlasi esipoolega varem kindlaksmääratud suunda. Lammutamist alustatakse kõige kõrgemast korrusest.

Järgneva püramiidi lähteasendisse liigutakse varem kindlaksmääratud taktide ajal ühe, kahe või enama osavõtja kaupa, olenevalt osavõtjate arvust.

Ümbergrupeerumiseks, s. t. järgmise püramiidi lähteasendisse liikumiseks kasutatakse mitte rohkem kui 4—8 takti saatemuusikast.

Laste ja nõrgalt ettevalmistatud gruppide puhul võib ümbergrupeerumise aeg olla pikem.

ESINEMISE KOMPOSITSIOON ESTRAADILAVAL VÕI VÄLJAKUL

Esinemine estraadilaval või väljakul koosneb järgmistest etappidest:

- 1) väljatulek esinemiskohale (lavale, väljakule);
- 2) üleminek lähteformatsiooni või ümberrivistumine püramiidi ülesehitamiseks;
- 3) püramiidi ehitamine;
- 4) püramiidi fikseerimine;
- 5) püramiidi lammutamine (ja ümbergrupeerumine järgneva püramiidi lähteasendisse);
- 6) äraminek (lavalt või väljakult lahkumine).

Väljatulek esinemiskohale

Esinemine algab osavõtjate lavale (väljakule) ilmumise momendist. Seepärast peab väljatulek olema (eriti massesinemistel) hästi organiseeritud ja alluma rangele distsipliinile. Väljatuleku vormid võivad, sõltuvalt olukorrast, grupi ettevalmistusest, koosseisust ja esinemiskohast, olla erinevad. Keskmiselt ettevalmistatud laste ja noorukite gruppide lavale või väljakule tulekuks võib soovitada:

- a) kujundmarssimise mooduseid;
- b) haagitud ning tantsulisi mooduseid.

Erandjuhtudel võib estraadilaval kasutada moodust, kus osavõtjad enne eesriide avanemist seisavad laval või avaneb eesriide pärast esimese püramiidi ülesehitamist (püramiidi fikseerimise ajal).

Kujundmarssimiseks kasutatakse tavaliselt ringliikumist rivis, ringliikumist kahes rivis või kolonnis, kus rivid või kolonnid mööduvad teineteisest, kahe rivi või kolonni ristuvat liikumist mööda diagonaali (ristumisega lava või väljaku keskel), kolonnide liikumist jagunemisega, koondamisega, hargnemisega ja kokkusulamisega.

Ringliikumiseks rivistuvad osavõtjad kasvu järgi lava taga (väljakul varjatud kohas), seejärel väljuvad käskluse järgi muusika (marss) saatel lavale või väljakule ning normaalset distantsi säilitades liiguvad ümber lava või väljaku. Jõudes lava (väljaku) varem kindlaksmääratud kohale, alustatakse paigalmarssi. Teatud taktil (või käskluse järgi) seistatakse ning pööratakse esipoolega varem kokkulepitud suunda.

Ringliikumisel kahe kolonniga rivistuvad osavõtjad kahte kolonni ning sisenevad lavale (väljakule) külgmistest sissekäikudest. Algul mar- sitakse mööda lava (väljaku) tagumist joont, kusjuures üks kolonn (või rivi) möödub teisest paremalt poolt, mitte rohkem kui 0,5 m kauguselt. Läbinud külgmised jooned, toimub uus kohtumine, nüüd juba lava (väl- jaku) esijoonel. Enne paremalt möödunud kolonn möödub nüüd vasakult. Lava (väljaku) tagajoonel kohtuvad kolonni esimesed rinnati, seejärel alustavad kolonnid paigalmarssi, seisatuvad ja pöörduvad esipoolega varem kindlaksmääratud suunda.

Kahe rivi või kolonni ristuvall liikumisel diagonaalis tullakse ühe- aegselt vaatajate suhtes kaugematest nurkadest lava (väljaku) keskkoha poole. Keskpunktis asuvad rivi või kolonni liikmed lähevad järgemööda vaheldumisi läbi teise rivi või kolonni. Taolise ristumise õigeaks soori- tamiseks peab rangelt säilitama kuklasse joondumist ning liikumis- suunda. Pärast lähematesse (vaatajate suhtes) nurkadesse jõudmist möö- duvad rivid või kolonnid teineteisest lava (väljaku) esijoonel ning alus- tavad analoogilist diagonaalis liikumist, kuid nüüd juba kaugematesse nurkadesse. Lava (väljaku) tagajoonel liikujad peatuvad teineteise vas- tas, seisatuvad ja pöörduvad esipoolega varem kindlaksmääratud suunda.

Kolonni tükeldatud, koos-, lahkumineval ja kokkusulaval liikumisel on osavõtjad rivistatud lava (väljaku) tagajoone keskkoha (või ilmuvad sinna) ühekaupa kolonni ning liiguvad läbi lava (väljaku) tsentri esi- joone keskkoha, kus esimene suundub paremale, teine vasakule (tükel- datud liikumine). Liikunud ümber lava (väljaku), kohtuvad kolonnid tagajoone keskkohal ning siis liigutakse kõrvuti läbi lava (väljaku) tsentri jälle ettepoole (koosliikumine). Esijoone keskel liigub üks kolonn paremale, teine vasakule (lahkuminev liikumine). Jõudnud tagajoonele, kohtuvad kolonnid, ja kordamööda teineteise taha asudes ning ette lii- kudes, moodustavad ühtse kolonni (kokkusulav liikumine). Peatunud varem kindlaksmääratud kohal, jäädakse esipoolega pealtvaatajate poole.

Haagitud ja tantsuline liikumine sobib hästi lastele. Siin on mit- meid mooduseid.

1. Osavõtjad väljuvad lavale (väljakule) ühekaupa ravis, puudu- tades rinnaga eesminejat, kusjuures käed võivad olla mitmesuguses asendis.

2. Osavõtjad väljuvad ühekaupa ravis, käed eesmineja õlgadel.

3. Väljutakse hüpetega ühekaupa ravis, hoides ühe käega eesmineja õlast ja teise käega tagaolija sirgelt etteviidud jalast.

4. Roomikutaolisel liikumisel on osavõtjad rivistunud lava taha, üksteisest 1,5 m kaugusele. Eespool olevad osavõtjad võtavad toeng- lamangu ja asetavad jalad tagaolijate õlgadele. Viimased jäävad püsti ja hoiavad eesminejaid jalgadest. Edasiliikumine toimub kätel, väikeste sammudega.

Tantsulistest liikumistest kasutatakse ettevalmistusest olenevalt galopi-, polka-, poloneesi- jt. samme. Liigutakse käest kinni hoides ühekaupa rivis või kolonnis (käed võib asetada ka eesmineja õlgadele).

Suurema ettevalmistusega osavõtjad-akrobaadid võivad lavale (väljakule) tulekuks kasutada akrobaatilisi elemente ja liikumismooduseid: tireleid, tirelringe ette, kõrvale, taha, saltosid hoojooksult jne.

Mida on vaja meeles pidada esinemiseks väljatuleku kombineerimisel

Väljatulek moodustab esinemise sissejuhatava osa. See aga ei tähenda, et väljatulekule pole vaja erilist tähelepanu osutada. Eelkõige ei tohi osavõtjate liikumine muutuda monotoonseks, pikaldaseks käimiseks, mis jätab veniva mulje. Samm peab olema nooruslik ja reibas. Peale selle — väljatulek peab olema hoolikalt selgeks õpitud. Kujundmarssimise korral tuleb erilist tähelepanu osutada joondumise täpsusele, õigele distantsile, kehahoiakule, täpsele sammule, õigele peahoiakule.

Tantsulise või haagitud liikumise puhul on edu aluseks õige tehnika ja rütm.

Akrobaatilised elemendid nõuavad viivituste ja segaduste vältimiseks erilist arvestust selle kohta, kust keegi jookseb, kus sooritab vastava elemendi jne.

Õppimisel tuleb kindlasti kasutada muusikalist saadet, mis kiirendab liikumiserütmi omandamist. Osavõtjad peavad oskama iseseisvalt (ilma eriliste märguanneteta) muusika järgi liikuda, liikumiselt paigalmarsile üle minna ning koos viimase taktiga varem kindlaksmääratud suunda pöörduda.

Püramiidide ehitamise etappidest oli juttu eespool pealkirja all «Püramiidide õpetamine».

Osavõtjate lavalt või väljakult äraminek

Esinemine lõpeb viimase osavõtja lavalt lahkumisega. Seepärast toimub äraminek pärast viimast püramiidi niisama organiseeritult nagu sissetulekki, kuid on ajaliselt lühem. Tavaliselt lahkutakse lavalt rivis, massesinemiste puhul väljakul kolonnides marsi saatel.

Treenitud osavõtjate puhul võivad esinejad lahkuda püramiidina, valides viimaseks liikumist võimaldava püramiidi (joon. 191). Estradiilaval võib viimase püramiidi fikseerimise ajal langetada eesriide.

KUNSTILINE JA MUUSIKALINE KUJUNDAMINE

Kunstilise kujundamise abinõudest tuleks nimetada kolme peamist:

- 1) esinemisriietuse valik;
- 2) saatemuusika valik;
- 3) valgustus ja dekoratsioon.

Nii tüdrukutel kui ka poistel on soovitatav kasutada ühtlast riietust (retuusid-võimlemistrikood). Tüdrukud ei tohi mitte mingil juhul kanda seelikuid ega tuunikaid. Riietus olgu värvilt ühtlane, kas must, punane, valge, roheline vm. Kui on tegemist ainult poistega, siis võib kasutada ka tänavapükse, olenemata värvist, kuid sellisel juhul peab ka ülemine osa (pluus, spordisärk) olema sama värvi. Kui riietutakse tänavapüksetesse, peavad püksisääred olema kummidega (läbivad tallaaluse), et need tiriseisude juures alla ei libiseks. Grupietüüdides võib efekti saavutamiseks kasutada kahte või kolme värvi riietust, näiteks: keskmisest püramiidist osavõtjad on punases riietuses, ees paremal ja vasakul olevast püramiidist osavõtjad kannavad musta või valget riietust.

Jalanõudeks kasutatakse võimlemissusse, mis värvilt peavad olema kooskõlas esinemisriietusega.

Saatemuusika tuleb valida võimalikult varakult, et treeninguid saaks juba varajases etapis muusika saatel läbi viia. Saatemuusikaks valitakse paindlikuma iseloomuga meloodiaid. Tuleb vältida šlaagreid. Muusika ei tohi olla monotoonne, kõigi püramiidide, üleminekute ja pauside ajal ühesugune. Ta peab elustama kogu ettekannet ning vastama püramiidide iseloomule ja tempole. Hea ettevalmistusega osavõtjate puhul võib kasutada ka klassikalist muusikat. Lastepüramiidide saateks valitakse lihtsam, lastepärasem muusika.

Et liikumine ja grupeerimine toimuks laval ühtlaselt ja alati teatud mustriga järgi, mis iga püramiidi järel muudaks oma kuju ja millest kasvab välja uus püramiid, selleks määratakse iga osavõtja liikumiseks vastavad saatemuusika taktid. Ühelt püramiidilt (vaatamata osavõtjate arvule) ümbergrupeerumiseks teisele ei ole soovitatav saatemuusikat kasutada rohkem kui 4—8 takti, püramiidi ehitamiseks 4—8, fikseerimiseks 8 takti. Viimaseid on soovitatav mängida kiirendatud tempos, et ära hoida venivust ja tagada keerukamate püramiidide kindel seis. Lammutamine toimugu 2—4 (ainult äärmisel juhul 8) takti vältel. Kõik oleneb püramiidi keerukusest. Püramiidi fikseerimisel võib efekti saavutamiseks kasutada ka muusika pausi.

Kasutades püramiidide ettekandeks muusikat, väldime igasuguseid teisi märguandeid ja juhtimismooduseid, nagu vile, käteplaksud, muusikalised akordid jne., mis mõjuvad häirivalt ja vähendavad saatemuusika tähtsust. Üldse on soovitatav, et ettekande ajal juhendaja-treener jääks märkamatuks.

Valgustus ja dekoratsioon olgu ühtlane. Võib kasutada ka värvilist

valgustust. Kui esinemine toimub mustas riietuses, välditagu fooni ja külgekardinate musta värvi.

Efekti mõttes võib vahel siiski kasutada ka mitmevärvilist valgustust: ristuvaid eri värvi valgusvihke, lava eri osade valgustamist, ainult fooni valgustamist (sisemise liikumisega püramiidid) jne. Valgusefektiga tuleb olla ettevaatlik, sest liialdamine võib kasu asemel kahju tuua. Kui valgustatakse ainult fooni, peavad esinejad olema mustas riietuses.

Lava olgu täiesti puhas ja korras, külgekardinate tagant ei tohi paista kõrvalisi esemeid (klaver, toolid jne.), see kõik mõjub segavalt püramiidi kujundile. Ka saatja olgu varjatud.

NÄIDE PÜRAMIIDIDE EHITAMISEST NELJA OSAVÕTJAGA SAATEMUUSIKA JÄRGI

Muusika. $\frac{3}{3}$ taktis 8 takti kaupa, kusjuures igale taktile on määratud kindel liikumine.

Osavõtjad. Kaks tüdrukut ja kaks poissi.

Alg- ja lähteasend. Nr. 1, 2 ja 3 seisavad kõrvuti, esipoolega pealtvaatajate poole. Nr. 4 seisab nr. 2 selja taga.

Taktid 1—8. 1. Kõik viivad käed kõrvale õlajoone kõrgusele.

2. Paus.

3. Kõik viivad käed kõrvale-üles.

4. Paus.

5—7. Nr. 1, 2 ja 3 sooritavad toengküki. Nr. 4 seis endine.

8. Nr. 2 laskub toengpõlvitusse. Nr. 1, 3, 4 seis endine.

Taktid 9—16. 9. Võetakse asend joon. 197.

10. Paus.

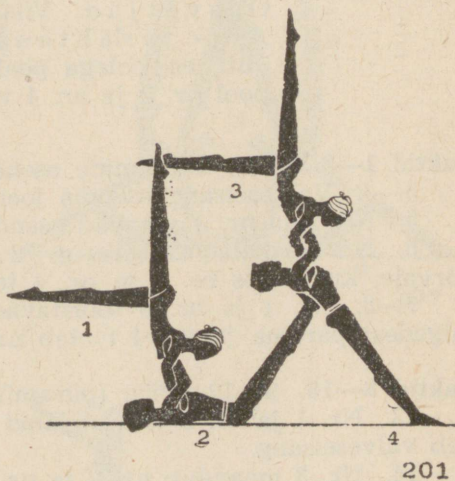
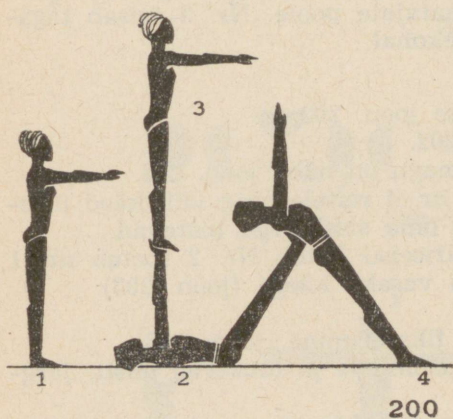
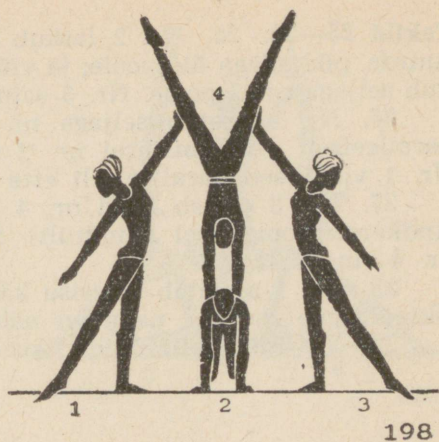
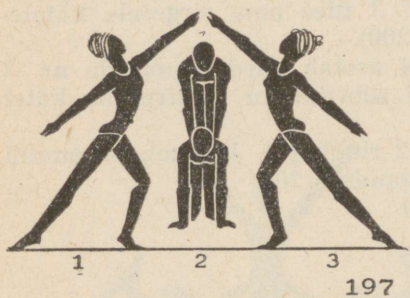
11—12. Nr. 4 sooritab tiriseisu kätel nr. 2 seljal, kusjuures nr. 1 ja 3 teda oma sisekätega (nr. 1 vasaku ja nr. 3 parema käega) säärest toetavad (joon. 198).

13—16. Püsi (püramiidi fikseerimine, joon. 198).

Taktid 17—24. Püramiidi lammutamine ja lähteasendisse minek järgmiseks püramiidiks.

17. Nr. 4 maandub nr. 2 jalgade juurde, misjärel nr. 4, 1 ja 3 võtavad valveseisangu.

18. Nr. 2 tõuseb püsti ja võtab samuti valveseisangu.

19. Paus.

20. Kõik pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole.

21—22. Liigutakse asendisse joon. 199.

23—24. Paus.

Taktid 25—32. 25. Nr. 2 laskub selili aluspinnale, asetab käed õlgade juurde, pihkudega ülespoole, ja viib jalad sirutatult ette-üles. Nr. 4 pöör-
dub seljaga nr. 2 poole. Nr. 3 astub nr. 2 pihkudele.

26. Nr. 4 toetub seljaga nr. 2 ülesviidud jalgadele ja viib käed paralleelselt ette, misjärel nr. 2 viib nr. 3 üles oma sirgetele kätele. Nr. 1 viib käed paralleelselt ette (joon. 200).

27. Nr. 3 asetab käed nr. 4 ja nr. 4 asetab käed omakorda nr. 3 rindkerele (omavahel põimitult). Seejärel sooritab nr. 3 tiriseisu kätel nr. 4 rindkerel.

28. Nr. 1 sooritab tiriseisu kätel nr. 2 rindkerel. Järgneb püramiidi fikseerimine asendis, nagu on näidatud joonisel 201.

29—32. Püsi (püramiidi fikseerimine).

NÄIDE PÜRAMIIDIDE EHITAMISEST VIIIE OSAVÕTJAGA SAATEMUUSIKA JÄRGI

Muusika. $\frac{4}{4}$ taktis, grupeeritud 8 takti kaupa, kusjuures igale taktile on määratud kindel liikumine.

Osavõtjad. Viis tüdrukut.

Alg- ja lähteasend. Nr. 1, 2, 4 ja 5 seisavad kõrvuti, esipoolega pealtvaatajate poole. Nr. 3 seisab taga-
pool nr. 2 ja nr. 4 vahekojal.

Taktid 1—8. 1—2. Liikumine asendisse joon. 202.

3—4. Valveseisang asendis joon. 202.

5. Nr. 2 ja nr. 4 võtavad asendi, nagu on näha joon. 203.

6. Nr. 3 läheb püstiseisu nr. 2 ja nr. 4 reitele ning viib käed üleskõrvale, kusjuures nr. 2 ja nr. 4 teda oma sisekätega toetavad.

7—8. Nr. 1 ja nr. 5 sooritavad tiriseisu kätel. Nr. 2 toetab nr. 1 jalgadest parema ja nr. 4 toetab nr. 5 vasaku käega (joon. 203).

Taktid 8—16. 9—12. Püsi (püramiidi fikseerimine, joon. 203).

13. Nr. 1 ja nr. 5 toovad jalad aluspinnale ja tõusevad püsti; järgneb valveseisang.

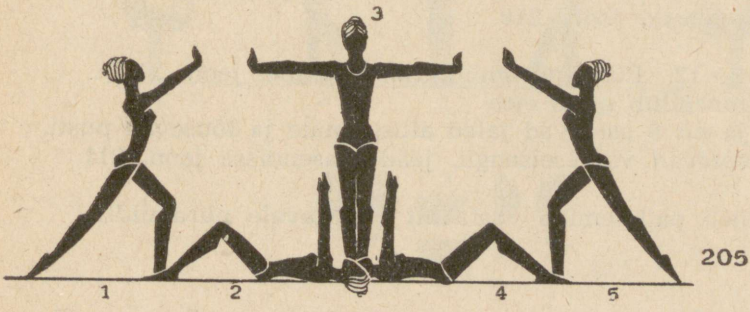
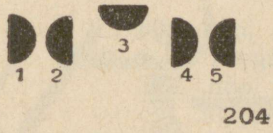
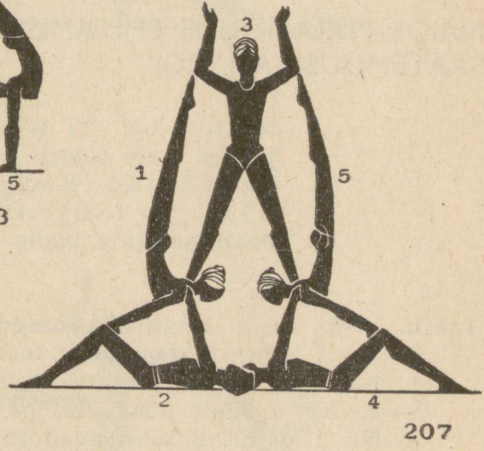
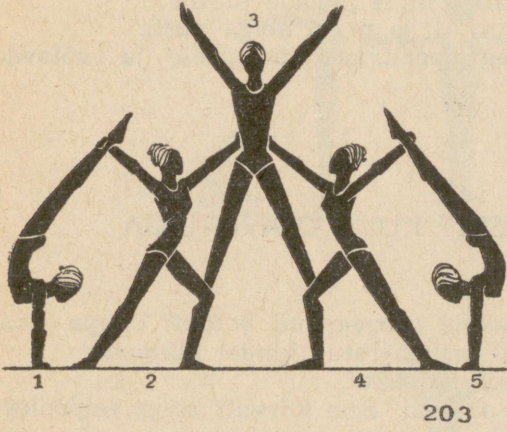
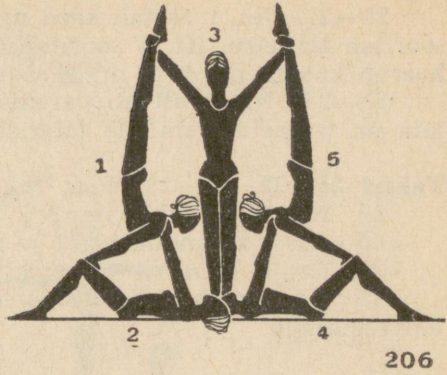
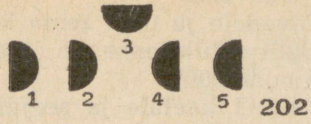
14. Nr. 3 maandub nr. 2 ja nr. 4 vahekohta, pisut tahapoole.

15. Kõik pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole, millele järgneb valveseisang.

16. Paus.

Taktid 17—24. 17—18. Liigutakse asendisse joon. 204.

19. Nr. 2 ja nr. 4 laskuvad selili aluspinnale ning viivad käed paralleelselt ette.

20. Nr. 1, 3 ja 5 võtavad asendi joon. 205.

21—22. Nr. 1 asetab käed nr. 2 põlvedele ja õlad tema kätele ning sooritab tiriseisu. Nr. 5 sooritab analoogilise liikumise nr. 4 abil. Nr. 3 haarab kätega nr. 1 ja nr. 5 säärtest (joon. 206).

23—24. Nr. 3 asetab parema jala nr. 1 kaelale ja seejärel vasaku jala nr. 5 kaelale, millele järgneb asend joon. 207.

Taktid 25—32. 25—28. Püsi (püramiidi fikseerimine).

29. Nr. 3 maandub nr. 2 ja nr. 4 pea kohale, tahapoole.

30. Nr. 1 maandub nr. 2 ja nr. 5 nr. 4 jalgade juurde.

31. Nr. 2 ja nr. 4 tõusevad nr. 1 ja nr. 5 abiga püsti.

32. Kõik pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole ja võtavad valveseisangu.

NÄIDE PÜRAMIIDIDE EHITAMISEST KUUE OSAVÕTJAGA SAATEMUUSIKA JÄRGI

Muusika. $\frac{3}{4}$ taktis grupeeritud 8 takti kaupa, kusjuures igale taktile on määratud kindel liikumine.

Osavõtjad. Kuus tüdrukut.

Alg- ja lähteasend. Seis kõrvuti rivis, esipoolega pealtvaatajate poole.

Taktid 1—8. 1—2. Liigutakse asendisse joon. 208.

3. Nr. 1 ja nr. 6 sooritavad toengkägara (joon. 209).

4. Nr. 2, 3, 4 ja 5 võtavad asendi joon. 209.

5—6. Nr. 4 läheb püstiseisu nr. 3 seljale.

7. Nr. 1 ja nr. 6 sooritavad tiriseisu kätel, kusjuures nr. 2 toetab nr. 1 parema ja nr. 5 toetab nr. 6 vasaku käega jalgadest.

8. Võetakse asend joon. 210.

Taktid 9—16. 9—12. Püsi (püramiidi fikseerimine, joon. 210).

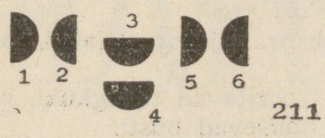
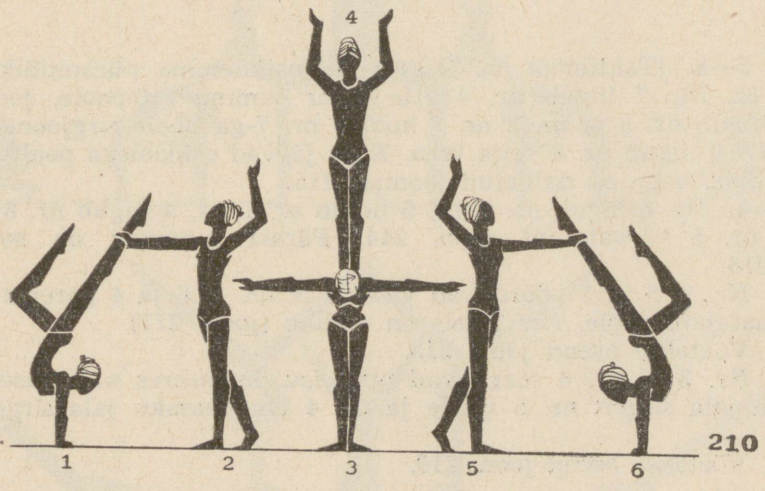
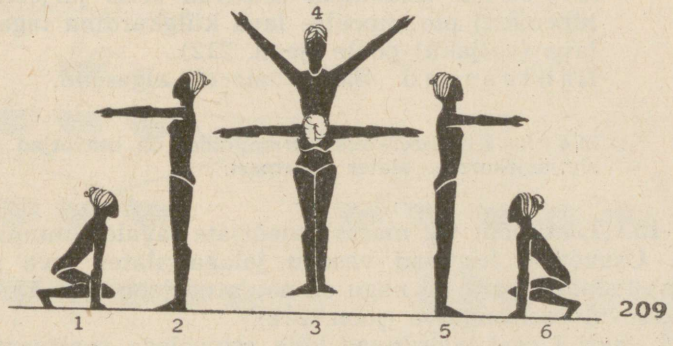
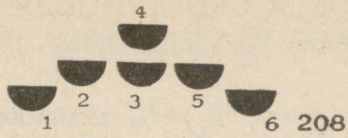
13. Nr. 4 maandub nr. 3 ette.

14. Nr. 1 ja nr. 5 asetavad jalad aluspinnale ja tõusevad püsti.

15. Kõik võtavad valveseisangu, jäädes asendisse joon. 211.

16. Püsi.

Edasi järgneb paiknemine vastavalt ehitatavale püramiidile.

NÄIDE PÜRAMIIDIDE JA GRUPIETÜÜDIDE EHITAMISEST SEITSME OSAVÕTJAGA SAATEMUUSIKA JÄRGI

Muusika. $\frac{4}{4}$ ja $\frac{3}{4}$ taktimõõdus.

Osavõtjad. Seitse tüdrukut.

Algseis. Osavõtjad seisavad rivis järjestikku (alates lühemast) parempoolse lava külgakardina taga, esipoolega lava (väljaku) poole (joon. 212).

Lähteasend. Sama, mis oli algasend.

Märkus. Käesolevais püramiidides on osavõtjad nummerdatud rivijärjekorras, alates lühemast.

Taktid 1—16. (Taktimõõt $\frac{4}{4}$, marss osavõtjate lavale ilmumiseks).

1—15. Osavõtjad liiguvad vasaku jalaga alates lava parempoolse külgakardina tagant lavale, nii nagu on näidatud joon. 212. 15. takti lõppedes jäädakse valveseisangusse (joon. 212).

16. 16. takti I osal pöörduvad kõik esipoolega pealtvaatajate poole. Takti IV osal tuuakse parem jalg vasaku juurde ja võetakse valveseisang.

Taktid 1—8. (Taktimõõt $\frac{3}{4}$. Osavõtjate paiknemine püramiidiks).

1—2. Nr. 7 liigub nr. 4 ette (paar sammu ettepoole, joon. 213). Nr. 1 liigub nr. 3 ja nr. 2 nr. 5 kohale nr. 7-ga ühele sirgjoonele (joon. 213). Nr. 6 liigub nr. 4 selja taha. Kõik jäävad esipoolega pealtvaatajate poole. Seis, nagu on näidatud joonisel 215.

3—4. Nr. 6 liigub nr. 2, nr. 5 liigub nr. 1, nr. 4 liigub nr. 6 ja nr. 3 liigub nr. 5 kõrvale (vt. joon. 214). Pärast liikumist on seis nagu joon. 216.

5. Nr. 3, 5 ja 1 pöörduvad vasaku ja nr. 2, 6 ja 4 parema küljega pealtvaatajate poole. Nr. 7 seis on endine (joon. 217).

6. Võetakse asend joon. 218.

7. Nr. 3 ja nr. 4 sooritavad uppseisu, kusjuures nr. 3 asetab oma parema jala sirgelt nr. 5 reiele ja nr. 4 oma vasaku jala sirgelt nr. 6 reiele.

8. Võetakse asend joon. 219.

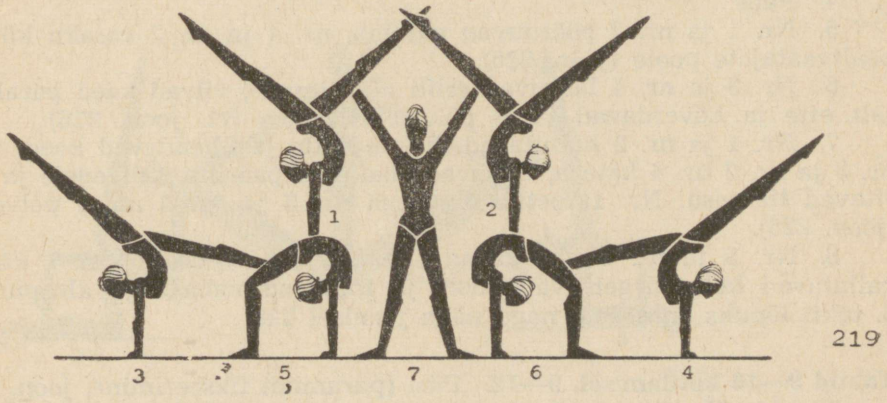
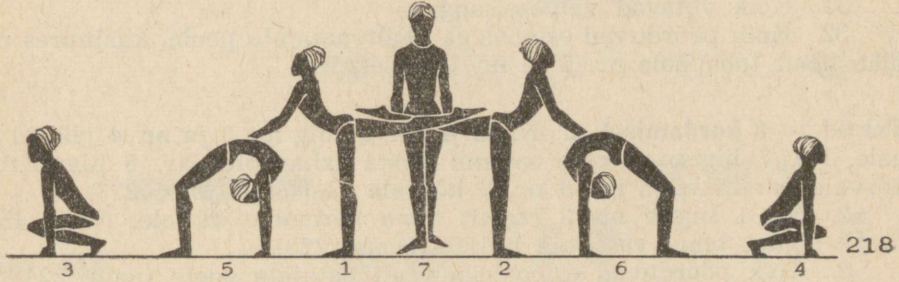
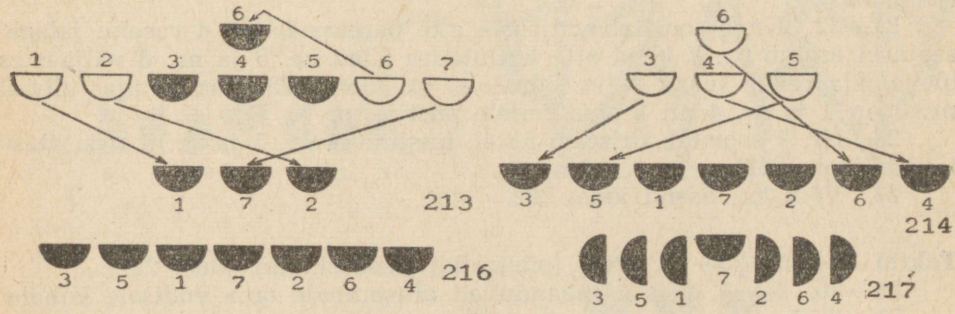
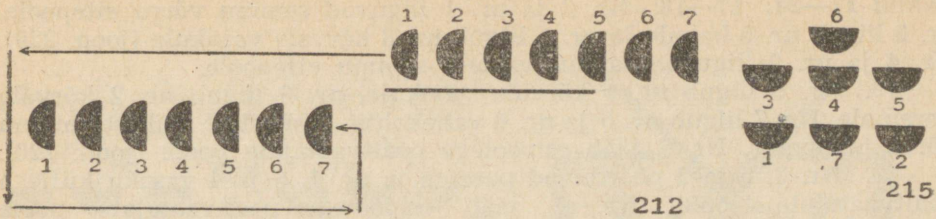
Taktid 9—16. 9—12. Püsi.

13. Nr. 7 vallandab nr. 1 ja nr. 2 jalad, misjärel viimased maanduvad nr. 7 ette.

14. Nr. 3 ja nr. 4 sooritavad toengküki.

15. Nr. 5 ja nr. 6 tõusevad püsti.

16. Kõik pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole.

Taktid 17—24. 17—18. Nr. 3 ja nr. 1 liiguvad sammu võrra ettepoole, nr. 3 liigub nr. 5 kohale ja nr. 1 liigub nr. 3 kõrvale vasakule (joon. 220). Nr. 4 ja nr. 2 liiguvad samuti väikese sammu ettepoole.

19. Nr. 5 liigub nr. 1 kõrvale vasakule, nr. 6 liigub nr. 2 kõrvale paremale. Nr. 7 liigub nr. 5 ja nr. 6 vahekohta, viimastest väikese sammu võrra tahapoole. Nr. 7 jääb esipoolega pealtvaatajate poole (joon. 220).

20. Nr. 3, 5 ja 2 pöörduvad parema ja nr. 1, 6 ja 4 vasaku küljega pealtvaatajate poole. Nr. 7 jääb esipoolega pealtvaatajate poole (joon. 221).

21—22. Nr. 5 sooritab väljaaste ette parema ja nr. 6 vasaku jalaga, seejärel asetab nr. 7 keha ette kallutades käed nr. 5 ja nr. 6 väljaastes oleva jala reiele (üsna põlve lähedale, vt. joon. 222). Samal ajal viivad nr. 3 nr. 1 ja nr. 4 nr. 2 oma reitele püstiseisu.

23. Nr. 7 sooritab tiriseisu kätel, kusjuures nr. 5 ja nr. 6 teda abistavad (joon. 222).

24. Võetakse asend joon. 222.

Taktid 25—32. 25—28. Püsi (püramiidi fikseerimine, joon. 222).

29—30. Nr. 1, 7 ja 2 maanduvad aluspinnale oma endisele kohale.

31. Kõik võtavad valveseisangu.

32. Kõik pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole, kusjuures nr. 7 jääb pisut tahapoole nr. 5 ja nr. 6 vahekohta.

Taktid 1—8 kordamisel. 1. Nr. 3 ja nr. 1 ning nr. 2 ja nr. 4 jäävad paigale. Nr. 7 liigub väikese sammu võrra tahapoole. Nr. 5 liigub nr. 7 kõrvale paremale ja nr. 6 nr. 7 kõrvale vasakule (joon. 223).

2. Nr. 1 liigub nr. 3 tagant tema paremale küljele. Nr. 2 liigub nr. 4 tagant tema vasakule küljele (joon. 223).

3. Kõik pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole (joon. 224).

4. Paus.

5. Nr. 1 ja nr. 3 pöörduvad parema, nr. 4 ja nr. 2 vasaku küljega pealtvaatajate poole (joon. 225).

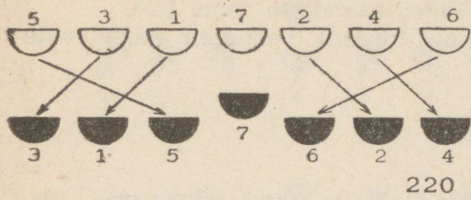
6. Nr. 3 ja nr. 4 laskuvad selili aluspinnale, viivad käed paralleelselt ette ja kõverdavad jalad põlvist ette-üles (vt. joon. 226).

7. Nr. 1 ja nr. 2 kallutavad ülakeha ette ja ühendavad käed: nr. 1 nr. 3 ja nr. 2 nr. 4 kätega, asetavad õlad oma paarilise põlvedele ja sooritavad tiriseisu. Nr. 1 toetub õlgadega nr. 3 ja nr. 2 nr. 4 põlvedele (joon. 226).

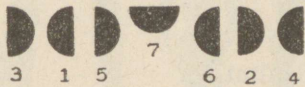
8. Nr. 5 ja nr. 6 ühendavad sisekäed ranneseongus nr. 7 kätega, kallutavad keha sirgelt väljapoole ja toetuvad vabakäega aluspinnale. 8. takti lõpuks on asend, nagu näha joonisel 226.

Taktid 9—16 kordamisel. 9—12. Püsi (püramiidi fikseerimine, joon. 226).

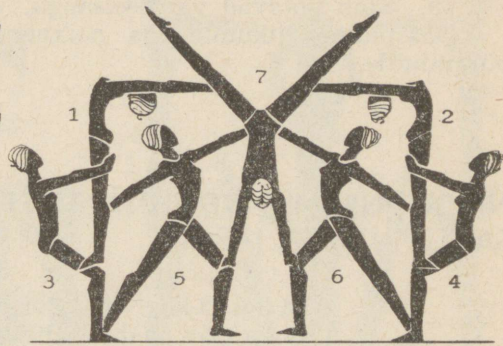
13—14. Nr. 1 ja nr. 2 maanduvad oma paarilise pea juurde ja abis-

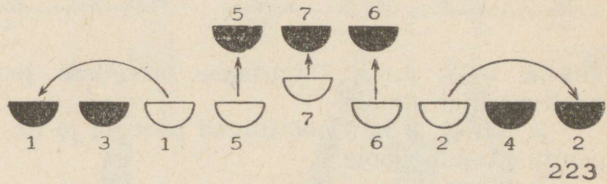
220

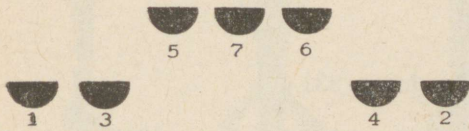
221

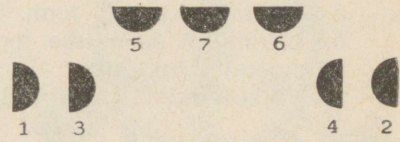
222

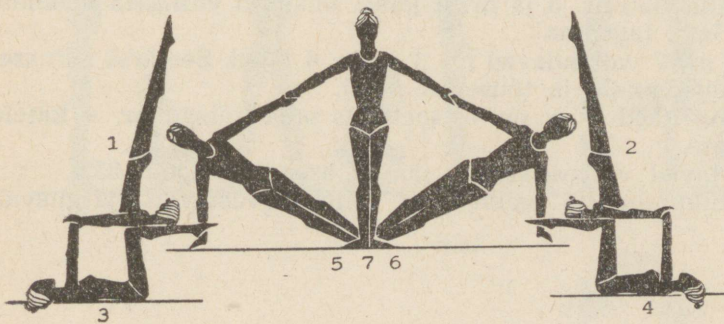
223

224

225

226

tavad teda tõusmisel hoidega kätest. Nr. 5 ja nr. 6 sooritavad väljaaste välisjalaga ja tõusevad püsti.

15. Kõik võtavad valveseisangu, jäädes asendisse joon. 224.

Edaspidine liikumine ja paiknemine toimub vastavalt järgnevale püramiidile.

NÄIDE PÜRAMIIDIDE EHITAMISEST KAHEKSA OSAVÕTJAGA SAATEMUUSIKA JÄRGI

Muusika. $\frac{3}{4}$ taktimõõdus.

Osavõtjad. Kaheksa tüdrukut.

Alg- ja lähteasend. Osavõtjad seisavad laval valveseisangus rivis kõrvuti, esipoolega pealtvaatajate poole.

Taktid 1—8. 1—2. Liigutakse asendisse joon. 227, jäädes esipoolega pealtvaatajate poole.

3. Nr. 1, 2 ja 6 pöörduvad parema ja nr. 3, 7 ning 8 vasaku küljega pealtvaatajate poole.

4. Paus.

5. Võetakse asend joon. 228.

6. Minnakse asendisse joon. 229.

7. Asend joon. 230.

8. Fikseeritakse püramiid asendis joon. 231.

Taktid 9—16. 9—12. Püsi (püramiidi fikseerimine, joon. 231).

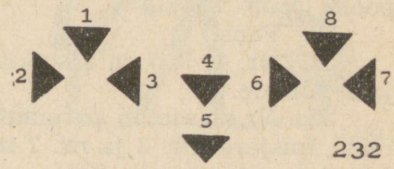
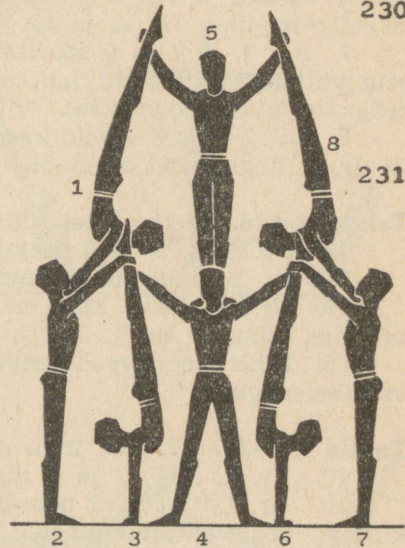
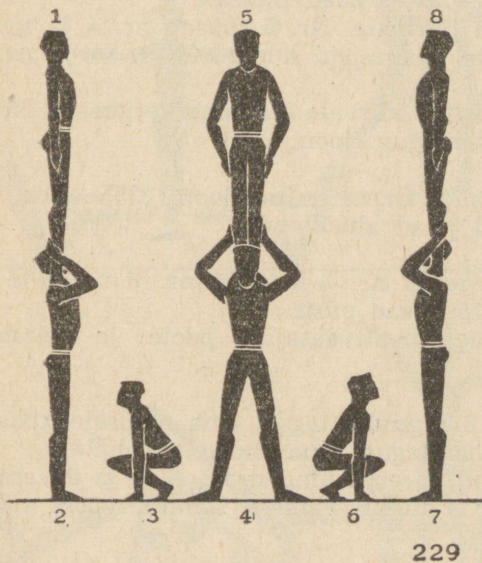
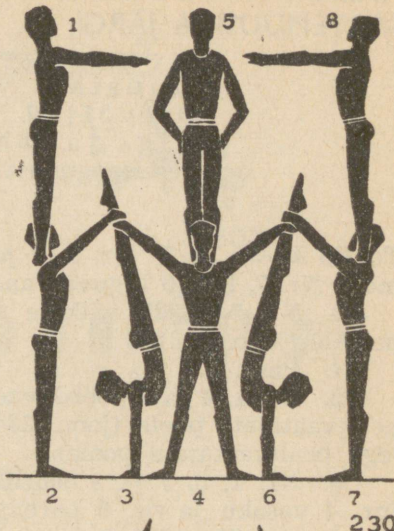
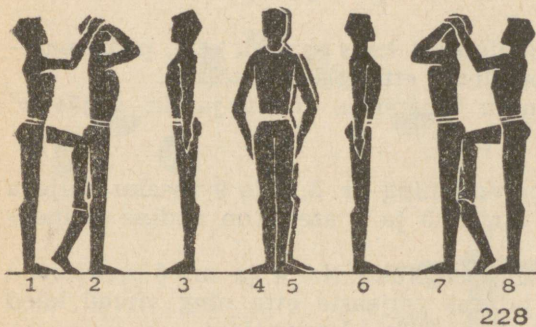
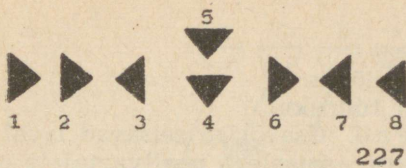
13. Nr. 5 vallandab nr. 3 ja nr. 6 jalad, misjärel viimased maanduvad aluspinnale lava tagaosas.

14. Nr. 2 ja nr. 7 vallandavad nr. 3 ja nr. 6 jalad. Seejärel viimased asetavad jalad aluspinnale ja tõusevad püsti.

15. Nr. 4 viib käed üles, nr. 5, toetudes oma kätega nr. 4 kätele, maandub nr. 4 ette.

16. Kõik võtavad valveseisangu, jäädes asendisse joon. 232.

Edaspidine liikumine ja paiknemine toimub vastavalt järgnevale püramiidile.

NÄIDE PÜRAMIIDIDE EHITAMISEST ÜHEKSA OSAVÕTJAGA SAATEMUUSIKA JÄRGI

Muusika. $\frac{4}{4}$ taktimõõdus.

Osavõtjad. Üheksa tüdrukut.

Alg- ja lähteasend. Osavõtjad seisavad laval valvesisangus rivis kõrvuti, esipoolega pealtvaatajate poole.

Taktid 1—9. 1—2. Nr. 1, 2 ja 3 liiguvad kaks sammu ette, pisut paremale. Nr. 7, 8 ja 9 liiguvad analoogiliselt ette, pisut vasakule.

3. Nr. 5 liigub väikese sammu tahapoole. Nr. 6 ja nr. 4 jäävad paigale (joon. 233).

4. Paus.

5. Nr. 1, 4 ja 7 pöörduvad parema ning nr. 3, 6 ja 9 vasaku küljega pealtvaatajate poole (joon. 234). Nr. 2, 5 ja 8 asend on endine (esipoolega pealtvaatajate poole).

6. Nr. 1, 3, 7 ja 9 sooritavad toengküki. Nr. 4 ja nr. 6 sooritavad (nr. 4 vasaku ja nr. 6 parema jalaga) väljaaste ette ning viivad käed sirgelt ette-üles. Nr. 2 ja nr. 8 asetavad käed puusale.

7. Nr. 1, 3, 7 ja 9 sooritavad nurkiste. Nr. 5 tõuseb nr. 4 ja nr. 6 ette väljaastesse viidud jala reiele püstiseisu, kusjuures nr. 4 ja nr. 6 teda abistavad (joon. 235).

8. Nr. 2, 5 ja 8 viivad käed sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele. Nr. 4 ja nr. 6 ühendavad käed õlavarsseangus (joon. 235).

Taktid 9—16. 9—12. Püsi (püramiidi fikseerimine, joon. 235).

13. Nr. 1, 3, 7 ja 9 asetavad jalad aluspinnale.

14. Nr. 5 astub aluspinnale.

15. Nr. 2 ulatab käed nr. 1-le ja nr. 3-le ning nr. 8 nr. 7-le ja nr. 9-le, misjärel nr. 1, 3, 7 ja 9 tõusevad püsti.

16. Kõik pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole ja võtavad valvesisangu.

Taktid 17—24. 17. Nr. 2 ja nr. 8 liiguvad tagasi oma endisele kohale.

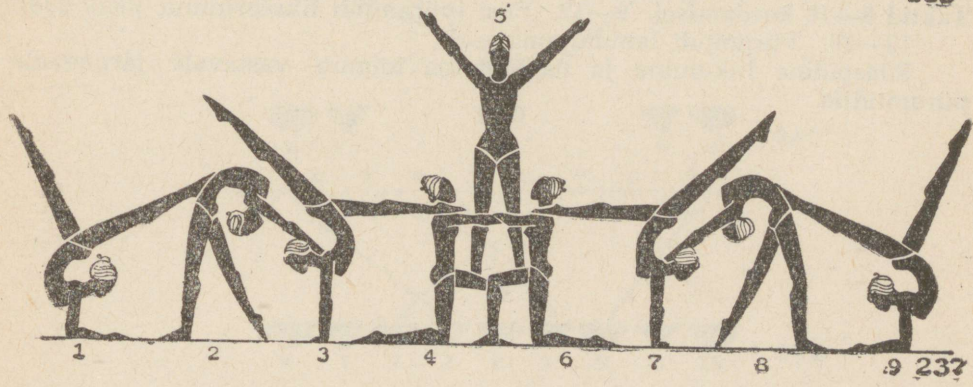
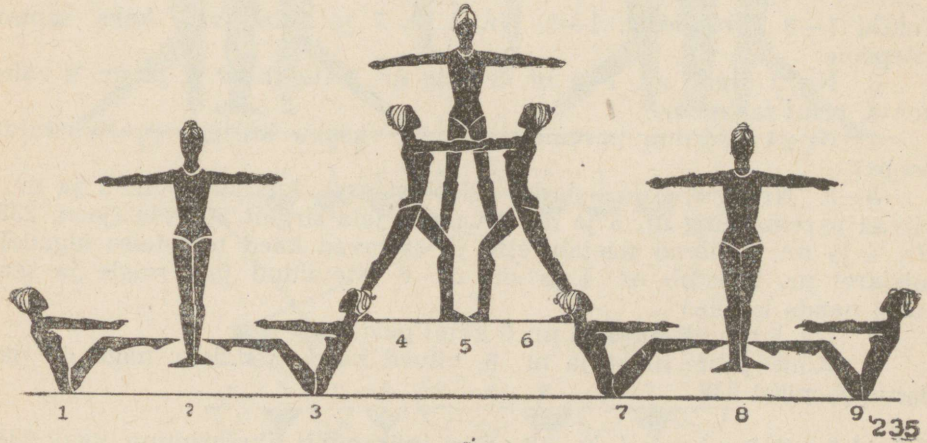
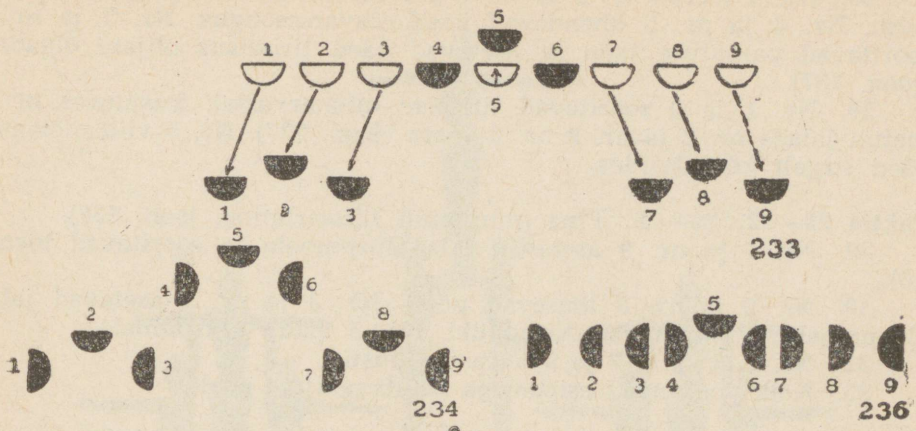
18. Nr. 1, 3, 5, 7 ja 9 liiguvad tagasi oma endisele kohale.

19. Nr. 1, 4, 7 ja 8 pöörduvad parema ning nr. 2, 3, 6 ja 9 vasaku küljega pealtvaatajate poole. Nr. 5 liigub väikese sammu võrra taha-poole (joon. 236).

20. Paus.

21. Nr. 1, 3, 7 ja 9 sooritavad toengküki. Nr. 4 ja 6 laskuvad välisjala põlvele.

22. Nr. 3 asetab parema jala nr. 4 õlale ja nr. 7 vasaku jala nr. 6 õlale, misjärel nr. 3 ja nr. 7 sooritavad tiriseisu kätel, viies ühtlasi vabajala taha-üles (joon. 237).

23. Nr. 5 tõuseb nr. 4 ja nr. 6 põlvest kõverdatud jalgadele püsti-seisu. Nr. 4 ja nr. 5 ühendavad käed õlavarsseongus. Nr. 2 ja nr. 8 sooritavad painutuse taha ja asetavad käed tiriseisus olijate õlgadele (joon. 237).

24. Nr. 1 ja 9 sooritavad tiriseisu küünarvartel, kusjuures nr. 1 toetub jalaga nr. 2 ja nr. 9 nr. 8 vastu (joon. 237). Nr. 5 viib mõlemad käed sirgelt kõrvale-üles.

Taktid 25—32. 25—28. Püsi (püramiidi fikseerimine, joon. 237).

29. Nr. 1 ja nr. 9 asetavad jala aluspinnale ja sooritavad toengküki.

30. Nr. 2 ja nr. 8 tõusevad püsti. Nr. 3 ja nr. 7 asetavad jalad aluspinnale ja sooritavad toengküki. Nr. 5 astub aluspinnale.

31. Nr. 1, 3, 4, 6, 7 ja 9 tõusevad püsti.

32. Kõik pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole.

Taktid 1—8 kordamisel. 1—2. Nr. 1, 3, 7 ja 9 liiguvad kaks sammu ettepoole.

3. Nr. 2 liigub nr. 1 ja nr. 3 ning nr. 8 liigub nr. 7 ja nr. 9 vahekohta, pisut tahapoole.

4. Nr. 4 pöördub parema ja nr. 6 vasaku küljega pealtvaatajate poole.

5—6. Nr. 1, 3, 7 ja 9 laskuvad põlvitusse, kusjuures nr. 1 ja nr. 7 viivad parema ning nr. 3 ja nr. 9 vasaku jala sirgelt kõrvale (joon. 238). Nr. 4 ja nr. 6 viivad sisejala ette ja asetavad käed teineteise õlgadele, misjärel nr. 5 astub nr. 4 ja siis nr. 6 etteviidud jala reiele ja sealt edasi nende kätele.

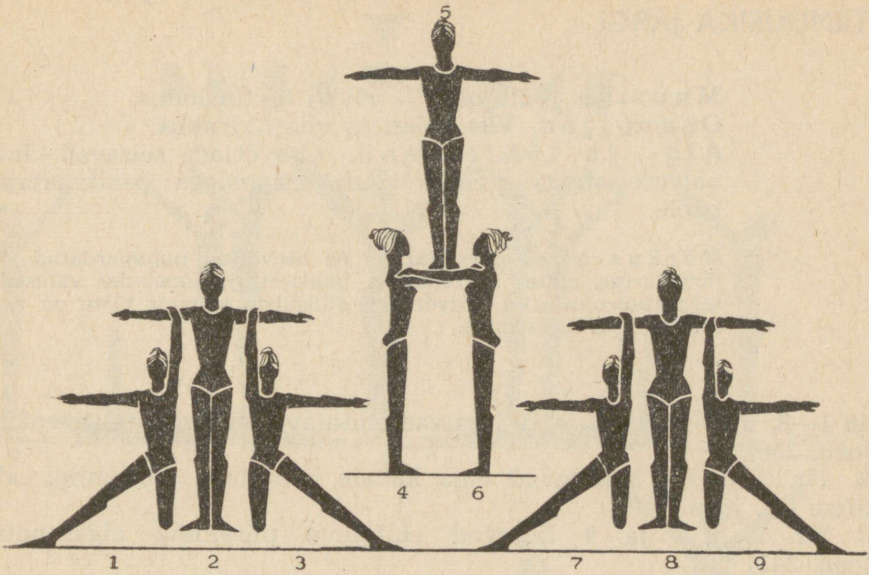
7. Nr. 5 tõuseb nr. 4 ja nr. 6 kätel püsti.

8. Kõik peale nr. 4 ja nr. 6 viivad käed asendisse, nagu on näidatud joonisel 238.

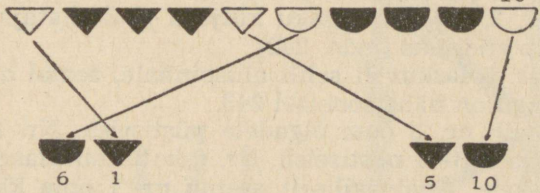
Taktid 9—16 kordamisel. 9—12. Püsi (püramiidi fikseerimine, joon. 238).

13—16. Püramiidi lammutamine.

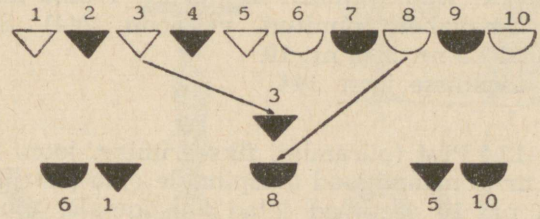
Edaspidine liikumine ja paiknemine toimub vastavalt järgnevale püramiidile.

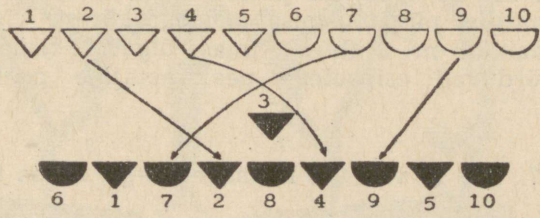
1 2 3 4 5 6 7 8 9 238

239

240

241

NÄIDE PÜRAMIIDIDE EHITAMISEST KÜMNE OSAVÕTJAGA SAATEMUUSIKA JÄRGI

Muusika. Võib olla $\frac{3}{4}$ või $\frac{4}{4}$ taktimöödus.

Osavõtjad. Viis poissi ja viis tüdrukut.

Alg- ja lähteasend. Osavõtjad seisavad laval valveseisangus rivis kõrvuti, esipoolega pealtvaatajate poole.

Märkus. Antud püramiidides on osavõtjad nummerdatud rivi järjekorras, alates suurematest (poistest) ja lõpetades väiksematega (tüdrukutega). Ebavõrdsete füüsiliste võimete tõttu on vajalik ümbergrupeerimine.

Taktid 1—8. 1. Nr. 1, 5, 6 ja 10 liiguvad ehitatava püramiidi algasendisse (vt. joon. 239).

2. Nr. 3 ja nr. 8 liiguvad oma kohale, ehitatava püramiidi algasendisse (vt. joon. 240).

3. Nr. 2, 4, 7 ja 9 liiguvad ehitatava püramiidi algasendisse (vt. joon. 241).

4. Kõik võtavad püramiidi lähteasendi. Selleks pöörduvad nr. 6, 1, 4 ja 9 parema, nr. 7, 2, 5 ja 10 vasaku küljega pealtvaatajate poole. Nr. 3 ja nr. 8 asend jääb endiseks (joon. 242).

5. Nr. 1 ja nr. 5 laskuvad selili aluspinnale, samal ajal viivad kõik käed asendisse, nagu on näha joonisel 243.

6—7. Nr. 3 viib nr. 8 oma õlgadele püstiseisu. Nr. 2 viib nr. 7 ja nr. 4 viib nr. 9 oma reitele püstiseisu. Nr. 6 kallutab ülakeha ette, asetab käed nr. 1 rindkerele. Analoogiliselt asetab nr. 1 oma käed nr. 6 rindkerele (käed on omavahel põimitud, vt. joon. 244). Sama liikumise sooritavad omavahel ka nr. 5 ja nr. 10.

8. Minnakse asendisse joon. 244.

Taktid 9—16. 9—12. Püsi (püramiidi fikseerimine, joon. 244).

13. Nr. 7 ja nr. 9 maanduvad aluspinnale oma paarilise ette.

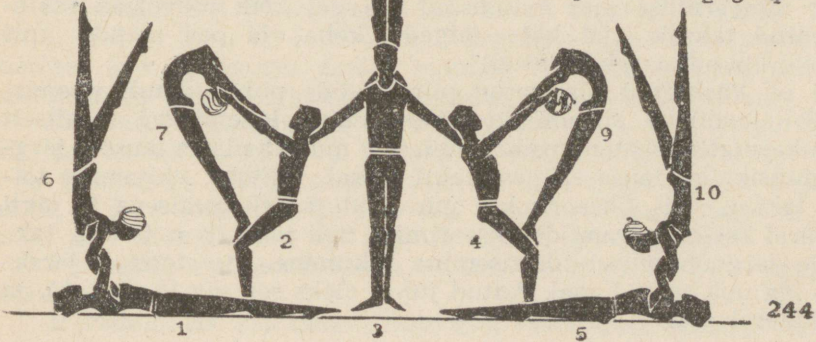
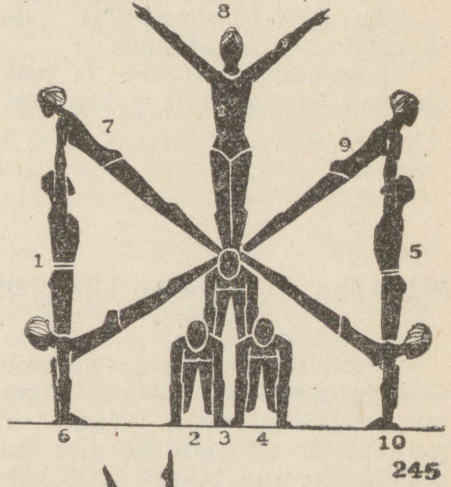
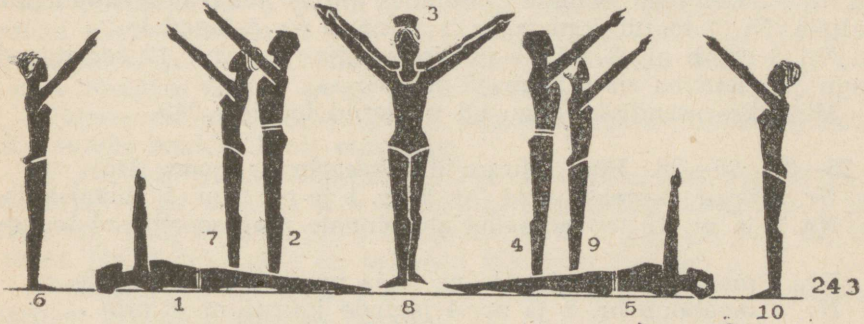
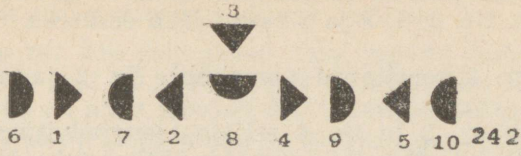
14. Nr. 6 ja nr. 10 asetavad jalad aluspinnale, tõusevad püsti ja abistavad oma paarilist püstitõusmisel hoidega kätest.

15. Nr. 8 maandub nr. 3 abiga viimase õlgadelt tema ette.

16. Kõik pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole ja võtavad valveseisangu.

Taktid 17—24. 17. Nr. 10 vahetab kohad nr. 5-ga. Sama teevad ka nr. 6 ja nr. 1.

18. Nr. 8 ja nr. 3 vahetavad kohad, liikudes ühtlasi pisut tahapoole.

19. Nr. 1, 9 ja 10 pöörduvad parema, nr. 6, 7 ja 5 vasaku küljega pealtvaatajate poole. Nr. 2, 4, 3 ja 8 asend jääb endiseks.

20. Paus.

21. Nr. 6 ja nr. 9 sooritavad toengküki. Nr. 2 ja nr. 4 laskuvad toengpõlvitusse.

22. Nr. 3 läheb nr. 2 ja nr. 4 seljale toengpõlvitusse (joon. 245). Nr. 7 ja nr. 9 sooritavad rõhtseisu, asetades ühtlasi taha-üles viidud jala nr. 3 seljale. Nr. 7 toetub kätega nr. 1 ja nr. 9 nr. 5 õlgadele.

23. Nr. 8 ronib nr. 3 seljale püstiseisu. Nr. 6 ja nr. 10 sooritavad upptoengu ja asetavad sisejala nr. 3 seljale.

24. Minnakse asendisse, nagu on näidatud joonisel 245.

Taktid 25—32. 25—28. Püsi (püramiidi fikseerimine, joon. 245).

29. Nr. 7 ja nr. 9 maanduvad (nr. 7 nr. 1 ja nr. 9 nr. 5 abiga) aluspinnale. Nr. 6 ja nr. 10 toovad jalad aluspinnale ning sooritavad toengküki.

30. Nr. 8 maandub aluspinnale nr. 2 ja nr. 4 jalgade juurde.

31. Nr. 3 maandub nr. 2 ja nr. 4 jalgade juurde nr. 8 ette.

32. Kõik tõusevad püsti, pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole ja võtavad valveseisangu.

Edaspidine liikumine ja paiknemine toimub järgmiste püramiidide ehitamiseks vastavalt vajadusele.

PÜRAMIIDID SISEMISE LIIKUMISEGA

Sisemise liikumisega püramiidide ehitamine, lammutamine, samuti ümbergrupeerimine pärast lammutamist toimub samuti nagu eelnevate püramiidide juureski. Põhiline erinevus seisneb selles, et sellelaadiliste püramiidide fikseerimise ajal muudavad osa või kõik osavõtjad saate-muusika teatud taktide ajal käte, jalgade, keha või pea asendit (mis tavaliselt toimub nelja takti vältel).

Allpool on käsitletud nimetatud püramiidide puhul ainult sisemist liikumist. Sellelaadiliste püramiidide fikseerimine lõpetatakse tavaliselt, ehitamiseks kasutatud saatemuusika viimasele muusikalisele lausele järgneva uue muusikalise lause esimese takti I osal. Näiteks: ehitamine toimus 1.—8. taktini. Siis fikseeritakse püramiid järskliikumisega 9. takti I osal. Seejärel kestab püramiidi fikseerimine neli takti (s. o. 9.—12. tak-tini), millele järgneb püramiidi sisemine liikumine, mis toimub järsk-liikumisega iga uue takti I osal. Antud juhul oleks see siis 13., 14., 15. ja 16. takti esimesel osal.

Märkus. Käesoleval juhul on nummerdatud ainult need osavõtjad, kes sooritavad püramiidi fikseerimise ajal sisemist liikumist.

Püramiidis nr. 246 muudavad oma asendit kolm kõrgemal asuvat osavõtjat, nimelt 1, 2 ja 3. Püramiid fikseeritakse 9. takti I osal sellises asendis, nagu on näha joonisel 246. Sisemine liikumine algab 13. takti I osal, kus nr. 1 ja nr. 3 liikumine on sarnane, nr. 2-l aga erinev. 13. takti I osal pööravad nr. 1 ja nr. 3 ülakeha puusast pealtvaatajate poole ja viivad käed kõverdatult üles pea kohale (joon. 247). Nr. 2 viib samal ajal käed sirgelt kõrvale-üles (joon. 247). Järgneva takti, s. o. 14. takti I osal võetakse endine asend (joon. 246) jne.

Järgnevate püramiidide puhul toimub sisemine liikumine saatemuusika suhtes analoogiliselt esimesega.

Püramiidi nr. 248 fikseerimise ajal sooritavad sisemist liikumist viis osavõtjat — nr. 1, 2, 3, 4 ja 5, kusjuures omavahel ühtib nr. 1 ja nr. 5 liikumine ning nr. 2 ja nr. 3 liikumine, kuid erineb nr. 1 ja nr. 5 liikumisest. Nr. 4 liikumine on eelmiste liikumisest erinev.

Joonisel 248 on näha püramiid fikseeritud kujul ja joonisel 249 sisemist liikumist kujutav asend.

Antud püramiidi ehitamisel seisab nr. 4 nr. 2 selja taga ja kannab oma õlgadel nr. 3, kes on püramiidi fikseerimise ajal varjatult nr. 2 taga, samas asendis nagu nr. 2.

Püramiidi 250 fikseerimise ajal sooritavad sisemist liikumist üheksa osavõtjat, nimelt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ja 9. Püramiidi fikseeritud asend on antud joonisel 250 ja sisemise liikumise asend joonisel 251. Käte liikumise suund on näidatud nooljoontega ja sisemise liikumise fikseeritav asend pidevate joontega.

Püramiidi ehitamisel läheb nr. 3 nr. 5 ja nr. 2 nr. 4 õlgadele püstiseisu.

Püramiidi 252 fikseerimise ajal sooritavad sisemist liikumist seitse osavõtjat, nimelt nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6 ja 7, kusjuures nr. 4 liikumine erineb teiste omast.

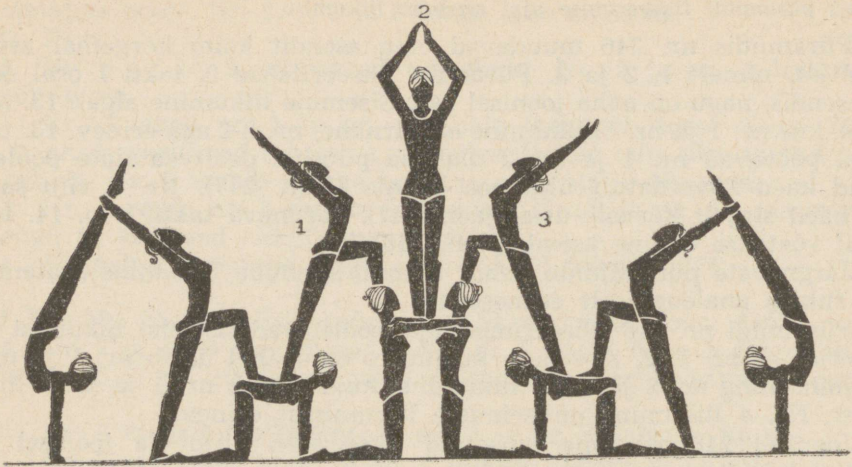
Püramiidi fikseeritud asend on antud joonisel 252 ja sisemise liikumise fikseeritav asend joonisel 253.

Püramiidi 254 fikseerimisel sooritavad sisemist liikumist seitse osavõtjat, nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6 ja 7. Püramiidi fikseeritud asend on antud joonisel 254, kusjuures samal joonisel on näidatud nooljoontega käte liikumine ja pidevate joontega sisemise liikumise fikseeritav asend.

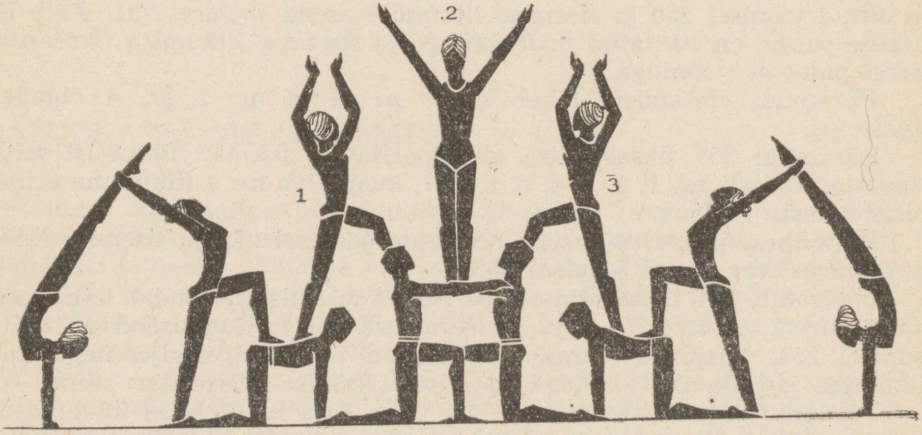
Püramiidi fikseeritavas asendis on nr. 1 ja nr. 7 käed kõverdatult ülal pea kohal. Nr. 2 ja nr. 4 käed on viidud sirgelt kõrvale-üles. Nr. 3, 5 ja 6 käed on viidud sirgelt kõrvale-alla. Sisemiselt liikumisel viivad nr. 1, 6 ja 7 käed 13. takti I osal sirgelt kõrvale olajoone kõrgusele, nr. 2 ja 4 kõrvale-alla, nr. 3 ja nr. 5 aga kõrvale-üles.

Püramiidi ehitamisel läheb nr. 2 nr. 4 ja nr. 3 nr. 5 õlgadele püstiseisu.

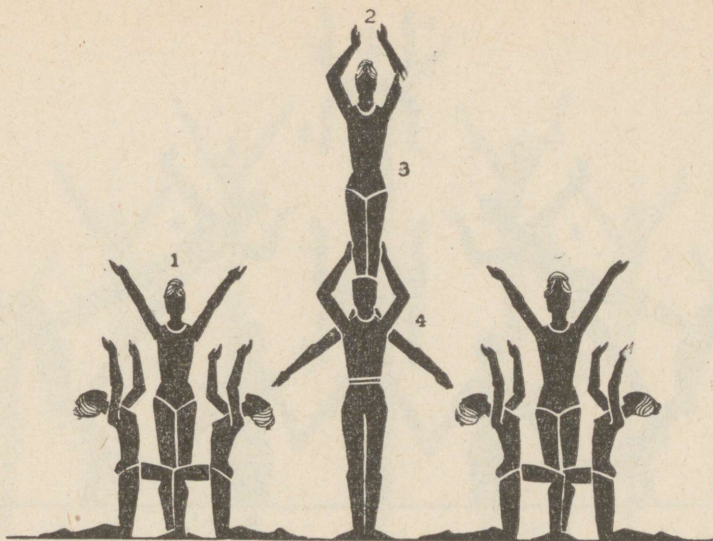
Püramiidi nr. 255 fikseerimise ajal sooritavad sisemist liikumist kõik

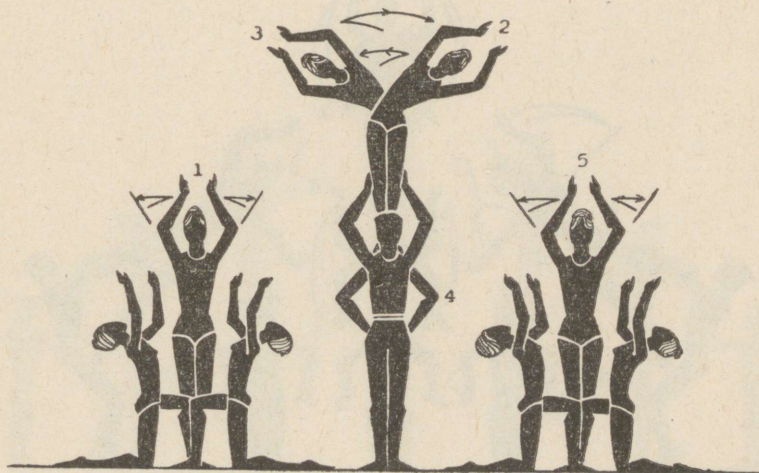
246

247

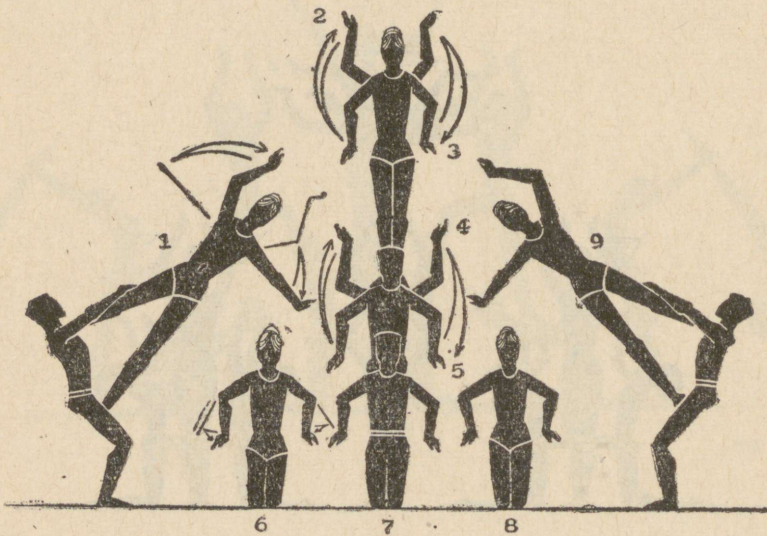
248

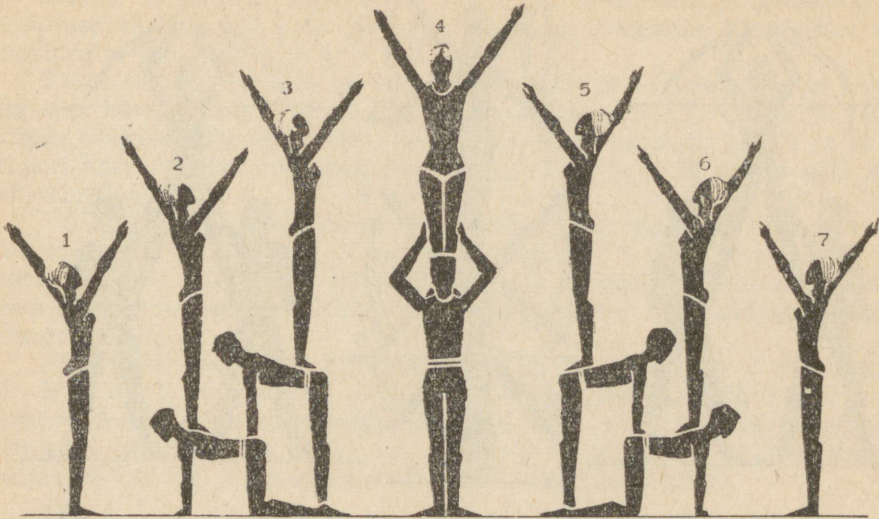
249

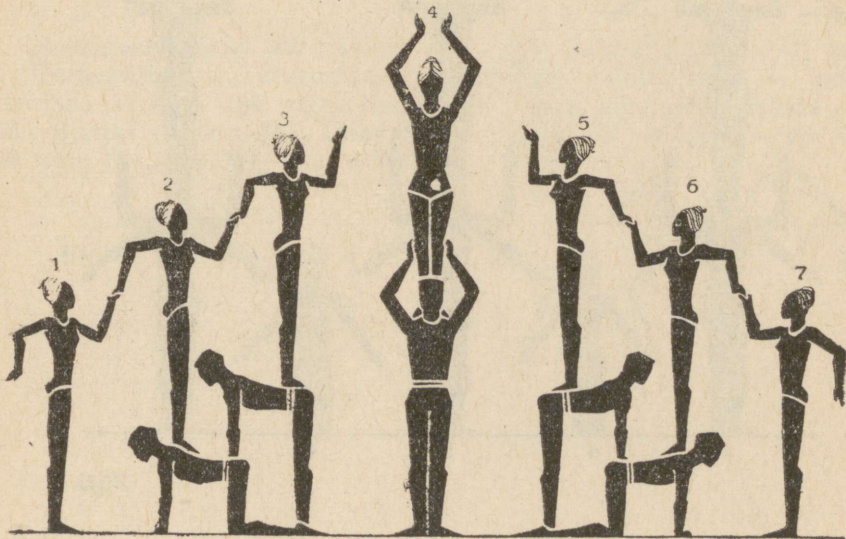
250

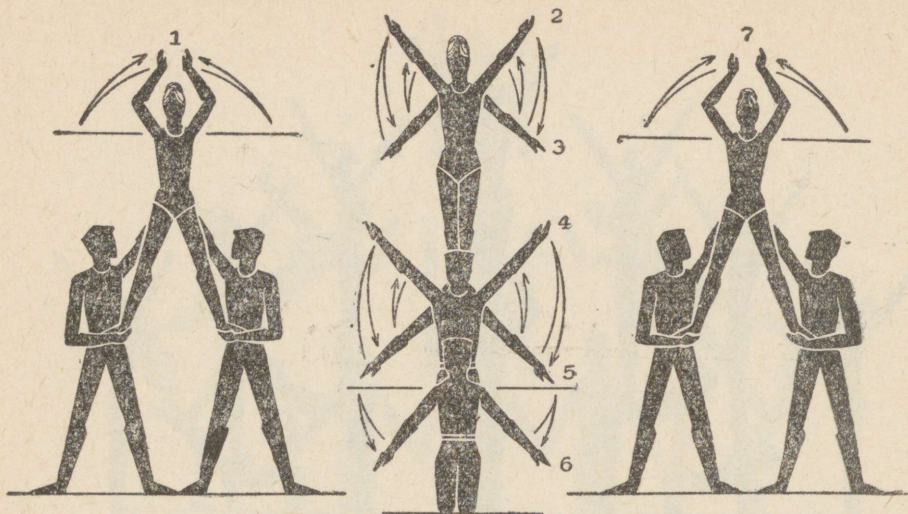
251

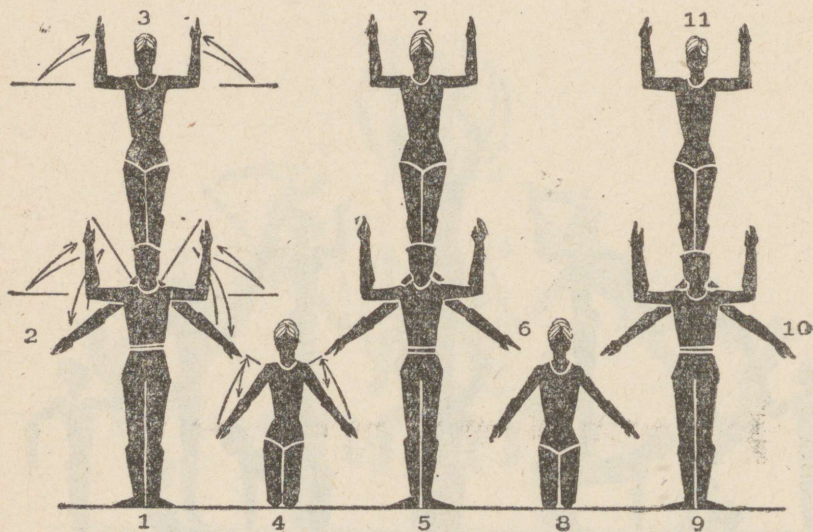
252

253

254

255

osavõtjad, mis seisneb kõigi osavõtjate käteasendi muutmises. Joon. 255 on toodud püramiidi fikseeritav asend ja nooljoontega näidatud käte liikumise ulatus, pidevate joontega sisemise liikumise fikseeritav asend osavõtjatel nr. 1, 2, 3 ja 4.

Fikseeritavas asendis on nr. 1, 3, 5, 7, 9 ja 11 käed viidud küünarliigesest kõverdatult kõrvale õlajoone kõrgusele, nr. 2, 4, 6, 8 ja 10 käed sirgelt kõrvale-alla. Sisemisel liikumisel viivad nr. 1, 3, 5, 7, 9 ja 11 käed sirgelt kõrvale õlajoone kõrgusele, nr. 2, 4, 6, 8 ja 10 samal ajal sirgelt kõrvale-üles.

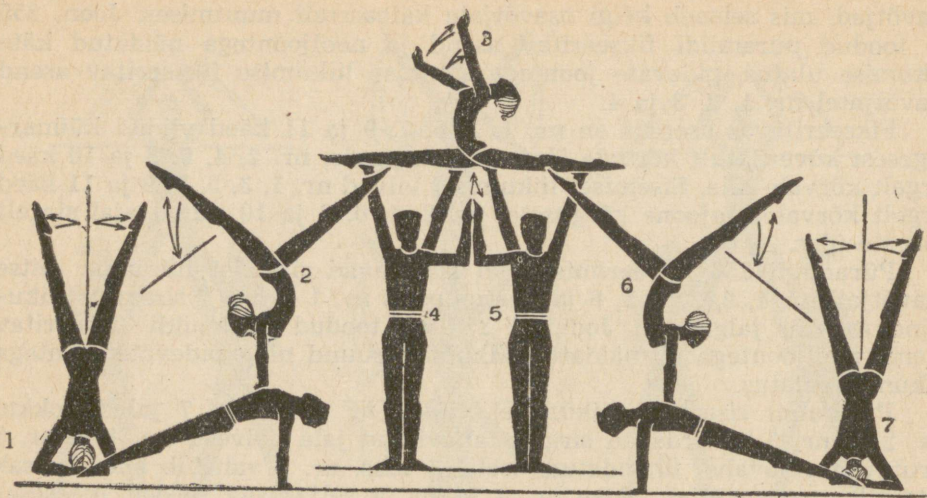
Püramiidi 256 fikseerimise ajal sooritavad sisemist liikumist seitse osavõtjat, nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6 ja 7, kusjuures nr. 1 ja nr. 7 sisemine liikumine toimub jalgadega. Joonisel 256 on toodud püramiidi fikseeritav asend, nooljoontega on näidatud liikumise suund ning pidevate joontega liikumise ulatus.

Püramiidi sisemisel liikumisel viivad nr. 1 ja nr. 7 jalad kokku. Nr. 2 ja nr. 5 kõverdavad sirgelt tahaviidud jala põlvest, nr. 4 ja nr. 5 sirutavad omavahel ühendatud sisekäed üles, nr. 3 vahetab käed (vasak ette-alla, parem ette). Kaks nr. 4 ja nr. 5 selja taga seisvat meesosa-võtjat viivad nr. 3 spagaatasendis oma sirgetele kätele.

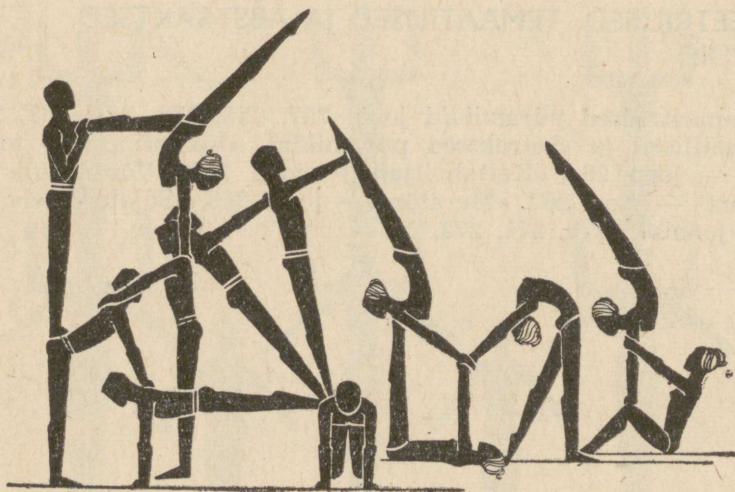
ASÜMMEETRILISED, TEMAATILISED JA ABSTRAKTSED PÜRAMIIDID

Asümmeetrilised püramiidid joon. 257, 258, 259, 260, 261, 262.

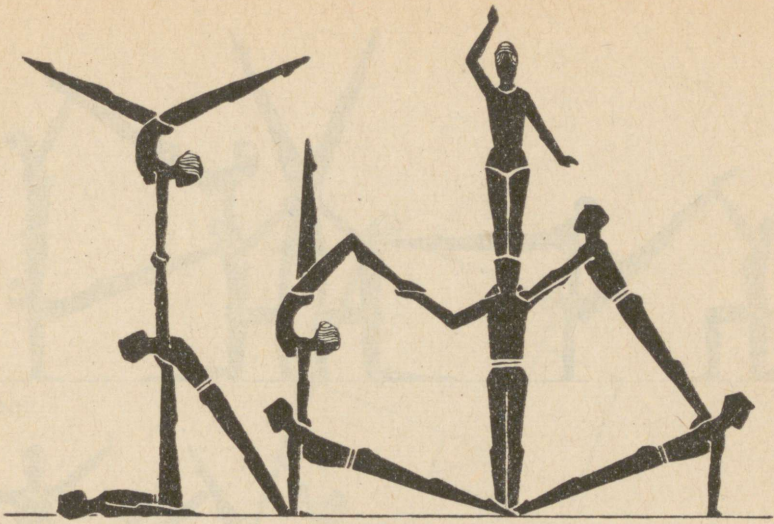
Temaatilised ja abstraktsed püramiidid. «Võidulipp» — joon. 263, «Ujujad» — joon. 264, «Kettaheitjad» — joon. 265, «Võimlejad» — joon. 266, «Sport» — joon. 267, «Maraton» — joon. 268, «Sõjale — ei» — joon. 269 ning joonised 270, 271, 272, 273.

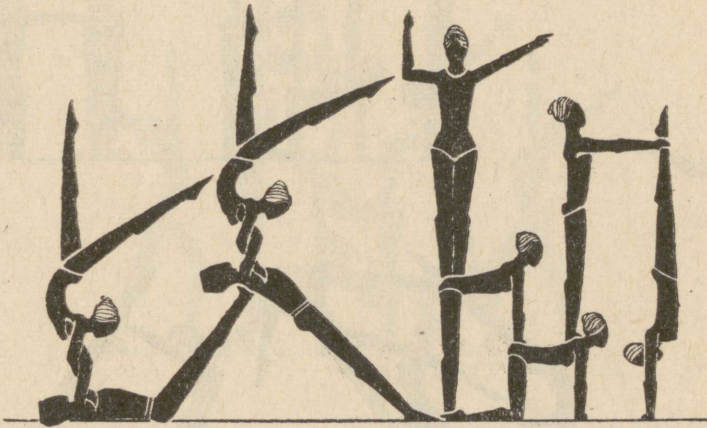
256

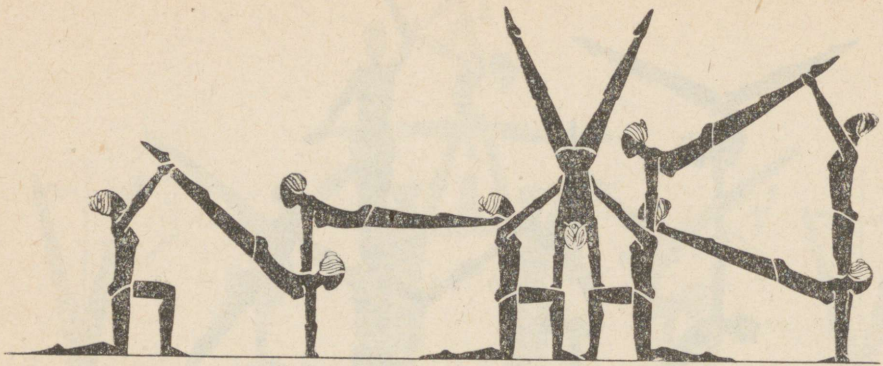
257

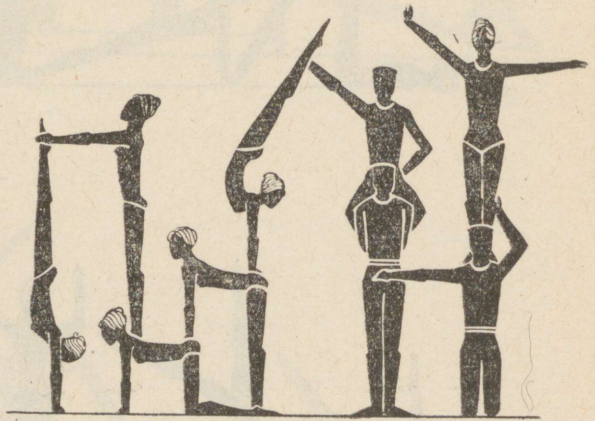
258

259

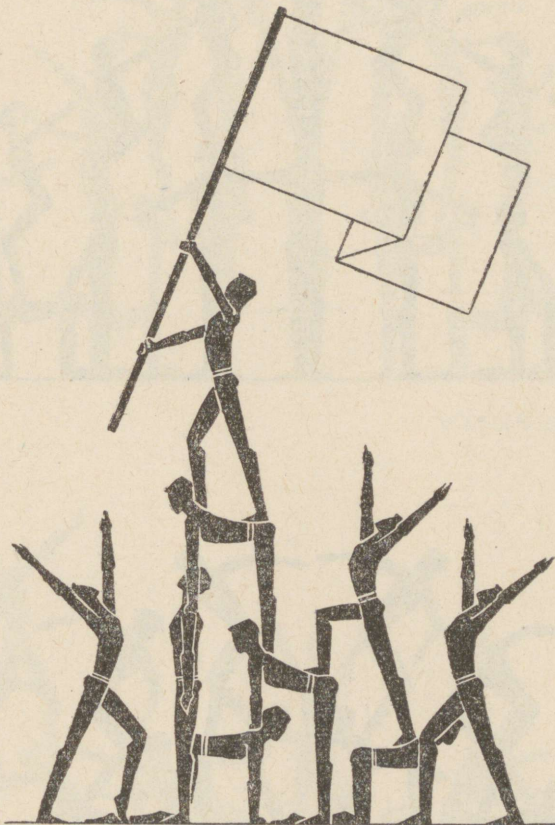
260

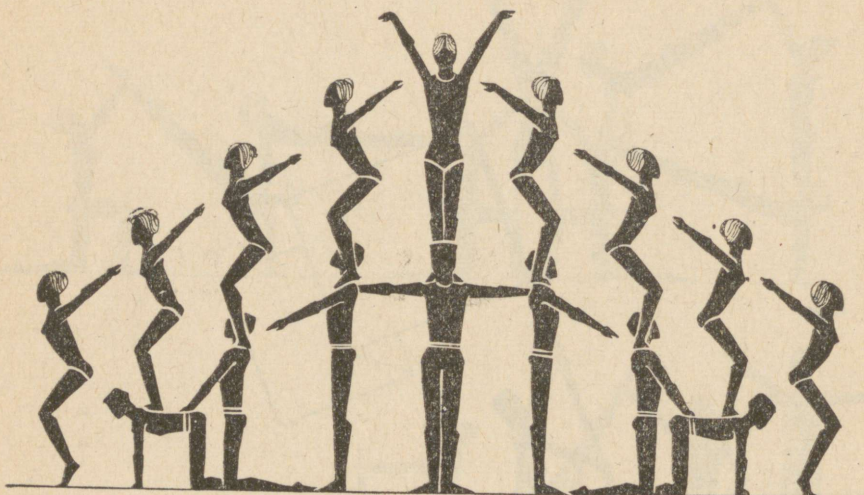
262

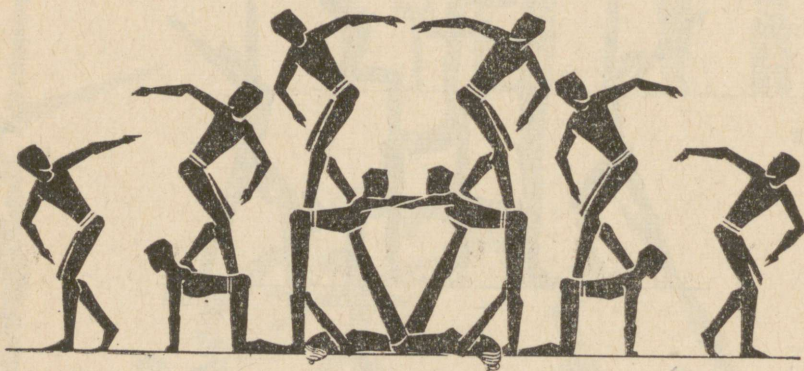
261

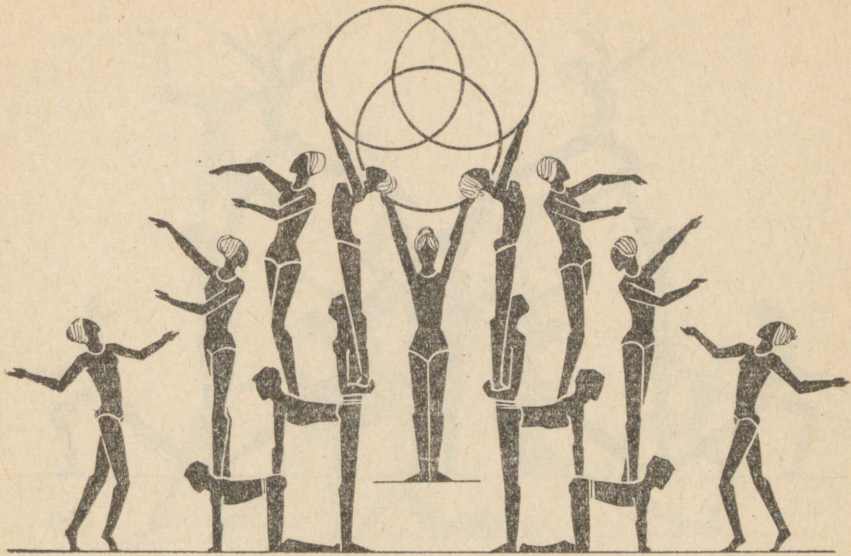
"VÖIDULIPP" 263

264

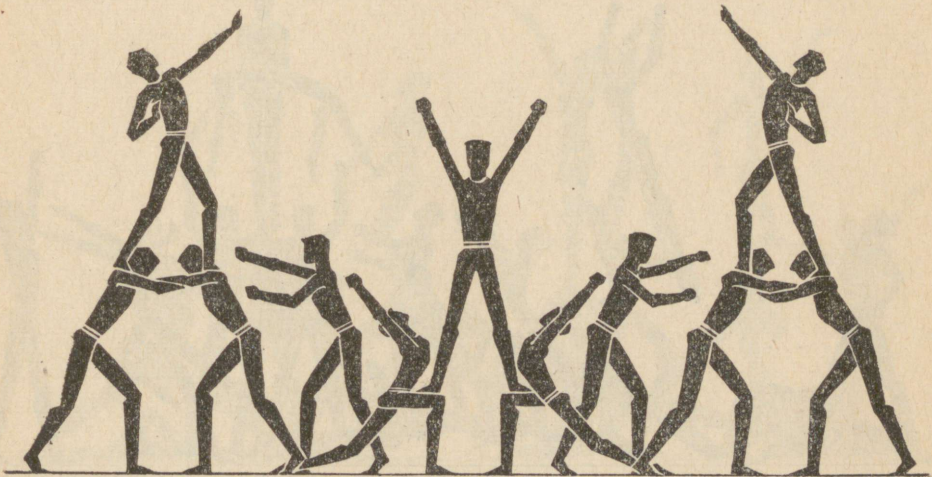

"KETTAHEITJAD" 265

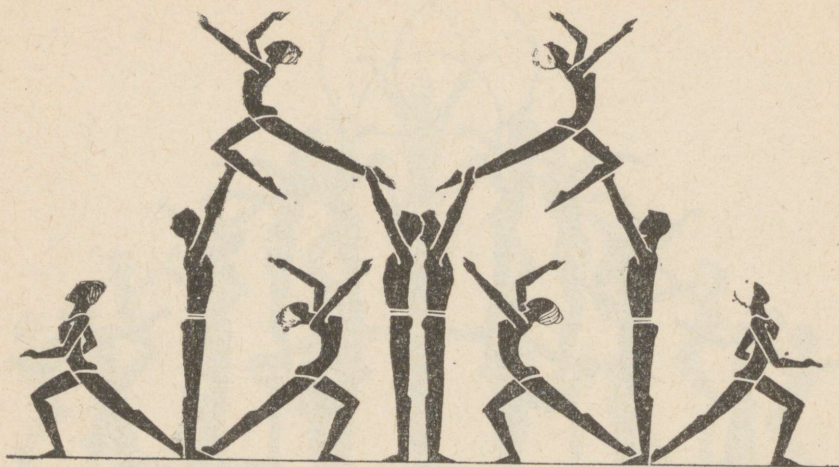
"VÕIMLEJAD"

266

"SPORT"

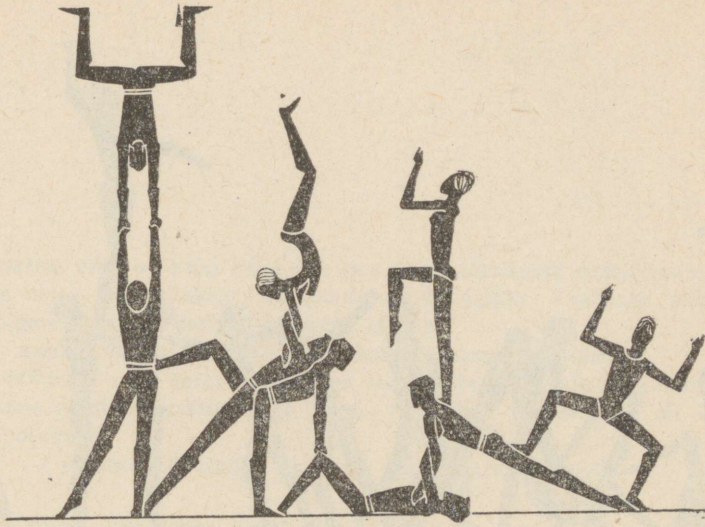
267

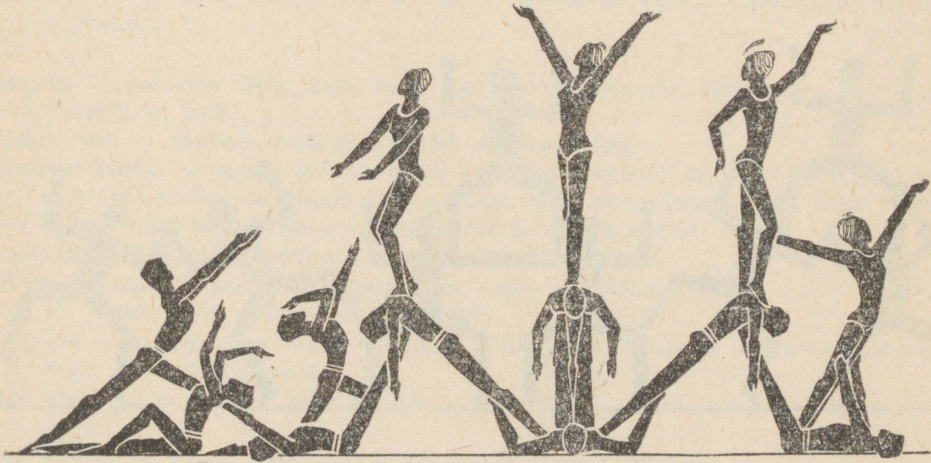
"MARATON" 268

"SÖJALE - EI" 269

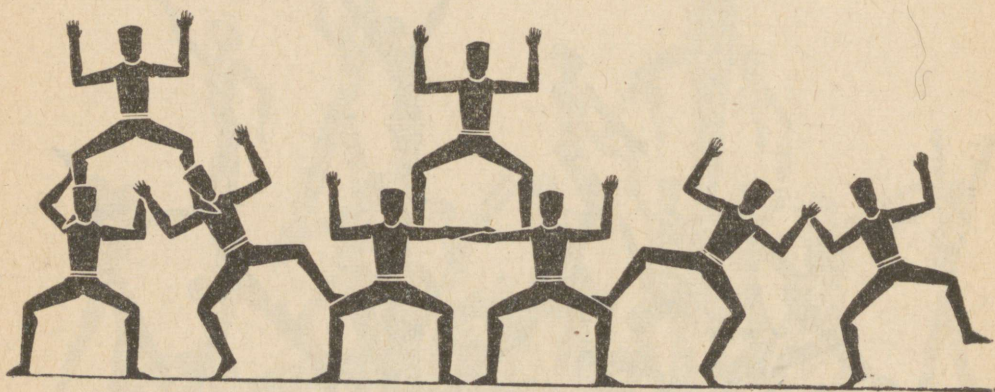
270

271

272

273

RAAMATUS ESINEVATE OSKUSSÕNADE SELETUS

Aeglane tirelring ette — keha ring üle pea käte toetusega aluspinnale. Ühe jala hoo ja teise jala tõukega maandutakse hoojalale. Äratõuge võib toimuda ka mõlema jalaga. Sooritatakse ette ja taha.

Algasend — asend, milles osavõtja asub enne esinemise algust.

Arabesk — rõhtseis ühel jalal, kusjuures teine jalg on viidud võimalikult taha-üles koos rindkere painutusega taha. Taha-üles viidud jalg on võimalikult välja pööratud.

Arabesktõste — partneri tõstmine eest või tagant arabeskseisus.

Harkhüpe — hüpe üles jalgu hargitades.

Harkiste — istesend, kusjuures sirged jalad on viidud harkasendisse.

Harkseis — seis harkisjalu.

Jalgade positsioonid — I, II, III, IV ja V positsioon balleti treeningharjutuste süsteemist.

Kaarsild — painutus taha, kuni käed toetuvad aluspinnale. Keharaskus võrdselt jalgadel ja kätel.

Kinnine sild — kaarsild hoidega säärtest või kandadest.

Kolmnurktiriseis — asend küünarvartel, käelabad asetatud üksteise peale, pihkudega ülespoole, pea (laup) toetub pihkudele, jalad ülespoole ja keha hästi sirge. Aluspinda puudutavad küünarvarred ja käelabad.

Kruvisild — kaarsillas pöörlemine paremale või vasakule.

Kõhuli — asend horisontaalselt, esipoolega vastu aluspinda.

Käed all — käed all, pihkudega vastu reisi.

Käed ees — sirged käed tõstetud õlgade laiuselt ette õlajoone kõrgusele, pihkudega alla- või sissepoole.

Käed ülal — sirged käed tõstetud õlgade laiuselt üles, pihkudega ette- või sissepoole.

Käed kõrval — sirged käed viidud kõrvale õlajoone kõrgusele.

Käed kõrval-ees — käed viidud sirgelt kõrvale-ette õlajoone kõrgusele.

Käed kõrval-all — käed viidud kõrvale allapoole õlajoont.

Käed kõrval-ülal — käed viidud kõrvale ülespoole õlajoont.

- Käte positsioonid** — ettevalmistav, I, II ja III positsioon balleti treeningharjutuste süsteemist.
- Küünarvarsseong** — kaks kaaslast omavahel seotud haardega küünarvartest.
- Lendtirel** — hüpe äratõukega kahelt jalalt. Väikese lennu järel maandutakse kätele, millele järgneb tirel ette.
- Lähteasend** — asend, millest vahetult alustatakse harjutust.
- Nurkiste** — isteasend, kere sirge, jalad tõstetud ette-üles 90° nurga all. Tavaliselt kõverdatakse jalad põlvist nii, et sääred on paralleelselt aluspinnaga.
- Pihkseong** — paarilistel on käed omavahel seotud, pihud vastamisi.
- Poolspagaat** — põlvitusiste, üks jalg sirgelt taga.
- Poolkük** — seis päkkadel või taldadel, jalad pooleldi põlvist kõverdatud, jalad koos või harkasendis.
- Puusatõste** — ülemise partneri tõstmine puusadest, kusjuures ülemine partner on rõhtlamangus alumise partneri sirgetel kätel.
- Põlvitus** — asend põlvedel, jalad koos, põiad sirged.
- Põlvitusiste** — põlvitus, iste kandadel.
- Ranneseong** — kaaslaste käed seotud hoidega teineteise randmetest.
- Rõhtseis** — seis ühel jalal, keha rõhtselt.
- Rõhttoenglamang** — lamamine riistal või kaaslasel, toetudes sellele oma keha raskuskeskpunktiga, käed ja jalad õhus.
- Salto** — keha ring üle pea, kusjuures aluspinda puudutavad ainult jalad.
- Selili** — asend seljaga horisontaalselt vastu aluspinda.
- Spagaat** — isteasend, üks jalg sirgelt ees, teine taga.
- Tirelring kõrvale (hundiratas)** — keha ring üle pea kõrvale, kusjuures käed ja jalad toetuvad aluspinnale vaheldumisi.
- Tirelring ette vahelduva käte ja jalgade toetusega (araabia ratas)** — käte ring üle pea, kusjuures käed ja jalad toetuvad aluspinnale vaheldumisi.
- Tirelring taha (flakk)** — keha ring üle pea taha, kusjuures aluspinda puudutavad käed ja jalad.
- Tirelring ette (ülelöö)** — keha ring üle pea ette, kusjuures aluspinda puudutavad käed ja jalad.
- Tirel** — keha ring üle pea, puudutades aluspinda käte, õlgade ja seljaga. Sooritatakse kägaras või upselt.
- Tiriseis kätel (stoika)** — käed sirgelt aluspinnal, keha sirutatud, jalad ülespoole.
- Tiriseis küünarvartel** — asend küünarvartel, jalad ülespoole, aluspinda puudutavad küünarvarred ja pihud.
- Tiriseis turjal e. turiseis** — asend turjal sirge kehaga, jalad ülespoole.
- Toengpõlvitus** — põlvitus, käed aluspinnal, käed ja jalad on kerega nurkselt.
- Tugijalg** — jalg, millel on keharaskus.

Upselt — seis ettepainutatud kerega.

Väljaaste — pikk samm ette, taha või kõrvale, keharaskus kõverdatud jalal.

Olavarsseong — kaaslaste käed seongus, hoidega teineteise õlavartest.

Ulesirutatult — asend, kusjuures keha on kaarjalt taha painutatud.

SISUKORD

Saateks	3
Akrobaatilised etüüdid ühele esinejale	5
Akrobaatilised etüüdid kahele esinejale	13
Etüüdid kahele tüdrukule	13
Etüüdid segapaaridele	25
Etüüdid kahele poisile	37
Akrobaatilised etüüdid kolmele esinejale	47
Akrobaatilised üksikelemendid, tõsted, tõstete kombinatsioonid ja asendid	63
Püramiidid ja grupietüüdid	69
Peamiste püramiiditüüpide lühike iseloomustus	70
Nõuded püramiidide koostamisel	81
Püramiidide õpetamine	83
Esinemise kompositsioon estraadilaval või väljakul	86
Kunstiline ja muusikaline kujundamine	89
Näide püramiidide ehitamisest nelja osavõtjaga saatemuusika järgi	90
Näide püramiidide ehitamisest viie osavõtjaga saatemuusika järgi	92
Näide püramiidide ehitamisest kuue osavõtjaga saatemuusika järgi	94
Näide püramiidide ja grupietüüdide ehitamisest seitsme osavõtjaga saatemuusika järgi	96
Näide püramiidide ehitamisest kaheksa osavõtjaga saatemuusika järgi	100
Näide püramiidide ehitamisest üheksa osavõtjaga saatemuusika järgi	102
Näide püramiidide ehitamisest kümne osavõtjaga saatemuusika järgi	106
Püramiidid sisemise liikumisega	108
Asümmeetrilised, temaatilised ja abstraktsed püramiidid	115
Raamatus esinevate oskussõnade seletus	125

Ллоо Энн. АКРОБАТИКА НА ЭСТРАДЕ. Оформление: С. Лойк. На эстонском языке. Издательство «Ээсти Раамат», Таллин, Пярнуское шоссе, 10. Toimetaja E. Tuulik. Kunstiline toimetaja S. Stern. Tehniline toimetaja E. Lumet. Korrektorid A. Kiho ja E. Toots.

Laduda antud 25. IX 1970. Trükkida antud 29. I 1971. Paber 70 × 90/16. Trükipaber nr. 2 — Kohila Paberivabrik. Trükipoognaid 8. Tingtrükipoognaid 9,36. Arvestuspoognaid 7,72. Trükiarv 2500. MB-01931. Tellimise nr. 5697. Hans Heidemanni nim. trükkikoda. Tartu, Ülikooli 17/19. II. Hind 67 kop.

67 kop.

A
31554
.. 3047018

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00304701 8